

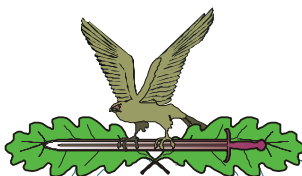
IV. évfolyam 2. szám

HATÁRRENDÉSZETI TANULMÁNYOK

2007/2. SZÁM

BUDAPEST
- 2007 -

**A HATÁRŐRSÉG TUDOMÁNYOS TANÁCSA TUDOMÁNYOS,
SZAKMAI KIADVÁNYA**

Felelős kiadó:

SAMU ISTVÁN
határőr vezérőrnagy
Határőrség rendészeti főigazgatója
Határőrség Tudományos Tanácsa elnöke

Szerkesztő:

NYÁRI ÉVA
hőr. ka.

ISSN: 1786-2345

Nyomdai munkák:

Határőrség Nyomda

Tartalomjegyzék

Dr. Teke András: Az integrált rendvédelmi működés stratégiai összefüggései	4. oldal
Balla József: A személyazonosítás végrehajtását befolyásoló tényezők a Határőrségnél	33. oldal
Dr. Wengrin István: „Zrínyis” határőr zászlósok bűnügyi szakmai tapasztalatai a Nyírbátori Határőr Igazgatóság szerveinél	40. oldal
Dr. Zsigovits László-Dr. Wengrin István: Az EU tagállamok közös rendvédelmi tevékenységének összehangolási lehetőségei a „CheckNet” végrehajtásában korszerű információtechnológia alkalmazásával	46. oldal

TEKE ANDRÁS

Az integrált rendvédelmi működés stratégiai összefüggései

Minden időszaknak megvannak a maga „agyonhasznált” fogalmai, kifejezései. Sok esetben olyankor is használunk egyes szavakat, amikor az árnyalati különbségeknek is óriási jelentősége van, de jellemzően éppen ezek az alkalmak szülik a leegyszerűsítéseket is. Jelen tanulmány kísérletet tesz az integrált rendvédelmi működés körülhatárolására, az integráció tartalmi vizsgálatára és az integráció keretében a stratégiai tervezés, stratégiaalkotás kapcsolódási pontjainak beazonosítására.

Bevezetés

Hogy mitől integrált valami, arra nehéz egzakt választ adni. Ez különösen nehéz akkor, ha eltekintünk a környezet vizsgálatától. Magyarország 3 éve tagja az Európai Uniónak és gőzerővel készül a teljes jogú schengeni tagságra. A várakozások beteljesülésének mértéke egyéneként, szervezeteként, társadalmi csoportonként, akár országrészenként eltérő. A lényeg: Magyarország a globalizációs folyamat egyik intézményi rendszerébe (EU) tagozódott be, s még inkább együtt kell élnie annak előnyeivel, hátrányaival. Gyakran olvasható szakmai elemzésekben, hogy a folyamatok felgyorsultak, gyakoribbá váltak, kezelésük a megszokott módon nem hatékony. Az is gyakori jelenség, hogy szinte mindent a klímaváltozásra, az extrém helyzetekre vezetünk vissza.

Egy lényeges dolgot ki kell emelni: a dolgokat csak környezetükkel együtt, a folyamatokba illesztve célszerű vizsgálni. A rendszerek és folyamatok fontosak és nem választhatók le az emberi oldalról. [KVM,50] A változások követése nem egyszerű. A nyugdíjreform, a gazdasági problémák, az államháztartás hiánya valaminek a következménye, s megoldásuk hatással lesz különböző rendszerekre, rendszerelemekre, folyamatokra. A megoldáskeresés egyaránt alkalmaz generális és speciális megoldásokat. Általánosan elterjedt az **integráció, koncentráció, minőség** lehetőségeinek kihasználása, amely elsősorban a működési költségek lefaragását célozza meg. Az értékelemzés leegyszerűsített megközelítése* rejtőzik a fenitek mögött: lehet-e ugyanezt, ugyanígy olcsóbban, vagy ha nem, akkor nem drágábban, de jobban csinálni.

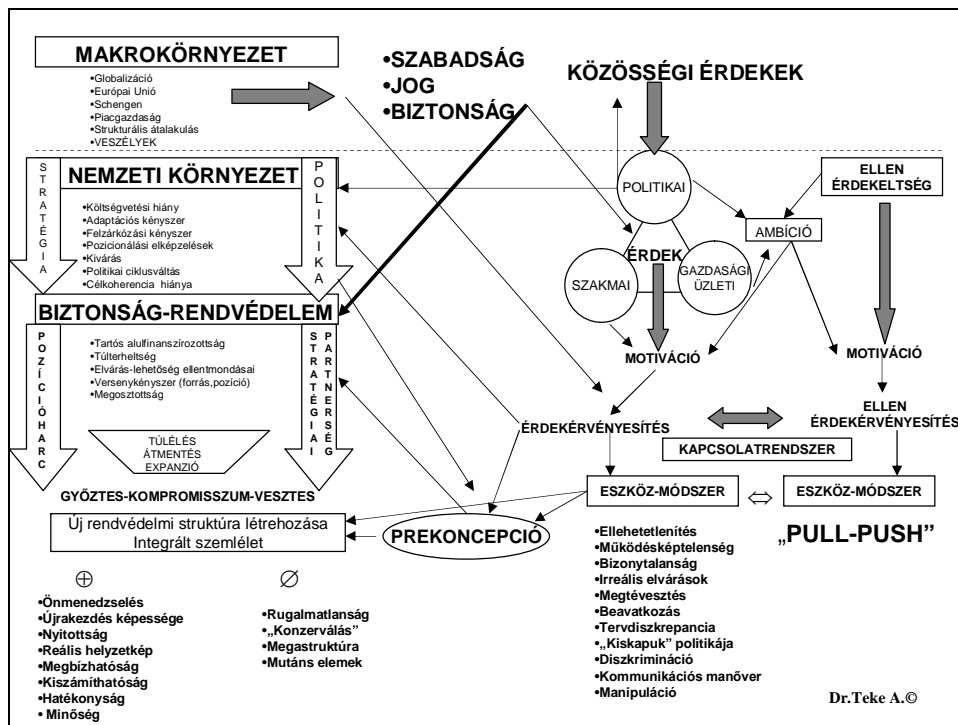
A funkcionális megközelítés végre kezd teret nyerni, de tartalommal való megtöltése még mindig érdekmotivált. Logikusan úgy kellene feltenni a kérdést: Mit kell megoldani? Ki (mi) tudja (képes) ezt megoldani? Lehet-e ennél hatékonyabban, hatásosabban megoldani? Van-e olyan, aki erre képes?

A szervezetek esetében az lenne a logikus kérdés: Mi a szervezet funkciója? (Miért van?) Azt végzi, amiért van? Csinál mást is? Ez hogy viszonyul az alaprendeltetéséhez?

Látható, hogy megfelelő kérdésfeltevéssel mérhetően közelebb lehet kerülni a problémamegoldáshoz.

Ha rendvédelmi területen a jogszabályban meghatározott, illetve a valóságban elvégzett (nem végzett) feladatokat, tevékenységeket egy mátrix vízszintes soraiba rendeznénk, és a rendvédelmi szerveket a **függőleges** oszlopokban felsorolnánk, és a két reláció közti összefüggést jelölnénk, meglepően sok átfedést, párhuzamosságot fedeznénk fel. Amit többen is csinálnak, azt célszerű lenne egy helyre rendezni, de valószínűleg lesznek olyan területek is, ahol a felelős nehezen érhető tetten.

* Indokolt a leegyszerűsítéseket kerülni! (Szerző)

1.sz.ábra

2.sz.ábra

Ezt a gondolatmenetet folytatva megkérdezzük, hogy a stratégia hogyan kötődik folyamatelemzéshez? A stratégia mindig a jövőtervezéssel függ össze. Ez lehet a tervezett jövő, a maradó jövő, de lehet az „elhaló” jövő is. A szervezet jövője szorosan összefügg annak stratégiaalkotó, pozicionáló, érvényesítő képességével, egyáltalán a stratégiájának a realitásával.

Tanulmányom első részében az integráció értelmezésével kívánok foglalkozni, a második fejezetben a stratégia és az integrált működés összefüggéseit vizsgálom. A harmadik fejezetben az integráció és biztonság kapcsolódási pontjait kísérlem meg körülhatárolni.

Ha az integráció stratégiai cél, stratégiai cél megvalósítását elősegítő eszköz, módszer, akkor már létezik egy szoros kapcsolat, de ez a kapcsolat más megközelítést kap, az integráció szereplői szemszögéből vizsgáljuk a kérdést.

Az integrációról másképpen

AZ integráció kifejezést sok mindenre alkalmazzuk. Magyarország EU-csatlakozási folyamatát is így neveztük, de a migrációkezelés során a külföldiek társadalomba való beillesztésére is használatos, ezen kívül a többszereplős tevékenységek is kaphatnak integrált jelzõt, s természetesen a sort lehetne folytatni.

Ha magát az integráció fogalmat vesszük alapul, akkor célszerű megvizsgálni a **verseny**, **konfliktus** és **kooperáció** viszonyrendszerét is.

Az integráció általános értelemben beilleszkedés, részek összekapcsolódása, egyesülés. Szociológiai értelemben a társadalom egységesülése, egyes részeinek (osztályok, rétegek, csoportok) **egésszé olvadása**. A szociológia a társadalmi integráció mibenlétét, kritériumait, problémáit és folyamatait vizsgálja. [MNL9; 890-891.] Az integrációhoz tehát minimum kettő szereplő szükséges. Az integráció során meghatározó a szereplők egymáshoz való viszonya. (Mivel az integrációt jelen esetben a 2118/2006. (VI. 30.) Kormányhatározatban a Rendőrség és a Határőrség integrációjára vonatkoztatom, a szereplők alatt a rendvédelmi szerveket, az integráció szabályozója alatt a minisztériumot értem.) Az integráció esetében a verseny nem csupán egy környezeti viszonyrendszert jelent, hanem az adott elvárás-lehetőség viszonylatában az érvényesülés fokozatait is. A források megléte és biztosítottága az érdekérvényesítés fontos tényezője. Ha a forrásbiztosítás terén a hatékonyság megközelítése a forráselvonással együtt járó szervezet-összevonást jelenti, akkor az integráció inkább eszköz, mint cél. (Lásd 1.sz.ábra!)

A fentiekhez kötődik a konfliktus értelmezése is. Nem negatív megnyilvánulásokra célszerű gondolni, hanem olyan érdekütközésekre, amelyek a megoldást segítik elő, felgyorsítják a kiútkeresést. A konfliktus feloldása lehet maga az integráció is. Közeli funkciók esetén az elkülönítés vagy az azonosítás nem egyszerű dolog, de az integráció ezt a dilemmát képes feloldani. Gyakori megoldás a kooperáció is, amely az integráció tevékenységi szintű megvalósulását jelenti. Erre jó példa a Rendőrség és Határőrség stratégiai partnersége (2003 óta), amely a párhuzamosságok, átfedések csökkentésével, kiküszöbölésével, a tevékenységi mutatók hatékonyságának (átvevő-átadó) növelésével, a forráshiányból adódó veszélyhelyzetek, az elvárások teljesítésének disszonanciáját igyekezett kiküszöbölni.

Az integrációt tehát felfoghatjuk a komplexitás, a koordináció, kooperáció, koncentráció és centralizáció sajátos egyvelegeként is. Az integráció kapcsán célszerű megvizsgálni az alábbi fogalmakat is: egyesülés, asszimiláció, fúzió, akkulturáció, nacionalizáció, identitás.

Az **egyesülés** (gazdasági szerveknél) kettő vagy több gazdasági társaság átalakulása. ...**beolvadáskor** az egyik társaság megmarad önálló jogalanyként, s jogutódja lesz a megszűnőnek. **Összeolvadáskor** valamennyi érintett társaság megszűnik, és egy új jön létre, amely mindegyik érintett társaság jogutódja lesz. [MNL7; 69.] Az integráció fogalmánál az „egésszé olvadás” az utóbbit fejezi ki. (Meg kell jegyezni, hogy a fogalmak értelmezése mindig érdekmotivált, s az a döntő, hogy az adott szereplőnek milyen a pozíciója.)

Az **asszimiláció** kifejezést általában társadalmi rétegekre használjuk. Általános értelemben a hasonlósá válnak, hasonulás, azonosulás, hasonítás, áthasonítás, hasonlósá tevés. Az asszimiláció **összeolvadást** eredményező folyamat, amelynek során valamely egyén vagy csoport, fajta, nemzetiség, nép beleolvad, illetve beilleszkedik egy másik embercsoportba, fajtába, nemzetiségbe, népbe, átveszi annak nyelvét, szokásait, normáit, értékeit, saját jellegzetességeit részben vagy egészben elveszti. [MNL2; 473.] Szervezeti hasonlósá élve (feltételezve, hogy a szervezetnek van szervezeti kultúrája) a fenti modell a rendészeti integrációra is kivetíthető.

Az egyesülés valamely értelmezésénél maradva célszerű megvizsgálni a **fúzió** fogalmát is. A fúzió dolgok, jelenségek, szervezetek, pártok egyesülése, egybeolvadása. Közgazdaságilag kettő vagy több önálló vállalat **egyesülését** jelenti. [MNL8; 365.] A definíció a fúziót, mint magát az egyesülési folyamatot értelmezi, de nem ad eligazítást a szervezeti továbbélés minőségére, tartalmára. Kategorikusan megközelítve elmondható, hogy a fúzió során több összetevőből egy új formáció jön létre, amely nem biztos, hogy kifejezi (megtartja) az előzmények jellegzetességeit.

Tovább haladva a fogalmak értelmezésén az **akkulturációt** célszerű tisztázni. Ez egy, a kulturális antropológiában használt fogalom, egy adott kultúrának más kultúrával való érintkezése nyomán bekövetkező (interkulturális) változás. Egyrészt az a folyamat, melynek során az adott kultúrájú társadalmi csoportok (népek, közösségek, akár egyének is) egy másik kultúrával való érintkezés révén átveszik annak kulturális elemeit, másrészt e folyamat eredményeként a befogadó kultúra megváltozása. Az akkulturáció során értékek, normák, viselkedési minták, eljárások, eszközök, intézmények stb. cseréjére, egyszerű átvételére vagy a befogadó kultúrába történő adaptálására kerül sor. Az akkulturáció lehet kölcsönös, amikor az érintkező kultúrák egyszerre mintaadók és befogadók, s lehet egyirányú, amikor a befogadó kultúrára valamely domináns kultúra gyakorol hatást. Ha ez az igazodás nagymértékű, akkor kultúraváltást eredményezhet. (Intrakulturális akkulturációról akkor van szó, ha az adott kultúra átadásakor és elsajátításakor az átadók és befogadók kultúrája nem eltérő.) [MNL1; 347.]

A kulturális alapú megközelítés a szervezeti kultúra analógiájára is értelmezhetőnek tűnik.

A további kapcsolódó fogalmak sorában a **szocializáció** következik. Az a folyamat, amelynek során az ember megtanulja a társadalmi együttélés szabályait, szerepeit, értékeit és személyisége kialakul. [MNL16;857-858] Társadalmi rétegre, szervezetre kivetítve a szocializáció az együttélés feltételrendszerének megismerését, a vele való azonosulást, annak mértékét is jelenti. A szocializáció fontos eleme az interakció, amely alatt a kapcsolat és viszonyrendszer fenntartása idején mérhető és hatást kiváltó megnyilvánulásokat, reagálásokat vagy éppen kezdeményezéseket is értjük. A kapcsolatrendszer szereplőinek hovatartozását minden esetben célszerű tisztázni. Így eljutunk az identitás kérdéséhez. Az **identitás** valamilyen azonosság, általános

értelemben két tárgy, fogalom, irányzat stb. azonosságáról van szó. [MNL9; 757.]
(Bővebben lásd SZKI !)

Az integráció egy folyamat, amely valamely motiváció alapján kezdődik, kifejez egy viszonyrendszert, amelynek meghatározó elemei az integráció szereplői és jellemző a megvalósítás módja. Az integráció egyben egy komoly (tervezett vagy spontán) szelekciós mechanizmus is, amelyben determináns a szereplők cselekvési szabadságának (az integráció folyamatának befolyásolási lehetőségének) mértéke, a centralizációs vagy éppen a decentralizációs hatások érvényesülése. Az integráció nem mentes a diszkriminációtól, amely lehet pozitív vagy negatív is.

Ha az áttekintett fogalmakat próbálnánk szintetizálni, akkor az **egységesülés** lehetne a közös nevező, s a szereplők integrációhoz való viszonya pedig a minősítő együttható. Minél erősebb az egységesítési, egységesítési szándék, annál szélsőségesebb formában jelenik meg az emancipáció, illetve az identitás.

Az integráció szereplői a folyamatban „feloldódhatnak”, vagy éppen erősítik „láthatóságukat”. Ezek a tényezők az integráció jellemző indikátorai is egyben.

Az integrációs folyamatok főbb dimenziói:

- az integráció tartalma (lényege);
- az integráció alapformái és intézményei;
- az integrációs politikák;
- az integráció környezete;
- az integráció várható és valós előnyei és hátrányai.

Az integrációs mechanizmus algoritmikusan leírható kell, hogy legyen. A kiindulás lényegi eleme a „politika”. A stratégia értelmezésénél kitérek a szakpolitikák fontosságára, helyére és szerepére, jelen esetben a „szakpolitikát” nevezzük koncepciónak. Ez a „miért?”. Miért kerül sor az integrációra? Ez a cél, eszköz, módszer, megoldás, pótcselekvés?

Azt kell tisztázni, hogy valóban egy folyamatba épített központi akaratról, koncepcióról van-e szó, ez környezettudatos gondolkodás eredménye, konszenzuson alapszik, vagy valamilyen hivatalosnak titulált érdek artikulációját próbálja meg valamely érdekcsoport érvényesíteni. A folyamatok és döntések viszonyrendszerének eredménye egy hatásmechanizmus. A hatások nem mindig a leegyszerűsített politikai látványtervnek megfelelően alakulnak. Ez olyan, mint az a gyógyszer, amelyek több a mellékhatása, mint a szándékolt gyógyító erő. Ez nem biztos, hogy az előny-hátrány mérleggel egyértelműen jellemezhető. Itt lényegesen többről van szó: az integrációs program megalapozottságáról vagy megalapozatlanságáról.

Az integráció rendszerint nem egyszeri „aktus”, hanem elhúzódó folyamat, amelynek visszafordíthatatlanságát, a kiteljesedését beépített ösztönzőkkel, fékekkel, szabályozórendszerrel, ellenőrzési és felügyeleti mechanizmussal lehet garantálni. Az integráció egyben a szereplők kapcsolatteremtésének szervezett kerete is. Ha szakterületi megközelítésről van szó, a szervezeti határok beszűkülése mellett a szakterületi határok megmaradhatnak, vagy a szervezeti feloldódással a szakterületi határok is eltűnnek/eltűnhetnek. A kapcsolatrendszert a koncepció megvalósítása érdekében időben és térben indokolt szinkronizálni.

Az integrációs folyamatok alapelvei közül az alábbiakat célszerű prioritásként kezelni:

- koncepció-szakpolitika megléte;
- komplex szemlélet (rendszerelvűség);
- koordináció;
- konszenzus;
- koncentráció;
- centralizáció;
- forrásbiztosítás;
- beépített ellenőrzési pontok.

Az integráció elméleti áttekintése után, a leírtak figyelembe vételével nézzük meg a Rendőrség és Határőrség integrációs folyamatát.

A Határőrség a rendszerváltozás óta szinte folyamatosan „kedvelt integrációs célpont” volt, a Honvédség, a Vám- és Pénzügyőrség és Rendőrség keretei közti működésre is voltak hol markánsabb, hol erőteljesebb elképzelések.

Az integrációs törekvés a Határőrség háza táján sem volt ismeretlen, mert egyes feladatkörök, hatáskörök átvételével befogadó szervezeti szerepre is kész lett volna. Ha megvizsgáljuk, hogy miért éppen a Határőrség került olyan helyzetbe, hogy integrációs potenciállá vált, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy olyan értékekkel (is) rendelkezik, amely a befogadó szervezetet mindenképpen gazdagíthatja.

Első helyre a szervezeti kompaktságot tenném, ami a szervezettségben, a megújulási és megfelelési készségben, a kreativitásban, a tudatosságban, a magas fokú szakmai elkötelezettségben érhető tetten. A szervezeti kultúra önmagában is olyan értéket képvisel, amelyet célszerű adaptálni. A Határőrség tudatosan, ütemezve készült az euro-atlanti integrációra, hosszú távra gondolkodott (gondolkodik), és olyan fejlesztéseket valósított meg, melyeket technológiai, szervezeti, működési rendszerébe illesztett. A korszerű szemlélet, környezettudatosság a szervezeti értéket erősíti.

A Határőrség olyan kiterjedt és megfelelő tartalommal megtöltött nemzetközi szakmai kapcsolatrendszerrel rendelkezik, amely egyedülálló a világon. A szervezet a teljes jogú schengeni tagságra való felkészülés során jól vizsgázott, biztosított a sikeres abszolválás minden feltétele.

A Határőrség a csökkenő források ellenére megfelelt az elvárásoknak, kialakította azokat a mechanizmusokat, melyek más keretek közt is hasznosíthatók.

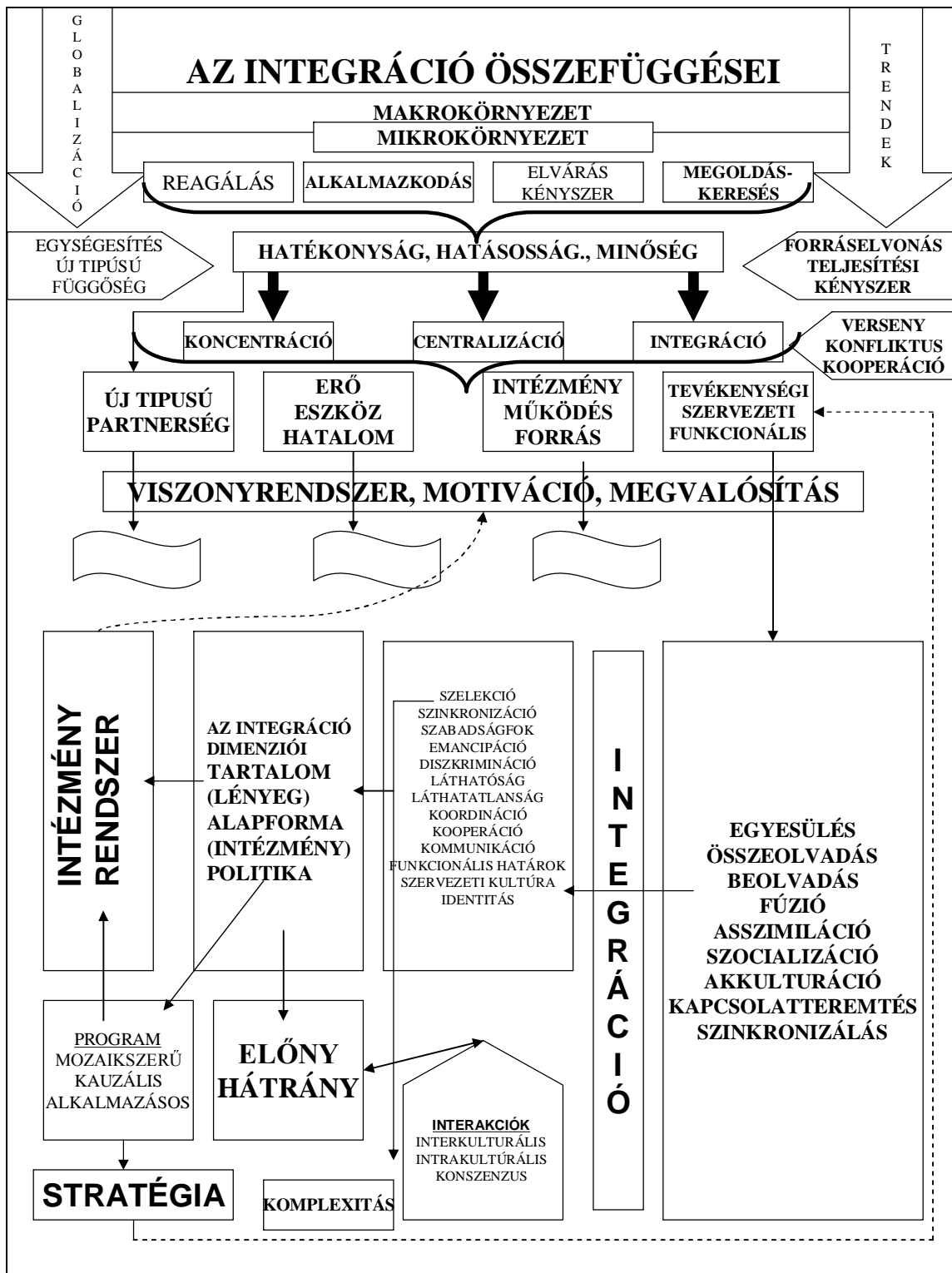
A schengeni működéshez megfelelő humán- és anyagi-technikai forrásokkal rendelkezik. Egyedülálló a hazai rendvédelmi gyakorlatban a teljes szervezetre kiterjedő minőségfejlesztési rendszer (CAF)*, a minőségtechnikák teljes hierarchiát átfogó alkalmazása, a minőségügyi elkötelezettség bizonyítása a központi szernél minőségirányítási rendszer kialakításával és működtetésével (ISO).

A szervezetnél meghonosodott és a gyakorlatban is mérhető módon, a schengeni monitoring során külön kiemelt a stratégiai tervezési és gondolkodási kultúra.

Összefoglalva: a megoldásra való törekvés, az „előremenekülés”, az „egyre jobbnak lenni” szemlélet érvényesítése potenciális integrációs partnert is jelentenek.

A szervezet stratégiai oldalról megközelítve nem integrációellenes. A hosszú távú stratégiájában [HSK] az EU-bővítés és schengeni folyamat kiteljesedésének ütemében 2010 és 2012 közötti időszakra prognosztizálta az integráció előkészítését és megvalósítását. Erre az időszakra Szerbiával és Ukrajnával lett volna „csak” külső határ, ami az önálló szervezeti lét megalapozottságát is megkérdőjelezte volna.

* Common Assessment Framework

3.sz.ábra

Az integráció hívei ezt a ténytet vulgárisan feladatkiüresedésnek nevezik. Az ismét a leegyszerűsítések klasszikus esete, amikor a véleményformálók felszínesen ismerik az EU csatlakozás, a schengeni csatlakozás és a teljes jogú schengeni csatlakozás tartalmi és értelmezési eltéréseit. A belső határok „megszűnését” az „integrálók” szívesen előrehoznák, nem számolva annak kötelezettségi vonzataival és biztonsági kockázataival.

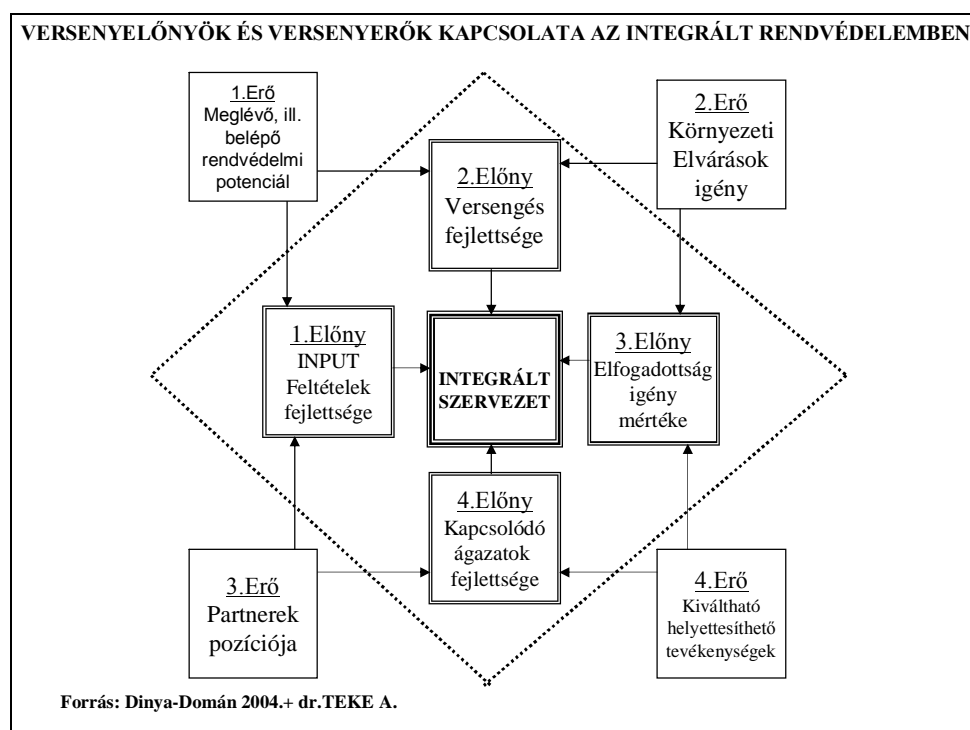
A Határország a szerves fejlődésre, a tudatos jövőtervezésre épített, s az a 4 év, ami a hosszú távú elképzelések és a politikai döntés között van, csak olyan súlyú kockázatokkal és következményekkel hidalható át, mint amilyen súlyú maga a döntés.

Az államreformmal való időbeni egybeesés nem befolyásolja pozitívan az integrációt. Több tényező egybekapcsolása (regionalizáció, integráció, közigazgatás általános reformja, szervezetfejlesztés, szociális változások, radikális forráskorlátozások) különösen befolyásolja az integrációhoz való viszonyt. [KVM,50] Nem mindegy, hogy összeolvadásról vagy beolvadásról van-e szó, az identitást támogatja-e a „láthatóság”, és a szakterületi határok meghagyása biztosít-e?

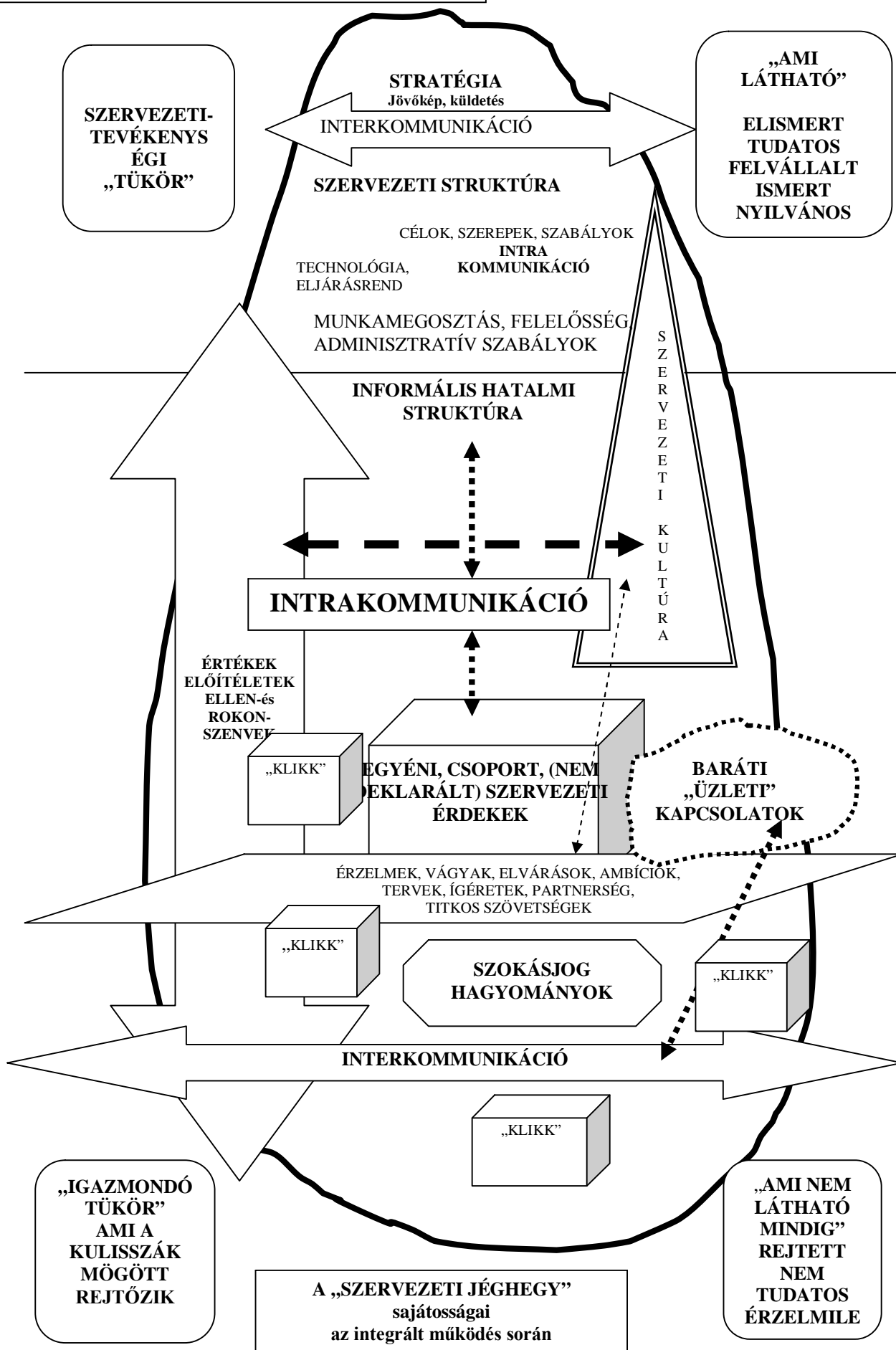
A Rendőrség és a Határország között 2003 óta jól működő stratégiai partnerségi viszony és új típusú szakmai, tevékenységi kapcsolat alakult ki kölcsönös felismerés alapján. 2004 áprilisában közös előterjesztés készült az akkori Belügyminiszter számára a területi tevékenység párhuzamosságai, átfedései megszüntetése érdekében, a fajsúlyos tevékenységi körök tehermentesítése, illetve a szükséges erőkoncentrációk biztosítása céljából. Ennek a partnerségnek volt egy, az utóbbi időben nem tudatosult ismeréve, mégpedig az, hogy a szerves fejlődést vette alapul, kölcsönösségre, szakmaiságra épül, a döntés-előkészítés a paritáselvből indult ki, biztosított volt a hierarchikus szintek érvényesülése is. A kívülről jövő megoldások nem biztos, hogy ugyanezt a hatékonyságot képesek lennének garantálni.

A Határország és a Rendőrség vezetői állománya alkotó módon állt és áll az integráció kérdéséhez, rögzítette annak elveit(2006 augusztus/szeptember).

A több szert érintő kérdésekben az improvizálás nem szerencsés, így fontos, hogy a folyamat kezdetén egyértelműen tisztázni kell(ene) a csomópontokat, egyeztetési szinteket. Az integráció megvalósításánál megítélésem szerint a minőségi előrelépés elvét célszerű követni, ahol a szereplők identitásukat, a szakmai határokat megtartva, a láthatóságot biztosítva, a kölcsönös érdekeltségre és motivációra alapozva valósítják meg az integrált intézményi és tevékenységi rendszer működést.

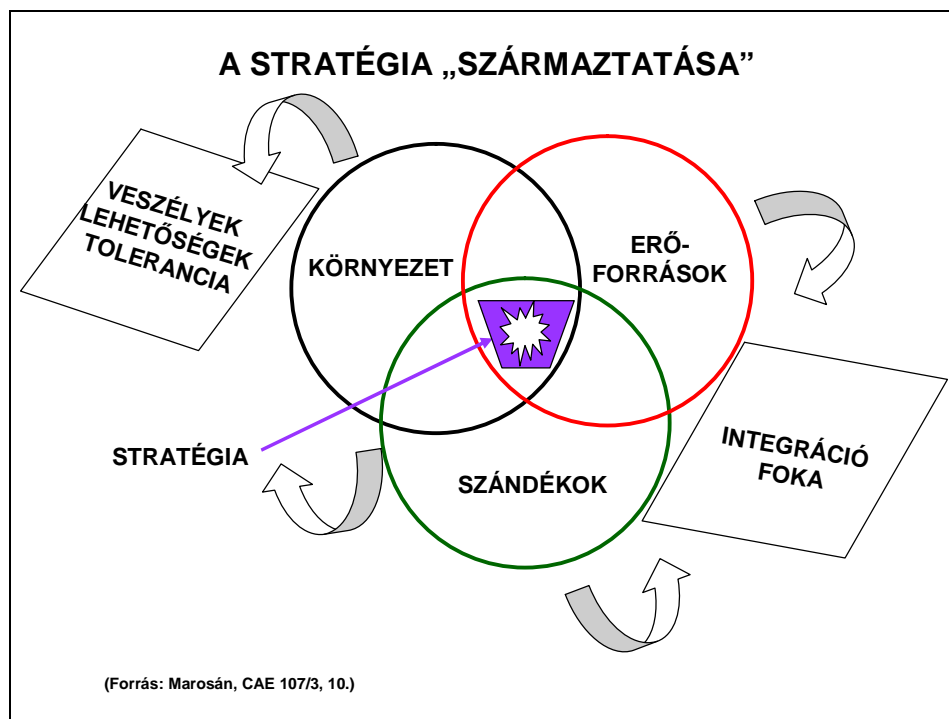
4.sz.ábra

5.sz.ábra

Stratégia és integrált rendvédelem

Ki készít stratégiát? A logika azt diktálja, hogy az, aki készül a jövőre. A hazai tervezési kultúra- és intézményrendszer az euro-atlanti integráció során lényegi változáson ment át, így a formális logika már nem mindig értelmezhető.

6.sz. ábra

Az integrált szervezet ténye nem attól függ, hogy eredetileg több önálló egységből állt, s attól sem, hogy a volt önálló szervezeti egységek vezetését összevonták, a szervezeti egységek formálisan összetartoznak, s még lehetne a variációkat felsorolni.

A lényeg a működés új minőségében keresendő! A legegyszerűbb képletből induljunk ki: két addig önálló szervezetet integrálunk. Összeolvadást feltételezve kettőből létrejön egy harmadik, mindkettő jogutódja.

Mi jellemzi az önálló szervezeteket? [STM, 8] A folyamatos változások, átszervezések ellenére az önálló szervezeti lét biztosított volt, ami az **állandóságot** testesítette meg. Ez a szervezet tagjainak a valahová tartozás biztos érzését garantálta, egy nagyfokú **kiszámíthatóságot** jelentett. Az új szervezeti formációban mindenki keresi a helyét és a szerepét (bár ez formálisan szabályozva van, a valóságban mindig sokáig tart a letisztulási folyamat), új szabályokkal, személyekkel találkozik stb.

Megváltozik a **gondolkodási, értelmezési dimenzió** is, mert korábban kisebb szervezettel volt közvetlen kapcsolat, most ez kiterjedtebb. A rendszerváltozás előtt a Határőrség hivatásos állománya egy határőr kerületnél 99%-ban személyesen ismerte egymást, ma ugyanez például az Országos parancsnokságra már ez nem mondható el.

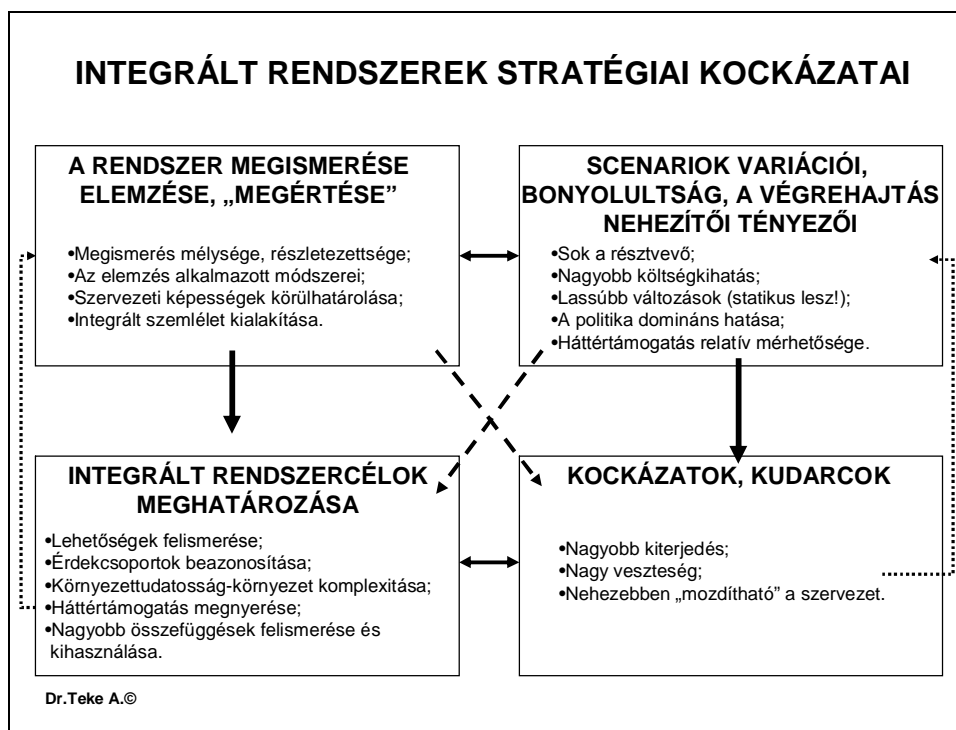
Meghatározó a **tevékenységközpontú** hozzáállás. A „mi határőrök vagyunk” szemlélet egyben kifejezi/kifejezte azt a látásmódot is, ami a szervezetre jellemző. Ebből fakadóan egyes szakterületek művelői nem is igazán értik más területek problémáit, sőt még a fogalmaik is sokszor nehezen érthetők.

Az önálló szervezeteknek **saját költségvetésük** van, ami a vezetői döntéseket megfelelő módon inspirálja. Az integrált szervezet esetében a költségvetési lehetőségek más értelmet nyernek. Most is „egy kalap” van, de ebbe a kalapba más is belenyúl, és szabályozva van, hogy mikor, hányszor és mennyit lehet kivenni, vagy más nyúl be helyettünk a kalapba(!).

Az önálló szervezetek hierarchiájában a formális elemek állandóságából kiindulva domináns a **tekintélyelv**. Ez oda-vissza működik.

A dolgoknak kialakul egy hagyományozódó folyása, amin ha tényleg jól mennek a dolgok nem is nagyon kell változtatni. A megszokott, a jól bejáratott szolgálati út, kapcsolatrendszer jól működik, a **hierarchia** a „kényelmetlenségei” ellenére nem is olyan rossz dolog.

Ez befolyásolja összességében az önállósághoz kötődő szemléletet is, amely a **saját szervezetre összpontosít**, a **múlt eredményeit preferálja** és természetesen folytatni kívánja a **hagyományokat** mind tartalmában, mind külsőségeiben. Tehát annak ellenére, hogy egy önálló szervezet próbál előremenekülni, fejleszt, jövőt épít, ezért nagymértékben a múltból táplálkozik, befelé fordul és saját dimenzióit tekinti alapnak.

7.sz.ábra

Mi kellene, hogy jellemezze az új, integrált szervezetet?

Mivel egy új szervezetből van szó, az állandóság nem lehet kiindulás, a sok új személy, szervezeti elem, beosztás-módosulás, új szolgálati helyek mind, mind a változás, a **változékonyság** irányába mutatnak.

Ha az integrált szervezetet az a vezetés viszi tovább, amely létrehozta, akkor van esély a gyors konszolidációra, de ha vezetői váltás következik be, akkor a változási folyamat elhúzódhat.

A változástól adódóan egy integrált szervezet esetében a **bizonytalansági** tényező megnövekszik. Ennek több szakasza van, amelybe beleértendő az integráció előtti, alatti és utáni időszak is. Az ok abban keresendő, hogy az integráció nem minden esetben egy szerves folyamat része vagy következménye, hanem valamely politikai akarat érvényesítése, nem kidolgozott minden szegmensében és főleg nem készülnek alapos hatástanulmányok egy esetleges nem szándékolt következmény, sőt következmények láncreakciójának hatásaival. Egy integrált szervezetnek jellegénél fogva ki kell terjesztenie a **gondolkodási, értelmezési** dimenzióit a teljes társadalomra, a funkciójából fakadó kötelezettségek teljes körű érvényesítése érdekében. Sokkal inkább kimutatható a **globális** gondolkodás igénye, ami túllép a szűk szervezet-centrikusságon

A tevékenység egy integrált szervezet esetében, különösen ha azonos típusú nincs a tevékenységi körben, sok koordinációs, kooperációs elemet is tartalmaz. Ez azt jelenti, hogy a menedzsment erősödésével a **marketingelemeket** is fejleszteni kell. Nem csak arról van szó, hogy egy relatív monopolhelyzet alakulhat ki, hanem arról is, hogy ezt a szerepet csak úgy lehet megtartani, ha a szervezeten kívüli összes érintett piaci szereplővel kölcsönösségi viszonyrendszer épül ki.

Az integrált szervezetek költségvetési szerkezete is eltér a „monoszervezettől”. A forrásteremtésnél a **költségvetésen** túl a humán erőforrás (humántőke), a tudástőke, a kapcsolati tőke, az információs tőke és a technológia együttesen érvényesül. Ezek bármelyikének figyelmen kívül hagyása forráskonfliktushoz vezet, amelyet az integrált jellegnél fogva elsősorban „belül” tud megoldani. Az **információs** tőke egyre inkább meghatározóvá válik. Az integrált szervezetek összetettségükönél fogva nem képesek az önálló szervezetekhez hasonló „totális” hierarchiát kialakítani, sok lesz az informális megnyilvánulás, amit kezelni kell.

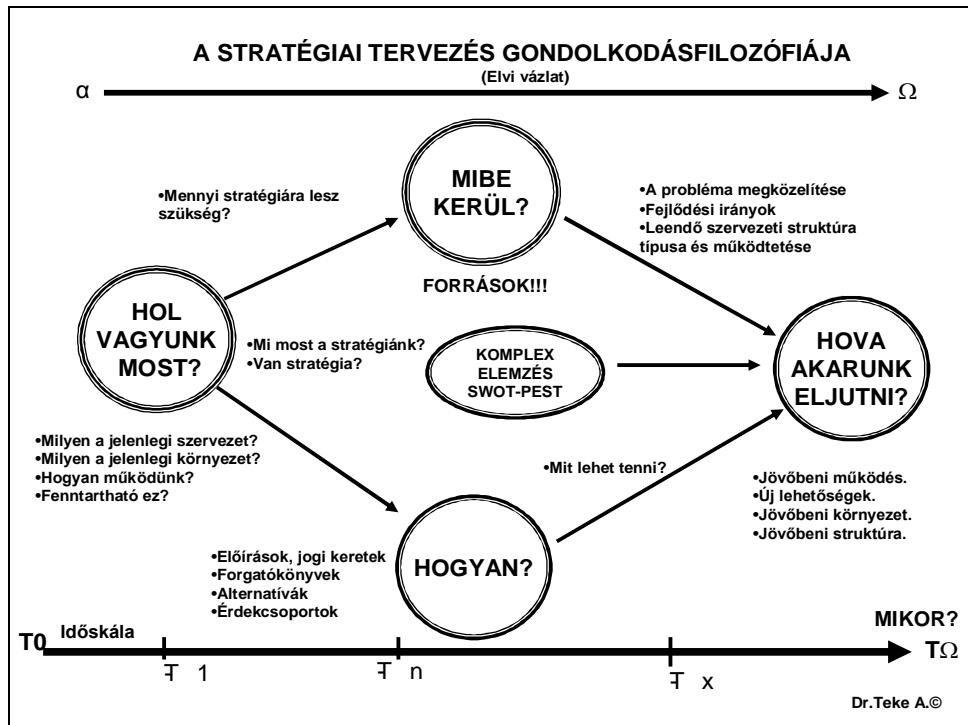
A tekintélyelv a parancsnoki láncban fennmarad, emellett a szakmai kompetenciára épülő **részvétel** kap nagyobb súlyt. A hierarchikus tekintély mellett megjelenik a szakmai tekintélyelv, a **tudás tisztelete**.

Az integrált szervezet egy változási folyamat terméke, amelynek fő feladata a változások kezelése. A befelé fordulás, a jól bevált dolgok folytatási igénye nem tolerálható társadalmilag, mert nem ezért lett a szervezet létrehozva. A **társadalmi felelősség** fokozatosan jelenik meg.

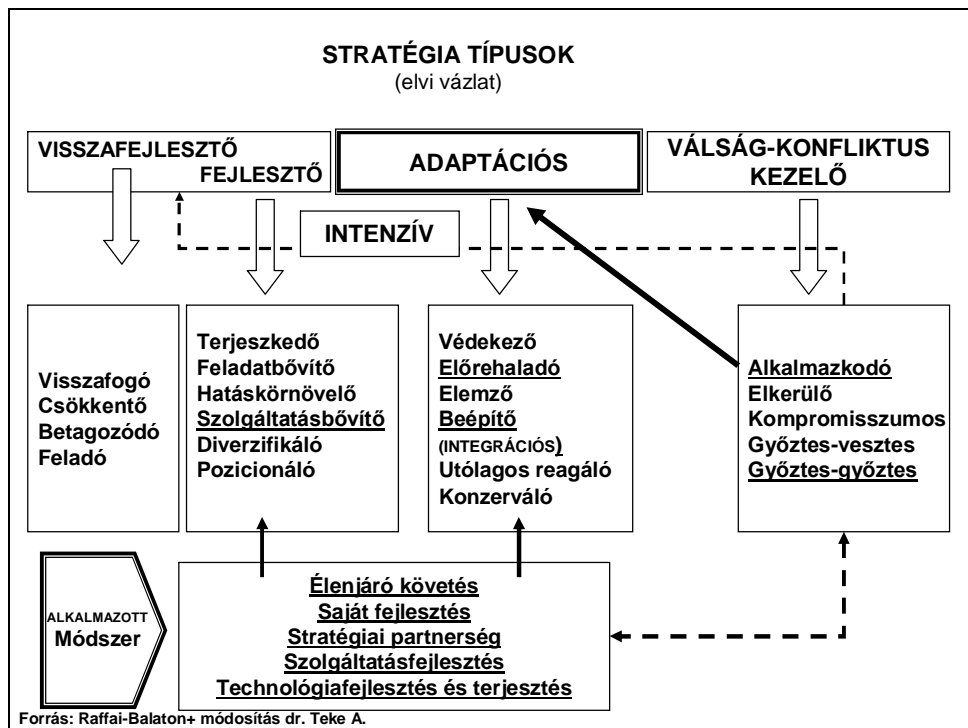
A hierarchiát nevezhetjük rendszernek is. Az integrált szervezetek esetében a hierarchiák **hálózatot** hoznak létre, amelynek **kapcsolódási pontjai** a parancsnoki lánc egyes szemei, vagy a folyamatok input-output kapcsolódásai. **Ez egy teljesen új szemléletet feltételez az integrált szervezet menedzsmentjétől.**

Ebből következik, hogy az integrált szervezetnek a **környezetre kell összpontosítania**, figyelembe kell venni a **környezeti értékeléseket**, és bár úgy tűnik, hogy relatív monopolhelyzetbe jutott, mégis egy **versenykörnyezetben** létezik, ahol az előnyeit ki kell aknázni és a hátrányait lefaragni.

A stratégia oldaláról megközelítve az integrált szervezet vezetőjének a problémakezelést is a stratégia részévé kell tennie. A stratégia a hosszabb időtávra szól és fajsúlyos kérdésekről. Mivel a stratégia egy adott kiindulási helyzetből vonatkoztatva egy célállapotot jelöl meg és vázolja fel az oda vezető utat, a problémakezelést is ehhez kell igazítani. Az integrált szervezeteknél is lesznek sürgős és fontos feladatok. Természetesen ezek ellentéte a nem sürgős és nem fontos is jelen lesz.

8.sz. ábra

9.sz. ábra

PROBLÉMAMEGOLDÁS ÉS STRATÉGIA VISZONYA		
PROBLÉMA JELLEGE	FONTOS	NEM FONTOS
SÜRGŐS	KRÍZIS	TAKTIKAI
		1 6
		3 Ez a magas arány 10 torzulást is előidézhet!
NEM SÜRGŐS	STRATÉGIAI	OPERATÍV

Forrás: MAROSÁN.CAE 107/3, 9.

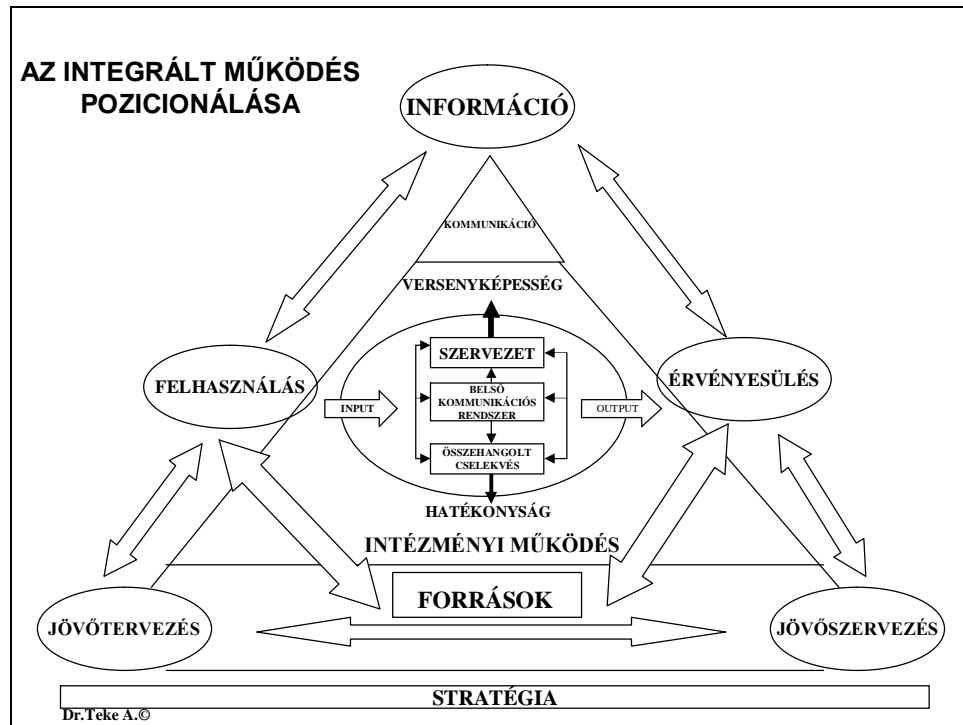
10.sz.ábra

A **sürgős** és **fontos** feladatok rendszerint **krízist** fednek. Ezek soronkívüliséget élveznek, rendszerint az arányuk kicsi. A **nem sürgős** és **fontos** feladatok a **stratégiai** feladatok, de ezekkel is időben kell foglalkozni. A **sürgős** és **nem fontos** feladatok taktikai jellegűek. Ez a projekt kategória, a négy feladattípus közül a második legtöbb időt veszi igénybe. A **nem sürgős** és **nem fontos** feladatok az operatív kategóriába tartoznak. Ezeket a legtöbb vezető ad-hoc módon oldja meg, és a legtöbb időt erre fordítja. **Megítélésem szerint az integrált szervezet csúcsvezetésének a stratégiai kérdésekkel kell elsősorban foglalkoznia, biztosítva a taktikai szint egységes működését, a többi feladat súlyát az összetevő szervezeti elemek vezetőire célszerű hárítani. Ez is stratégia!**

2007.január 16-án az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Kabinetülésén napirendi pontként szerepelt az „IRM fejlesztési stratégiája” is. Az előterjesztő[∇] logikusan mutatta be a helyzetet, ami a stratégiai tervezés és stratégia alkotás területén kialakult.

„Megjegyezzük, hogy az ágazati stratégiakészítő munkának jelenleg Magyarországon sem jogszabály, sem kialakult közigazgatási gyakorlat nem szab különösebb határokat, és a tárgyban korábban megfelelő központi iránymutatások sem születtek. Ebben a helyzetben célszerű tehát óvatosan eljárni. Megítélésünk szerint az IRM szakmai stratégiája éppen ezért csak egy átgondolt és szisztematikusan felépülő munkafolyamat eredményeként állítható elő, amelyben a tárca leginkább a saját jövőjére vonatkozó szakmai elképzeléseire, a változtatás szándéka melletti belső elkötelezettségére, és a „józan ész” diktálta szükségszerűségekre támaszkodhat. Ez utóbbi vonatkozásában a stratégiakészítés az IRM szempontjából sem jelenthet mást, mint az elérni kívánt célok meghatározását, illetve ezek megvalósításához alkalmas eszközök hozzárendelését.”(SÁNTHA)

[∇] Dr. Sántha György a Stratégiai Osztály Vezetője

11.sz.ábra

Stratégiai tervezésről lehet beszélni a tervezés tárgyának súlya, jelentősége alapján, de mindenképpen a be kell határolni azt a minimális időszakot, amelyet meghaladó időtartamtól célszerű csak a stratégiai jelzőt alkalmazni.

Stratégiai tervezés során indokolt a **tervhierarchia** fogalmát érvényesíteni, hiszen a stratégiai célok határozzák meg a tervezés menetét, ezek megvalósítása a taktikai tervezés (projektek) és az operatív tervezés (napi munkavégzés) során realizálódik. A stratégiák is hierarchikus sort képeznek!

A tervezés mindig az optimális elvárás szint teljesítését tűzi ki célul, azonban ez a legjobb előkészítés, elemzés-értékelés esetén is kétséges, ha a makro- és mikrokörnyezeti hatások fokozottan érvényesülnek. A tervezési kényszer tény, azonban önmagában a dokumentált tervezés nem megoldás minden elvárásra.

Általános tervezői tapasztalatunk szerint [SÁNTHA]a közigazgatási szervek Magyarországon jellemzően az alábbi okokból készítene stratégiákat:

- azért, hogy az érintett szervezetek szembesítsék magukat és a külvilágot az adott területen a jövőben megoldandó feladatokkal („feladat-leltározás”),
- azért hogy igazolják az adott szervezet (jövőbeli) feladatok iránti elkötelezettségét a felügyeletet ellátók, illetve a nyilvánosság számára („imázs-javítás”),
- azért mert valamilyen előírás vagy felettes szerv döntése az adott szerv számára kötelezővé teszi¹ („kötelesség-teljesítés”),

¹ Itt jegyezzük meg, hogy a közigazgatási szerveknek jelenleg nincs általánosan meghatározott stratégiakészítési kötelezettsége.

- d) azért, hogy az adott szervezet a stratégiakészítési kötelezettség– formai – teljesítésével jogosultságot szerezzen valamilyen kedvezményre, támogatási programban való részvételre („*taktikázás*”),
- e) végül azért, hogy az adott szervezet rendszerszerűen hajtson végre feladatokat („*végrehajtási eszköz-választás*”);
- f) a Szerző kiegészítése: azért, mert a stratégiai tervezés a szervezeti kultúra része és *tudatos jövőtervezés* folyik!

Sok esetben alkalmazott gyakorlat a **problémamegoldás jelzésére a tervekészítés**. A felügyeletet gyakorló vagy ellenőrző szerv, személy rendszerint pozitívan értékeli azon törekvéseket, amelyek a megoldásra fókuszálnak. Ez sajátos megkönnyebbülést jelent mindegyik fél számára, mert úgy tűnik, hogy egy problémával kevesebb van. S rendszerint túl is lépnek a kérdésen, amely vagy megoldódik később, vagy az érintettek találnak egy újabb megoldandó problémát. (Ez a szándékot demonstráló, de valós megoldást nélkülöző „**tervspirált**” „eredményezhet.”)

Az EU-csatlakozás és a teljes jogú schengeni működésre való felkészülés során a közösségi szakértők igényelték, igénylik a távlati elképzelések egzakt ismertetését, hiszen az addig végzett tevékenység, a jelen értékelése és a jövő ismerete alapján dönthető el a választott irány vagy megoldás helyessége. Ez jól beleillik a monitoring-szemléletbe is, ugyanakkor egy fiktív jövő megalapozatlansága sok csapdát rejt(het).

Az éves, bázis alapú költségvetés tervezése nehezen egyeztethető össze a különböző EU-források felhasználásával, mert a rendelkezésre állás időhöz kötött.

A tervezés ezért rendszerint valaminek a rovására történik. A görgetett problémák egy alulfinanszírozott helyzetben fokozott veszélyt jelentenek, s az időleges tehermentesítés nem megoldás. Fontos tehát ismerni, hogy az előrejelzés (tervezés) mennyire megalapozott. Valós ismeretekre van szükség, ami túlmutat a statisztikai adatokon és tartalmazza az oksági összefüggéseket is. Ez mérhető az információk feldolgozottsági szintjével, illetve rendszerszemléletű (szerves) kapcsolódásával.

A tervezés során kiemelten kell kezelni az **okszági kapcsolatokat**. Bonyolult tervezési helyzetben, főleg hosszú távra kivetítve nehezen ismerhetők fel a valós összefüggések, illetve a kulisszák mögötti folyamatok alakulása. Az időrendiségi logikai egymásutániságban vannak törvényszerűségek, de a tervezés során számolni célszerű olyan torzulásokkal, amelyek valószínűsége az időtartammal együtt nő, s ezek nem mindig precedensértékűek.

A **tervezési analógiák** buktatói különös veszélyt jelentenek a stratégiai tervezés során. A múlt (sablonos) másolása, vagy leegyszerűsített párhuzam vonása csak alapos helyzetelemzésre, prognóziskészítésre alapozott jövőkép-alkotásra támaszkodva küszöbölhető ki. Nem mindegy, hogy az értékelések eseménykövetőek (utólagosak), vagy monitoring jelleggel a folyamatokba épülnek be.

Gyakran előfordul, hogy a tervezés során figyelembe nem vett tényezők előfordulásánál a **váratlanságra** (kiszámíthatatlanságra), illetve a részletekre hivatkozik a tervelőkészítő vagy a döntéshozó. A fentiekre a **bizonytalansági tényezőt** szokás emlegetni tervezési körökben. Egy biztos dolog van: a szükségszerű és a véletlen mértéke a meghatározó. Ezt a mértéket azonban kizárólag megfelelő mélységű helyzetelemzéssel lehet körülhatárolni. A tervezésnél fő figyelmet a váratlansági együttható csökkentésére célszerű összpontosítani. (Minél valószínűbb egy esemény bekövetkezése, annál kisebb a váratlanság.) A váratlanság és a bizonytalanság összefüggéséből kiindulva a bizonytalanság csökkentése mérsékli a **tervezés kockázatát** is.

Gyakran előfordul, hogy a **pillanatnyi jelen** jelentősége túlzottan felértékelődik a bizonytalan jövővel szemben, és a múltbeli tendenciák elméleti folytonosságának túlhangsúlyozása prioritást nyer, ami rendkívül kényelmes megoldás is lehet. Ugyanakkor azt is el kell ismerni, hogy a hirtelen változások gyakorisága a pillanatnak, mint időkategóriának a jelentőségét hatványozottan növeli.

Hirtelen változások kategóriába tartoznak a minőségben, a fejlődésben bekövetkezett fordulópontok, töréspontok is (ide sorolandó maga az integráció is).

Nem elhanyagolható, hogy a rendvédelmi szervek számára az egyes időkategóriák eltérő jelentőséggel bírnak. Más hangsúlyt kap egy pénzügyi folyamat, a kriminalitás változása, vagy a migrációs jelenségek. Éppen ezért vizsgálni kell az egyidejűség és az egymásutániség problémáját is. A kölcsönhatások, összefüggések ismerete elősegíti a tervezés megalapozottságát.

A fejlődési folyamatok szorosan összefüggnek az egymásutániséggel, főleg a szerves fejlődésre igaz ez.

A folyamatokat a fejlődés (alakulás) mozgásiránya szerint is célszerű megközelíteni. Vannak olyan jelenségek, amelyek a jelenben kezdeti stádiumban léteznek, de detektálhatók, vannak, amelyek már most domináns jelleggel befolyásolják a folyamatokat, s vannak olyanok is, amelyek már most végső (kifutó) stádiumban vannak. A folyamatok végkifejlete lehet visszafordítható – befolyásolható – reverzibilis, vagy visszafordíthatatlan, irreverzibilis. Nem mellékes a folyamat lefolyási módja sem, mert lényeges, hogy egy lineáris, exponenciális vagy éppen ütemváltó típusba tartozik.

A tervezésnél tehát mérlegelni szükséges, hogy a megrendelő (döntéshozó) milyen felfogást képvisel a tervezési időszaknál, a szervezet adott időre kivetített állapotáról (van-e jövőképe?), vannak-e alternatívák, s azok mennyire koherensek, illetve mennyire eltérőek, az érték és célkitűzés összhang megvalósul-e, milyen változásokat kell figyelembe venni, milyen eredmény várható, és milyen kockázatokkal indokolt számolni? A leglényegesebb a **tervezés megbízhatósága**.

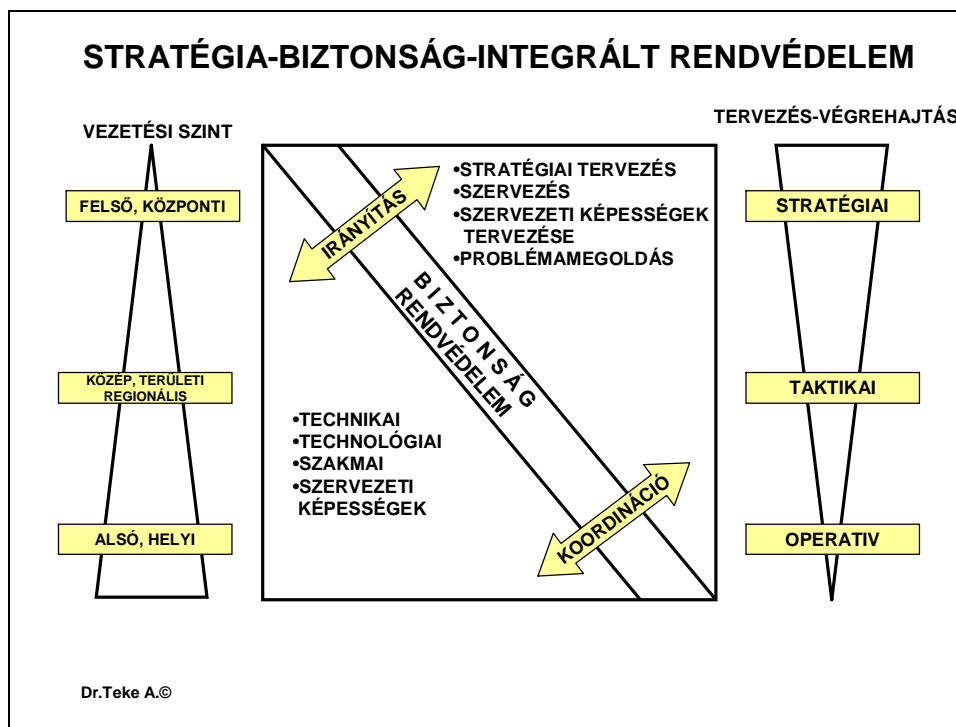
A tervezési folyamat során nem előnyös, ha csak a kedvező változatok teljes körű felvázolása történik meg, kívánatos a hátrányos variációkat is áttekinteni. A döntés ugyanis az egyoldalú megközelítés esetén nem lehet megalapozott.

Az, hogy egy terv (főleg stratégiai terv) mitől megbízható, rendszerint csak utólag derül ki, s ez sok esetben túlságosan sok kockázattal jár. (Ez akkor következik be, ha a tervezett időszak jövőbenisége a jelenre válással megszűnik.)

A megbízhatóság garanciája lehet a terv elkészítésének módja, az elkészítő személye, alkalmazott módszerek, a felhasznált adatbázis és feldolgozottság szintje is. Ez azonban túl szubjektív, s csak referenciaértékű lehet. A tervezés megbízhatóságát befolyásolja, hogy meg nem történt eseményre kell prognózist készíteni, ami objektív és szubjektív tényezőt is hordoz magában. A megbízhatóságot ezért a folyamatból kiindulva, annak dinamikájára alapozva célszerű alapozni: megfelelő belső tartalom, megalapozott döntés lehetővé tétele, szinronitása a környezeti feltételrendszerrel, veszélyfelismerő és elhárító mechanizmusok beépítése. A rendszer működési megbízhatósága függ az alrendszerek megbízhatóságától, de azok bármelyikének rendellenessége nem törvényszerűen eredményezi a teljes rendszer asszinkronitálásának bekövetkezését. Ez is megbízhatósági faktor.

Integrált rendvédelem és a biztonság

A rendvédelem értelmezését nem lehet kikerülni. Azt, hogy mi a rendvédelem, jogszabály nem definiálja. A rendvédelmi szervek felsorolásában az egyes jogszabályok eltérnek egymástól. A rendvédelmi besorolású szervekre is jellemző lehet, hogy nem rendvédelmi tevékenységet végeznek, de van olyan nem rendvédelmi besorolású szervezet is, amely rendvédelemmel összefüggő feladatokat is ellát.

12.sz.ábra

Jelen tanulmány munkadefiníciójának a rendvédelem vonatkozásában az alábbiak tekintik:

A rendvédelem: az államnak, a közigazgatási szerveknek, hatóságoknak, állampolgári szerveződéseknek, azok tagjainak az általános rendfenntartással, az általános biztonság, nyugalom, közrend fenntartásával, a szellemi és anyagi környezet megóvásával összefüggő olyan tevékenysége, amely közvetve vagy közvetlenül kihat a társadalmi lét minden, a biztonságon alapuló területére, a közösségi érdekérvényesítésre.

A rendvédelem tárgya: az ország jogszabályok által meghatározott belső rendje, az általános nyugalom, biztonság, közrend, szellemi és anyagi környezet, közösségi javak, értékek és érdekeltségek védelme.

A rendvédelem alanya(i): a rendvédelmi tevékenység szereplői, az államigazgatási és közszolgálati szervek, hatóságok, intézmények, a civil kezdeményezésre létrejött szerveződések, ezek tagjai a közbiztonságot védő állampolgárok.

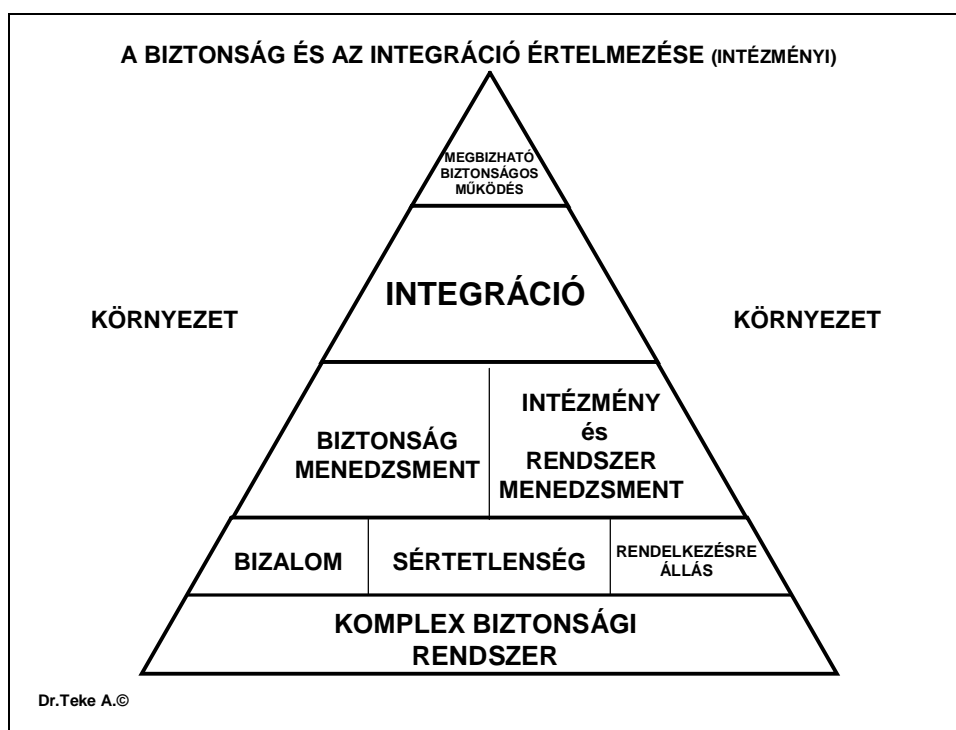
A **biztonság**: alapvető nemzeti és közösségi érték, olyan állapot vagy helyzet, amely a fenyegetettség és a veszélyek tudatosan eltúrt, meghatározott szintjén valósul meg. „A biztonság egy adott időpontban felismert biztonsági kockázatok semlegesítésének vagy minimalizálásának eredményeként létrejött társadalmi állapot és közérzet.”

Alapját a külső fenyegetettségtől való megbízható védelem, a belső rend és stabilitás képezi. A biztonság nem lehet állami, vagy hatósági monopólium, hanem „társadalmi termék”, amely érdekközvetítés útján, egyeztetett cselekvés következményeként jön létre. Milyenségében fontos szerepet játszik a polgárok önkéntes jogkövetése.

A **közbiztonság**: az állampolgárok élet- és vagyónbiztonságának a közállapotoktól és az ország jogrendszerétől függő megvalósulása.

Védelme és fenntartása a rendvédelmi ágazathoz tartozó szervek fő feladata. Ebben az értelemben magába foglalja a bűnmegelőzés, a bűnüldözés, a határrend és határbiztonság, a migrációkezelés, a büntető igazságszolgáltatás, a büntetés végrehajtás és rehabilitáció társadalmi intézményei szoros kapcsolatban és kölcsönhatásban álló tevékenységeinek összességét.

(A Készülő MK Rendvédelmi Stratégiája munkaanyagából- a Szerző is a munkacsoport tagja)

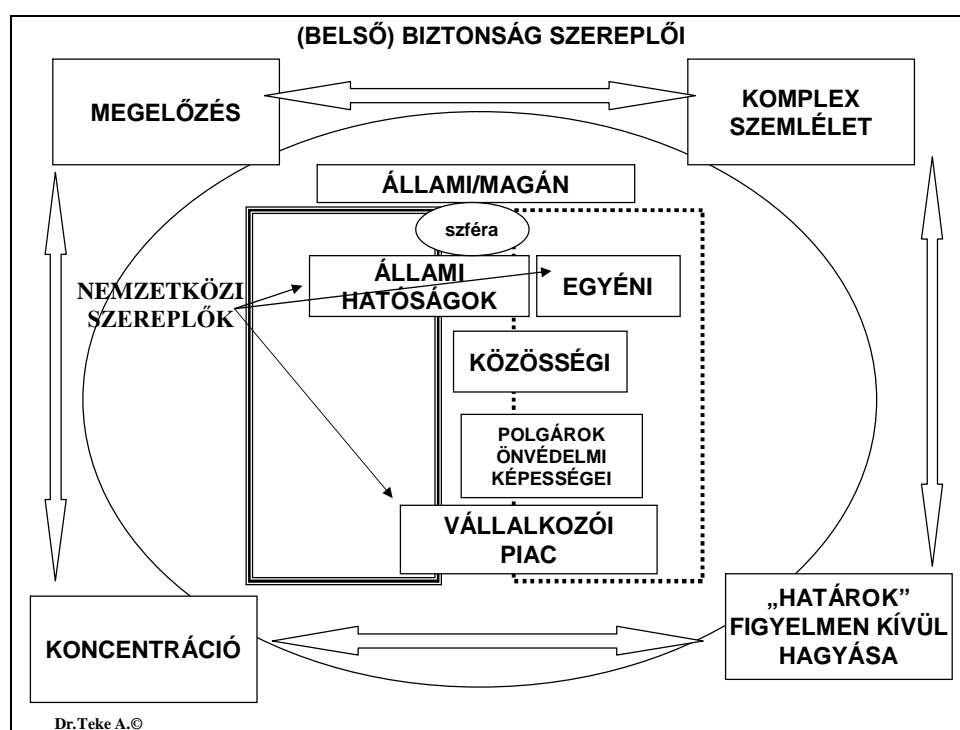

13.sz.ábra

Magyarország EU-tagga válásával egyben schengen-tag is lett. A schengeni eszme és intézményi – tevékenységi rendszer átértelmezi a hagyományos külső és belső biztonságot, az állami szuverenitás önkéntes korlátozási hozzájárulásával párhuzamosan a kollektív biztonság, a „szabadságjogok” érvényesítését, a globalizált folyamatokba illeszkedő európai értékek közvetítését kínálja fel.

Az államhatár formálisan a nemzeti felségjog jogi kiterjedését jelzi, de éppen az európai biztonság érdekében a határon átnyúló tevékenységeknek is adottak a feltételei. A külső biztonság, amelyet a kétpólusú szemlélet szerint a nemzeti szuverenitás megvédelmezéseként azonosítottak és politikai, diplomáciai és katonai feladatként jelöltek meg, most kiegészül rendvédelmi feladatokkal, a hagyományos belső biztonság részét képezik a határon átnyúló tevékenységek.

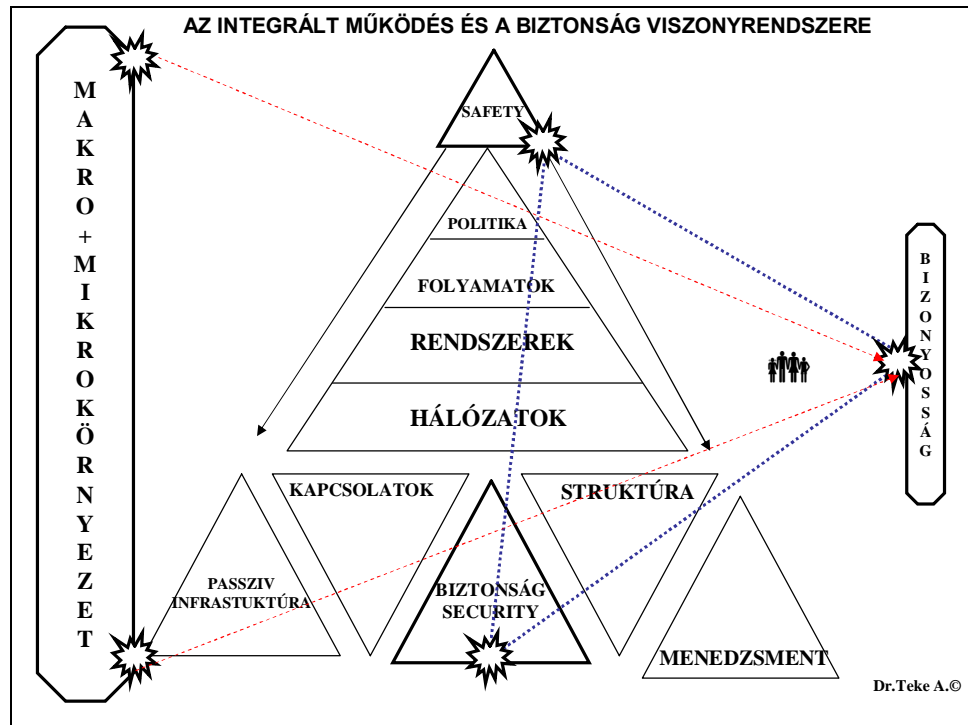
A rendvédelmi tevékenység szereplői minden olyan szervezet, szerveződés, és személy, intézmény akik/amelyek a komplex biztonság részeként a rendvédelem eszközeivel, módszereivel, a rendvédelemmel összefüggésben biztonsági szerepet töltenek be.

14.sz.ábra

Csoportosítva a rendvédelem szereplőit: az állam, a rendvédelmi szervek, Magyar Honvédség, a külügyi szervek, a privát biztonság szereplői, az állampolgári szerveződések, önkormányzatok biztonsággal összefüggő tevékenységét reprezentáló szervezeti elemek, magán személyek.

A rendvédelmi tevékenység során funkcionális koordinációt elsősorban a rendvédelmi szervek valósítanak meg.

15.sz.ábra

Integrált rendvédelemről beszélünk, amelynek megvalósulása jelenleg még szervezeti szinten való gondolkodásra épül. A probléma ennél bonyolultabb, elég, ha megnézzük a jövőt:

A gyors gazdasági, politikai változások következtében felerősödtek a társadalom negatív jelenségei. A korábban ható társadalmi értékrend megingott, felbomlott, új, egymással konkuráló értékrendek megjelenése, az értékválasztás dilemmája konfliktusforrás lett. A privatizáció honi sajátosságai, a korrupció elleni fellépés ellentmondásai, a rendvédelmi szervek, illetve az államigazgatás más ellenőrző, felügyelő szerveinek alulfinanszírozottsága, a bűnözés terjedésétől lényegesen elmaradó fejlesztésével magyarázható működési zavarai hozzájárultak a szervezett bűnözés térnyeréséhez.

Felgyorsult a vagyoni alapú társadalmi polarizáció, az elszegényedés politikai kérdéssé vált, a „megélhetési bűnözés” mind több területen jelenik meg.

Az igazságszolgáltatás hatékonyságát nehezíti büntetés-végrehajtás intézményeiben a meglévő zsúfoltság. Magyarországon jelentős azon állampolgárok száma, akik vagy szkeptikusan figyelik, vagy kifejezetten ellenérzésekkel viseltetnek a vám- és jövedéki ellenőrzéssel kapcsolatban. E körülmények jelentősen megnehezítik a célorientált gazdaságvédelmi intézkedések végrehajtását.

Tovább nő a nemzetközi szervezett bűnözéshez kötődő olyan bűncselekmények száma, mint az ember-, kábítószer-, és fegyverkereskedelem és prostitúció, erősödik a veszélyes anyagok és jövedéki termékek csempészetére irányuló bűnelkövetés.

A kábítószer bűnözés és a prostitúció ösztönzőleg hat a „tradicionális” bűncselekményekre.

Reális lehetőség van a politikai és vallási szélsőségeknek a demokratizálódási folyamatot veszélyeztető megjelenésére.

Megnö az országban történő tartózkodás szabályainak megsértésével, az illegális tartózkodással összefüggő „feketemunka”, a saját hatóságok látóköréből való kikerülési szándék megnyilvánulása.

Az erőszakos bűncselekmények körében számolni kell a pénzintézetek és pénzzállítványok megszerzésére irányuló rablásokkal, a különböző csoportok ellentéteinek kiéleződése során a nyílt erőszak megjelenésével.

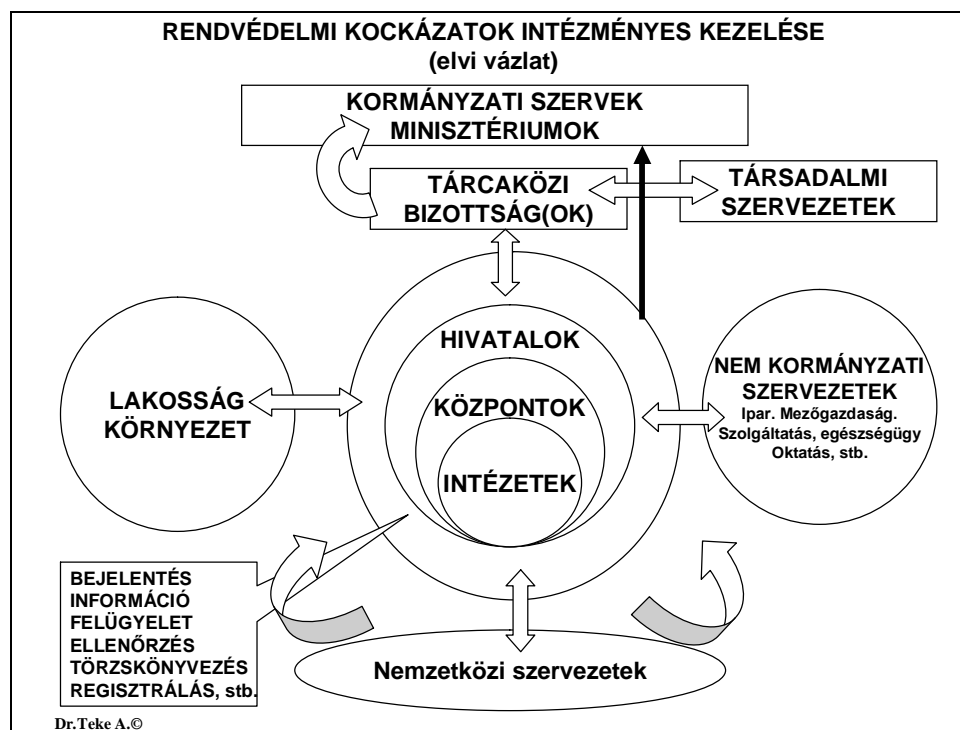
A rendvédelmi szerveknek minden időben olyan alkalmazási elvekkel, felkészítettséggel, felszereléssel, kapcsolatrendszerrel kell rendelkezniük, amely lehetővé teszi a rendvédelmi alkalmazás elvárt szintjét.

Ehhez minőségorientált, együttműködésre illetőleg integrációra alapozott, tudatos, integrált rendvédelmi képességtervezés és fejlesztés szükséges.

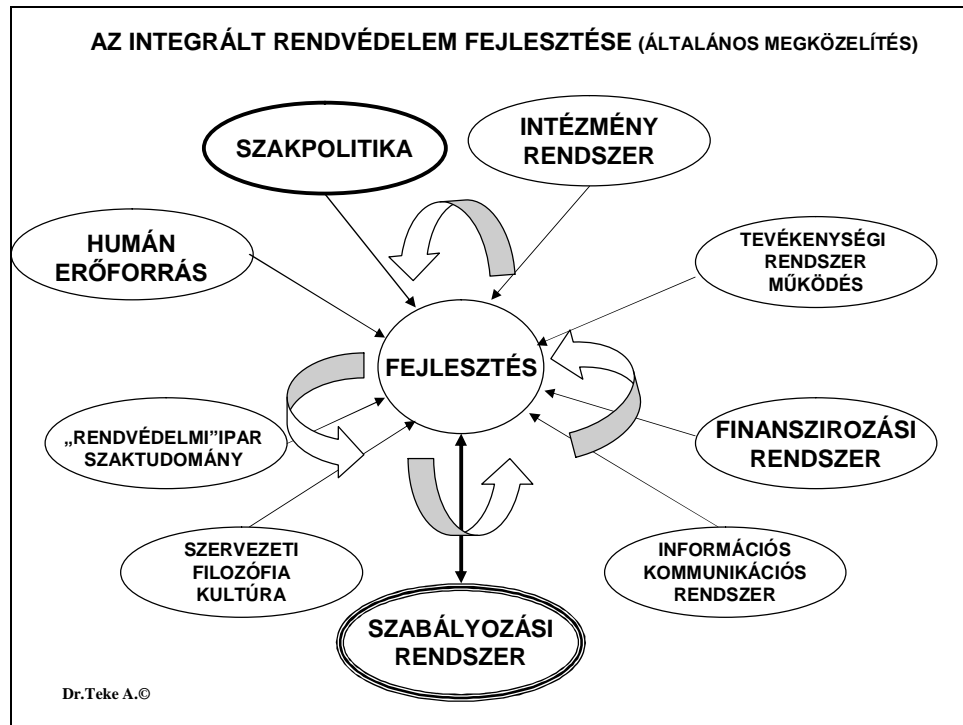
A nagy hatású veszélyeztetésekkel szemben csak koncentrált, **hatósági beavatkozásokon alapuló, horizontális szemléletet tükröző, társadalmi támogatottságot élvező, a szubszidiaritást érvényesítő fellépés** lehet eredményes.

A rendvédelmi tevékenységet végző, azt támogató, közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó szervezetek, heterogenitása és nagy száma miatt indokoltnak látszik **központi integrált rendvédelmi koordinatív szerv** létrehozása.

A rendvédelmi tevékenységben meghatározó a **gyorsaság, a pontosság, a rugalmas alkalmazkodás és reagálás képessége, a speciális felkészültség, az erőforrások hatékonyabb és hatásosabb felhasználására, a veszteségek minimalizálására irányuló törekvés.**

16.sz.ábra

17.sz.ábra

A rendvédelem egészére jellemzően kialakul a regionális struktúra, **bővül a tevékenységi és szervezeti integráció**, melynek eredményeként specializálódásra alapozott hatékonyságot növelő, költségeket csökkentő **profiltisztítás** következik be.

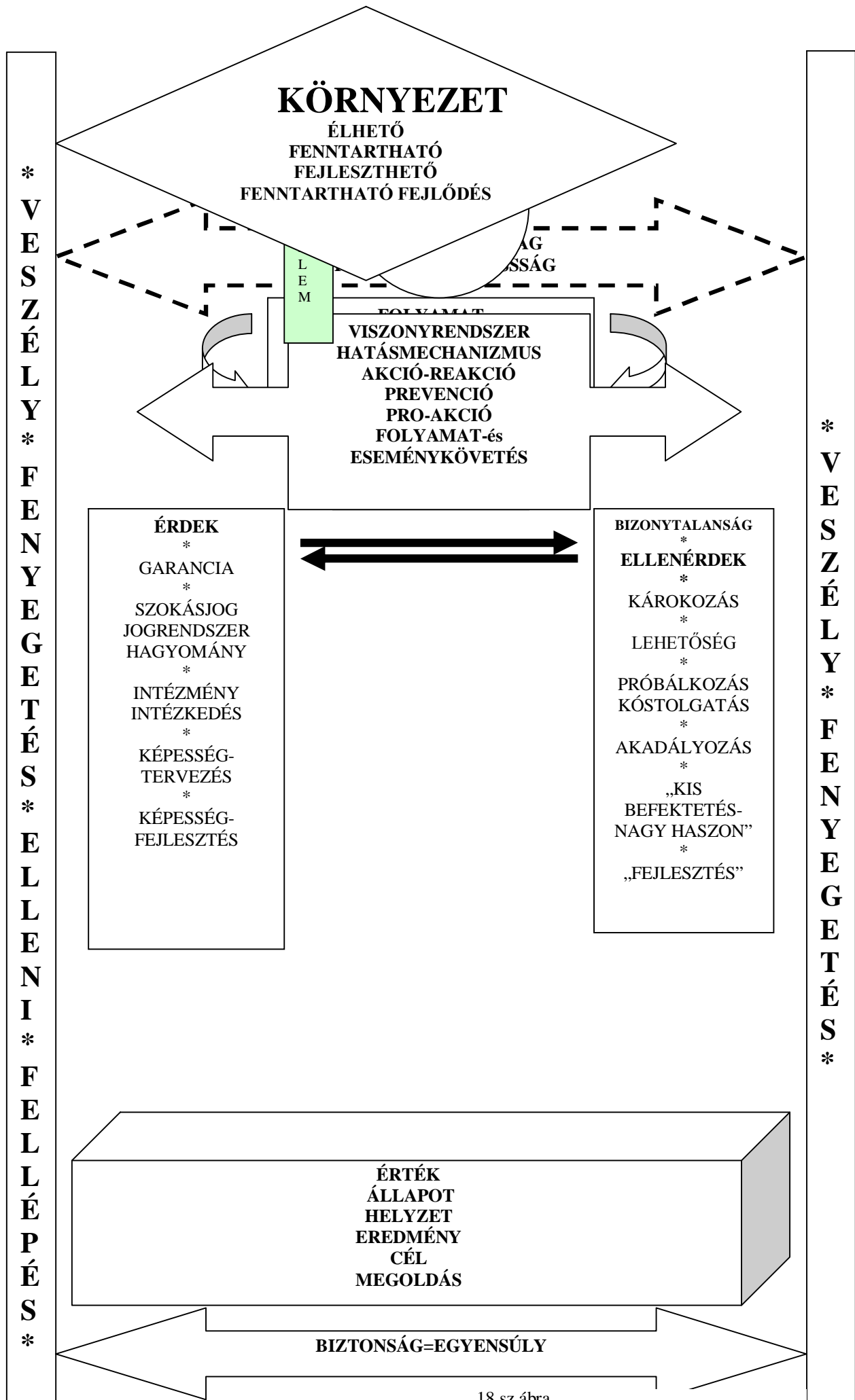
A politikai vezetés a rendvédelem minél olcsóbb, de ezzel együtt hatásosabb működését várja el. Csökkeni fog a **rendvédelmi érzékenységi küszöb**, amelyet azonban össze kell egyeztetni a nemzetközi kötelezettségekkel is.

Az illegális migráció, a terrorizmus, a bűnözés ellen leghatásosabb eszköz és módszer **távoltartás**. Ennek érdekében **integrált biztonsági rendszereket kell** kialakítani. Ezek olyan új típusú komplex szemléletet kell, hogy tükrözzenek, amely a biztonság exportját helyezi előtérbe. A közterületek rendjének és a közlekedés biztonságának, a vállalkozások békéjének fenntartása tekintetében a jövőben is **meghatározó jelentőségű lesz a közterületi rendvédelmi jelenlét**, a bűnözés kezelhető szinten tartása tekintetében pedig egyre nagyobb jelentőséggel bírnak majd a **hazai és nemzetközi bűnügyi együttműködés** különböző formái.

A magyar rendvédelmi tevékenység eredményessége nagymértékben függ a közeli és távoli veszélyeztető gócok helyi kezelésének eredményességétől. A magyar rendvédelmi technológia, szakértelem (ki)telepítésével a külső veszélyeztetés mértéke csökkenthető. (A balkáni és a kelet-európai rendvédelmi szerepvállalás egyértelműen a magyar és az európai biztonságot is erősíti.)

Valamennyi rendvédelmi szerv számára a komplex biztonságon alapuló szemlélet, a kooperatív, koordinatív hozzáállás teremti meg a korszerű tevékenység feltételeit, amelyet limitált költségvetési környezetben, versenyhelyzetben kell növekvő elvárások mellett megvalósítani.

A Rendőrség és a Határőrség integrációját követően létrejövő új szervezetnek tehát a fenti problémákat szinte teljes súllyal kezelnie kell. A generális és a speciális képességek kialakítása terén úgy gondolom, hogy nem szabad a szélsőségek irányába eltolódní, sokkal inkább egy egészséges egyensúlyt célszerű fenntartani és az új képességeket ebbe beleilleszteni. (lásd:18.sz.ábra)

18.sz.ábra

Befejezés

A téma és kérdéskör bonyolultsága feltételezi egy alapos, rendszerszemléletű elemzés elvégzését. Jelen tanulmány az integrációs folyamat menetében kíván hozzájárulni a hatékony munkavégzéshez úgy, hogy ráirányítsa a figyelmet azokra a fontos tényezőkre, amelyek stratégiai jelentőségűek lehetnek. A folyamatok kezelése más, mint a rendszerek irányítása és megint más, mint a hálózatos gondolkodás. Az integráció ebbe az irányba mutat. Az új helyzet olyan új problémákat is fel fog vetni, amelyekre a politikai döntéshozó, a szakmai elrendelő talán nem is gondolt. Szerencés volna mind a társadalom, mind a rendvédelmi szervek, mind az egyén számára, ha a „nem szándékolt” következmények száma és aránya elhanyagolható lenne. Ehhez pedig indokolt a hatástanulmányok mielőbbi kidolgozása és az integráció valós természetének megértése minden szinten.

FELDOLGOZOTT ÉS FELHASZNÁLT IRODALOM

- HSK= A Határőrség hosszútávú stratégiai koncepciója (Kézirat, 2002.)
- KVM= Ed Oakley-Dong Krug: Korszerű változtatásmenedzselés
Bagolyvár Könyvkiadó, Budapest, 1999.
- MNL-1= Magyar Nagylexikon 1. kötet A-ANC
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993.
- MNL-2= Magyar Nagylexikon 2. kötet AND-BAG
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1994.
- MNL-7= Magyar Nagylexikon 7. kötet ED-FE
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1998.
- MNL-8= Magyar Nagylexikon 8. kötet FF-GYEP
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1999.
- MNL-9= Magyar Nagylexikon 9. kötet GYER-IQ
Akadémiai Kiadó, Budapest, 1999.
- MNL-16= Magyar Nagylexikon 16. kötet SEL-SZŐ
Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.
- MAH= Al Ries-Jack Trout: Marketingháború
Bagolyvár Könyvkiadó, Budapest, 1997.
- SÁNTHA= Előterjesztés a Miniszteri Kabinetértekezlet számára az IRM fejlesztési
stratégiájáról (2007.01.18.)
- STM= Marosán György: Stratégiai menedzsment
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, CAE 107/3.
- SZKI= Málóvics Éva: Szervezeti kultúra és identitás
SZTE Gazdaságtudományi Kar Közleményei 2004. JATE Press, Szeged.
- Sopron1995.= A Soproni Határőr Igazgatóság megszüntetésének, a kirendeltségeknek a
Győri Határőr Igazgatóság alárendeltségébe kerülése ütemterve, átadás-
átvétel.(A Szerző által megőrzött munkapéldány alapján)
- TEKE1= A Határőrség középtávú testületi (szak)stratégiája,
Belügyi Szemle 2003/6. (46-61 old)
- TEKE2= A stratégiai tervezés határőrségi feladatai
Szakmai Szemle 2003/1.sz. (74-92 old) MK KBH Tudományos
Tanácsának kiadványa ISSN 1785-1181
- TEKE3= A változások kezelése
Határőrségi Tanulmányok 2003/2. szám

- TEKE4= A rendvédelmi szervek stratégiai tervezéséről
Szakmai Szemle 2004/1.sz. (114-130 old) MK KBH Tudományos
Tanácsának kiadványa ISSN 1785-1181
- TEKE5= A stratégiai gondolkodásról másképpen
Határrendészeti Tanulmányok 2004/1.sz (5-25.old.)
Határország Tudományos Tanácsa Tudományos Szakmai Kiadványa
HU ISSN 1786-2345 Száma:11512/2004
- TEKE6= A határőrségi stratégia – jövőtervezés
(A témához kötődő kutatás eddigi tapasztalatainak vázlatos áttekintése)
Határrendészeti Tanulmányok 2004/2.sz (19-32. old.)
Határország Tudományos Tanácsa Tudományos Szakmai Kiadványa
HU ISSN 1786-2345 Száma: 7478/2005.
- TEKE7= A Határország mint rendvédelmi szerv stratégiai és a jövő tervezésének
aktuális feladatai, (Előadás anyaga 2005.01.25.)
Határrendészeti Tanulmányok 2005/1.különszám (12-15.old.)
Határország Tudományos Tanácsa Tudományos Szakmai Kiadványa
HU ISSN 1786-2345 Száma:9252/2005.
- TEKE8= Kihívások-megfelelés-I.
Belügyi Szemle 2006/1.sz. (33-45)
Kihívások-megfelelés-II.
Belügyi Szemle 2006/2.sz. (48-60)

ÁBRÁK JEGYZÉKE

- 1.sz. Az integráció "rendszerkörnyezete"
- 2.sz. Rendvédelmi helyzetkép
- 3.sz. Az integráció összefüggései
- 4.sz. Versenyelőnyök és versenyerők kapcsolata az integrált rendvédelemben
- 5.sz. „Szervezeti jéghegy”
- 6.sz. A stratégia „származtatása”
- 7.sz. Integrált rendszerek stratégiai kockázatai
- 8.sz. A stratégiai tervezés gondolkodásfilozófiája
- 9.sz. Stratégia típusok
- 10.sz. Problémamegoldás és stratégia viszonya
- 11.sz. Az integrált működés pozicionálása
- 12.sz. Stratégia-biztonság-integrált rendvédelem
- 13.sz. A biztonság és az integráció értelmezése (intézményi)
- 14.sz. A (belső) biztonság szereplői
- 15.sz. Az integrált működés és a biztonság viszonyrendszere
- 16.sz. Rendvédelmi kockázatok intézményes kezelése
- 17.sz. Az integrált rendvédelem fejlesztése
- 18.sz. A biztonság megközelítése

A személyazonosítás végrehajtását befolyásoló tényezők a Határőrségnél

A **személyazonosítás célja**, annak megállapítása, hogy az úti okmányt felmutató személy azonos-e azzal, aki részére az okmányt kiállították.

A **személyazonosítás feladata**, az okmányt átadó személy kilétének pontos megállapítása, az útlevél adatai és a felmutatója közötti azonosság vagy eltérés kimutatása. Ezért kell a határőrnek (*sok más ismeret mellett*) személyazonosítási képzettséggel is rendelkeznie. Előfordul, hogy két ember a megszólalásig hasonlít egymásra, alkatuk, karakterük majdnem azonos. Ezt nevezhetjük hasonlóságnak. A tiltott határátlépést elkövető személyek, akik más útlevelével kísérik meg a jogellenes határátlépést, ma is többek között a hasonlóságra építenek.

A személyazonosítást befolyásoló tényezőket többféleképpen is csoportosíthatjuk.

Befolyásoló tényezők alapján végrehajtott csoportosítás:

- az érzékelést befolyásoló tényezőkalapján;
- a személyazonosítás végrehajtását befolyásoló tényezők alapján.

A személyazonosítást befolyásoló tényezőket két csoportra lehet osztani. Az egyik az érzékelést befolyásoló tényezők, melyek közé elsődlegesen a szem általi érzékelést befolyásoló tényezők tartoznak. A másik csoportba magát a személyazonosítás végrehajtását befolyásoló tényezők tartoznak.

Az érzékelést befolyásoló tényezők:

- az ellenőrzéshez szükséges fény mennyisége;
- az ellenőrzésre fordítható idő mennyisége;
- a szolgálatellátás helye;
- a szolgálatban eltöltött idő;
- az útlevélkezelő szemének állapota;
- az érzelmi, akarat, hangulati tényezők.

A személyazonosítás végrehajtását befolyásoló tényezők:

- az útlevélkezelő felkészültsége;
- a fénykép minősége;
- a fénykép készítése óta eltelt idő;
- az életkori sajátosságok;
- az utas betegségéből adódó sajátosságok;
- a hasonlóságot keltő elemek a személyen;
- az utas viselkedése.

Egyéniségből adódó csoportosítás:

- az útlevelező egyéniségből adódótényezők;
- az utas egyéniségből adódó tényezők;
- egyéb tényezők.

Az útlevelező egyéniségből adódó tényezők	Az utas egyéniségből adódó tényezők	Egyéb tényezők
<ul style="list-style-type: none">◆ Felkészültsége, tapasztalata, személyazonosítási készsége,◆ Szemének állapota, az érzelmi, akarati, hangulati tényezői,◆ a szolgálat ellátás helye, a szolgálatban eltöltött idő,◆ évszak, napszak, időjárás,◆ az ellenőrzésre fordítható idő mennyisége.	<ul style="list-style-type: none">◆ életkori sajátosságok,◆ az utas betegségéből adódó sajátosságok,◆ az utas viselkedése:<ul style="list-style-type: none">- az útlevelező leköttése, beszélgetés kezdeményezésével,- az arc letakarása nagy méretű napszemüveggel, sállal,- alvás színlelése,- az utas társakkal való intenzív társalgás,- a fej elfordítása a személyazonosítás ideje alatt.	<ul style="list-style-type: none">◆ az ellenőrzéshez szükséges fény mennyiség, a jármű, illetve az átkelőhely megvilágítása,◆ a fénykép minősége, készítése óta eltelt idő.

A személyazonosítás végrehajtását befolyásoló tényezőket a második csoportosításnak megfelelően szeretném a továbbiakban ismertetni.

Az útlevelező egyéniségből adódó tényezők

Az útlevelező felkészültsége, tapasztalata, személyazonosítási készsége

Felkészültség: Mint, minden gyakorlati tevékenység, így a személyazonosítás is az elméleti felkészüléssel kezdődik. Mindenki végezhet személyazonosítást, de annak eredménye kérdésessé válhat, hogyha nem rendelkezik a szükséges elméleti ismeretekkel, mely a tudatos feladat végrehajtáshoz nélkülözhetetlen.

A személyazonosítás szinte semmit sem ér akkor, vagy legalábbis a „Vak tyúk is talál szemet” elmélet érvényesül akkor, ha az ellenőrző nem tudja azt, hogy MIT?; HOGYAN?; MILYEN SORRENDEN? vizsgáljon. A tevékenysége nem meggyőződésen, hanem valószínűsége alapszik. Sajnos az útlevelezők egy része - *függetlenül attól, hogy mikor és milyen iskolarendszerű képzésben vett részt* - nem rendelkezik a megfelelő anatómiai ismeretekkel ezen a területen és már egyből szembesülünk az elméleti ismeretek hiányával. Ez egyrésztől betudható annak, hogy az iskolarendszerű képzésekben - *függetlenül attól, hogy közép-, vagy felsőfokú* - viszonylag kevés elméleti óraszám áll a rendelkezésre a személyazonosítás elméletére. Másrészt az elméletet nem lehet közvetlenül a gyakorlattal ötvözni, mire a hallgatónak lehetősége van

a megszerzett elméleti ismereteket a gyakorlatban alkalmazni, addigra azok „megkopnak” és bizonytalanságot eredményeznek.

Elengedhetetlen lenne, hogy a hallgatók és a határrendészek saját magukkal szemben is olyan követelményeket és igényességet támasszanak, melynek következtében időről-időre vennék magukat a fáradtságot és a feledésbe merült ismereteket felfrissítenék az önképzések keretében, ezzel is biztosítva az eredményes feladat végrehajtást.

Tapasztalat: mint személyazonosítást befolyásoló tényező jelentősége kettős. Egyfelől tagadhatatlan, hogy minél, nagyobb valakinek a tapasztalata, annál biztosabban hoz döntéseket. A tapasztalat szükséges ahhoz, hogy a határrendész el tudja dönteni, hogy az utas milyen állampolgársági kategóriába tartozik, az mennyire veszélyeztetett, és azon belül is a konkrét személyről meg tud állapítani nagyon sok dolgot, mielőtt még az útlevelet kinyitotta volna. A tapasztalati tényező másik oldala viszont, hogy bizonyos rutin megszerzése után hajlamos elhinni az ember, hogy a rutin elég a sikeres munka elvégzéséhez, és bizonyos elemeket kihagy a tevékenységből, amelyeket úgy érez, hogy a gyakorlatban eltöltött évek pótolni tudnak. Könnyelműen bánik az elméleti ismeretek fontosságával és ilyenkor következik be a téves személyazonosítás.

Személyazonosítási készség: a készség az ember veleszületett tulajdonsága egy bizonyos tevékenységet tekintve. Azonban a készség a megfelelő munkával elméleti tudással, és gyakorlati tapasztalattal fejleszhető.

Találkozhatunk olyan határrendésszel, aki öt-hatszori személyazonosítás után is bizonytalanul adja vissza az útlevelet. Van olyan kollégánk is, aki a felelősség súlyából adódóan képes arra, hogy minél többször nézi meg a fényképet és a személyt, annál jobban elbizonytalanítja saját magát.

Az eddig elmondottakkal ellentétben szép számban vannak olyan kollégáink, akiknek nem okoz nehézséget az, hogy csak egy pillantást vessen a személyre és a fényképre, és kellő biztonsággal tudja levonni a megfelelő konzekvenciát a döntéshez. Az átlag persze a kettő között helyezkedik el, ami azt jelenti, hogy nagy valószínűséggel egyikünk sem született személyazonosító zseninek, azonban mindannyinkból lehet jó személyazonosító a megfelelő kötelességtudattal és megfelelő szakmai ismeretekkel.

Szemek állapota, az érzelmi, akarati, hangulati tényezők

Szemek állapota: Mint minden munkáltató, a Határőrség is fontosnak tartja, hogy dolgozói megfelelő munkakörülmények között, a szükséges védőeszközöket alkalmazva dolgozzanak, ezáltal például éves szinten csökkenthető a munkavégzésből történő távolmaradás és biztosítható egy stabil szintű és minőségű munkavégzés. A Határőrség kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a monitor előtti munkavégzés ne haladhatta meg szolgálatonként a hat órát és óránként kötelezően tíz perc szünet kerüljön biztosításra a dolgozónak. Emellett mindenkinek minden évben kötelező egészségügyi szűrővizsgálaton kell részt venni, mely a szemvizsgálatot is tartalmazza, s ha szükséges, akkor anyagilag is támogatja a szemüveg beszerzését.

Ha a gyakorlatot nézzük, egyéb tényezők is befolyásolják a szem állapotát a természetes látásromláson kívül. Gondolok itt ez alatt az allergiára, mint a XXI. század legjellemzőbb népbetegségére. Ki ne látott volna még olyan kollégát, aki a parlagfű virágzása idején begyulladt szemekkel és sűrűn tüsszentve lépett szolgálatba. Jelen helyzetben ez ellen az egyetlen megoldás a kellő hatékonysággal és rugalmassággal rendelkező ügyeletes, aki ilyenkor más feladatot határoz meg (pl.: *kutat, biztosító szolgálat*).

Érzelmi, akarati, hangulati tényezők: jelentőségük vitathatatlan, hiszen az élet bármely területén befolyásoló hatásuk van. Az ember életében első helyen általában a család szerepel. A családi élet körülményei mindig is kihatók a dolgozó munkájára, ezért is fontos szempont már a felvételnél a megfelelő szűrés. Azonban az élet bármikor hozhat olyan helyzetet, amely kimozdítja a szolgálatot ellátó személyt a „normál” életvitelből, kerékvágásból. Például egy válás közepén lévő személynél érthető, hogy a tizenkét órás szolgálat alatt rendszeresen fog gondolni arra, hogy hogyan fog alakulni az élete ezután. A pszichológiai szolgálat és a vezetők feladata lenne, hogy az érzelmi tényezőket kiszűrje, mint munkát negatívan befolyásoló tényezőket. Az Európai Unió országaiban már kellő hangsúlyt fektetnek arra, hogy aki több éve a testületnél dolgozik, és valamilyen oknál fogva a munkájában jelentős változás következik be, akkor azt kivizsgálják. Németországban például az a bevált gyakorlat, hogy ha megállapítható, hogy a személy valamilyen érzelmi labilitás miatt nem látja el kellően a munkáját, akkor a családjával együtt (*nálunk IRM üdülőnek nevezett*) pihenőhelyre vezénylik egy-két hét kikapcsolódásra, és közben kapja a fizetését, és szükség esetén pszichológusok segítik a hatékony munkába való visszaállását. Nálunk sajnos a figyelmetlenség miatt bekövetkezett mulasztás következménye az ügyészségre vezető út, de az utóbbi időszakban jelentős változás tapasztalható ezen a téren is, és személy szerint is remélem, hogy ebben a kérdésben is fel tudunk zárkózni a működő nyugati gyakorlathoz, és a munkaerőt megbecsülve, a problémát megkeresve próbáljuk kiküszöbölni a bekövetkezett hibákat, és nem a retorziót helyezük előtérbe. Az érzelmi tényező nehezen befolyásolható, azonban az akarati tényezőt a kellő motivációval lehet fejleszteni. A vezetőknek nem szabad hagyniuk, hogy a dolgozók akarati tényezője csak a kötelességtudatból és a szabályzókból fakadjon. Az akarati tényezőt megfelelően motiválni kell, például „szép” elfogás esetén az elfogásról készült dokumentáció lefűzése az eligazításon feldolgozandó anyagok közé, ahol minden csoport tudomást szerezhet a bekövetkezett eseményről, és itt ki lehet emelni külön az intézkedő személyt is. A munka elismerése pedig mindenki számára az egyik leghatékonyabb akarati inspiráció. A dolgozók oldaláról sokszor hallani, hogy az anyagi elismerés az igazi elismerés, azonban már sok tanulmány bebizonyította, hogy az elvégzett munka elismerése sokszor felér az anyagilag nyújtott juttatással, még ebben az elanyagiasodott világunkban is.

A szolgálat ellátás helye, a szolgálatban eltöltött idő

A szolgálat ellátás helye: ezen tényező szerepének a jelentősége igazán a fogadó útlevelezelő bevezetése előtt volt meghatározó. Abban az időben ugyanis az útlevelezelő a kezelőfülkéből hajtotta végre a személyazonosítást a közúti határátkelőhelyeken, és az elvégzett munka minősége nagyban függött a szolgálatellátás helyének kialakításától. Egy rosszul kialakított kezelőfülke, szinte lehetetlenné tette a sikeres személyazonosítást. A fogadó útlevelezelői szolgálat bevezetése óta ez a probléma megszűnt (*illetve átalakult, de erre még a későbbiekben visszatérek*), mivel a fogadó útlevelezelő hajtja végre a személyazonosítást, aki a kezelőfülkén kívül helyezkedik el.

A szolgálatban eltöltött idő: ez ismét egy olyan tényező, amely az élet területén jelenlévő bármely munkafolyamatot befolyásol. Tesztek, tanulmányok és a gyakorlat is bizonyítja, hogy a koncentráció szintje az idő múlásával csökken. Nem tudunk ugyanolyan intenzitással figyelni huzamosan, mert az agy elfárad és szüksége van pihenésre, vagy más jellegű megterhelésre, változatosságra. A tizenkét órás szolgálat egyik hátránya a hosszú szolgálati idő, hiszen még nappal is megterhelő 12 órán keresztül huzamosan dolgoztatni az agyat, és akkor még nem is beszéltünk az éjszakai szolgálatról, amikor az emberi szervezet a megszokott folyamatok miatt hajlamosabb a fáradékonyságra, még akkor is, ha biztosított a szolgálat előtti pihenőidő, és persze ezt ki is használja a dolgozó. Kiküszöbölésének egyik lehetséges módja szintén a vezetésen múlik. A jó vezető figyelembe veszi ezeket a tényezőket, és a lehetőségekhez képest megpróbál változatos munkát adni a beosztottjának egy-egy szolgálaton belül is. Itt hatékonyan lehet alkalmazni a fogadó útlevelkezelő és a „kezelő” útlevelkezelő cseréjét, és így biztosítani lehet azt is, hogy a huzamos képernyő előtti munkavégzés ne haladja meg a négy óra időtartamot.

Ha egy kimutatást készítenénk arról, hogy a határforgalom-ellenőrzésben bekövetkezett mulasztások a mulasztók szolgálatteljesítési idejének hányadik órájában következett be, akkor nagy valószínűséggel azt tapasztalnánk, hogy döntően a kilencedik és a tizenkettedik órára tehetőek ezek az események. Az állomány részéről elfogadható azaz elvárás, hogy ha megoldható, akkor tizenkét órás szolgálatot lássanak el, mert így kevesebb napon kell munkát végezni, de a munkáltató részéről viszont joggal merül fel az igény, hogy olyan szolgálati időintervallumot kell meghatározni, ahol a figyelem és a koncentráció közel azonos az első és az utolsó órában is. A középutat kell megtalálni és itt van a vezetőknek az előbb említett felelőssége.

Évszak, napszak, időjárás: már utaltam rá, hogy a fogadó útlevelkezelői szolgálat bevezetése nem csak pozitív irányban befolyásolta a személyazonosítás végrehajtását, hanem negatív irányba is, és ez többek között ezeknél a tényezőknél vehető észre. Ameddig az útlevelkezelést, és egyben a személyazonosítást az útlevelkezelő fülkéből hajtották végre, addig ezeknek a tényezőknél a szerepe kisebb volt, hiszen a nagy meleget és a nagy hideget a fűtés és a légkondicionáló jelentősen befolyásolta. A fogadó útlevelkezelői szolgálat bevezetésével a huzamosabb forróság vagy nagy hideg jelentősen befolyásolja az útlevelkezelő koncentrációs készségét. Tulajdonképpen ez is olyan munka, mint bármely más szellemi tevékenység, és ugye nem kell hangsúlyoznunk, hogy nem mindegy hogy valaki egy légkondicionálással és fűtéssel felszerelt irodában végzi ugyanazt a tevékenységet, vagy a szabadban. Vannak olyan átkelőhelyek, ahol kevésbé vannak kitéve a kollégák ezen körülményeknek.

Az ellenőrzésre fordítható idő mennyisége: mint tudjuk a gyorsaság nem mehet a biztonság rovására és ez a tevékenység a megfigyelés pontosságára épít, ezért nem mindegy, hogy mennyi időnk van megfigyelni a személyt vagy a fényképet. Egy nagy forgalmú időszakban például ugyanarra a feladatra jóval kevesebb ideje jut az útlevelkezelőnek, mint egy olyan éjszakai szolgálatban amikor csak „szállingóznak” az utasok. Arról nem is beszélve, ha az útlevelkezelő például a Ferihegyi Nemzetközi Repülőtéren teljesít szolgálatot, ahol a menetrendből és a légtér kihasználtságából adódóan egy időben több száz utas jelentkezik belépésre és átszállásra. A belépő utasok ellenőrzésére is megfelelő létszámot kell biztosítani, de az átszálló utasokat az áteresztőképességtől szinte függetlenül úgy kell ellenőrizni, hogy az induló járatokat elérjék. A légitársaságok alapvetően az üzletpolitikájukat arra is alapozzák, hogy járataikat minél rövidebb (15-20 perces) átszállási idővel hirdetik, hogy felülmúlják a konkurens társaságokat. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy külső állóhelyre érkezik a gép és onnan is indul tovább, akkor nagyon felkészült útlevelkezelőkkel lehet csak ezt a

feladatot megoldani. Mondhatjuk azt, hogy ha nincs érkező vagy induló járat akkor „nincs munka”, de ez egyrészt nincs így, másrészt rövidebb idő alatt is sokkal nagyobb fizikai és pszichikai megterhelést kapnak a kollégáink ezeken a szolgálati helyeken, ami után szükséges a regenerálódás, hogy tíz-húsz perc múlva ismét felvehessék a küzdelmet az „utasok áradatával” Az útlevélező tehát „folyamatosan időhiányban szenved”.

Az utas egyéniségéből adódó tényezők

Életkori sajátosságok: a külső alapján ritkán állapítható meg pontosan az életkor. Életkörülmények, egyéni adottságok, betegségek stb. miatt látszhat valaki fiatalabbnak vagy öregebbnek. Az életkor megítélésénél legfeljebb 5-6 éves hibahatár fogadható el.

Az utas viselkedése: akkor van igazán nagy jelentősége, amikor ténylegesen „személycserés” utassal állunk szemben, hiszen ő tudatában van, hogy jogsértést követ el, ezért mindenképpen szeretné elkerülni a lebukás lehetőségét. Az utas személyiségéből adódóan többféleképpen megpróbálhatja elterelni az útlevélező figyelmét. A higgadtabb elkövetők nem mutatják ki a lebukás veszélye miatti félelmüket, hanem inkább túlságosan közeledők kezdenek lenni. A túlzott kedvesség, vagy a rengeteg kérdezősködés, esetleg beszélgetés kezdeményezése gyanús lehet, mert a beszélgetés kiváltó oka lehet a jogsértés tényétől való figyelem elterelés. Az udvariasság maximális betartása mellett ilyenkor fokozott figyelmet kell szentelni a végrehajtandó feladatra.

Az arc letakarása nagy méretű napszemüveggel, vagy sállal, egyik tipikus formája a személyazonosítás befolyásolásának. Amennyiben az úti okmányban szereplő fotón a személy szemüveg nélküli képe szerepel, úgy minden esetben udvariassággal meg kell kérni, hogy vegye le a szemüvegét. Ellenkező esetben pedig, hogy tegye fel. Természetesen ilyenkor közben mindig figyelni kell az utas viselkedését, hogy ettől zavarba jön-e. Napszemüvegben való személyazonosítás nem elfogadott, hiszen a szem az egyik legfontosabb azonosítási pont.

Sokan próbálják úgy befolyásolni az útlevélezőt, hogy alvást színlelnek, vagy az utastársakkal intenzív társalgást folytatnak, illetőleg elfordítják fejüket a személyazonosítás ideje alatt. Mindegyik módszernek tulajdonképpen az a jelentősége, hogy az ellenőrzést végrehajtó útlevélező, ne tudja megfelelően elvégezni a személyazonosítást, illetőleg zavarba hozzák, és ezért nem figyel kellőképpen az elvégzendő feladatra. Mint, ahogy az előbbiekben már írtam, az udvariasság betartása mellett, a határőrnek magabiztosságot kell sugároznia, és kellő határozottsággal fel kell szólítania a személyt, hogy tegyen eleget az ellenőrzéshez szükséges kötelezettségeinek. Ha az ellenőrzést végrehajtó személy magatartása nem törvényellenes, de ugyanakkor magabiztos és határozott, az a jogsértést megkísérlő személyben (legyen az bármennyire rutinos) zavart kelt, amelynek jegyeit egy gyakorlott útlevélező már felismeri, és további következtetéseket von le.

Egyéb tényezők

Az ellenőrzéshez szükséges fény mennyiség, a jármű, illetve az átkelőhely megvilágítása: hiába végez kitűnő munkát az ellenőrzést végző személy, ha a zavaró tényezőket nem küszöböli ki, akkor megvan az esélye a téves személyazonosításnak. Közúti határforgalom-ellenőrzés során a határsértők által alkalmazott gyakori módszer, hogy nem kapcsolják fel a buszokon az összes lámpát, és arra hivatkoznak, hogy elromlott, és csak ennyi fény áll rendelkezésre az ellenőrzéshez. Ez gyakori módszer abban az esetben amikor a buszsofőr tud az elkövetni kívánt jogsértésről. Ilyenkor az elkövető abban bíz, hogy az ellenőrzést végrehajtó személy nem fog mindenkit leszállítani a buszról, csak azért, hogy elegendő fény legyen az ellenőrzéshez. A helyes módszer pedig ez lenne. Az utasokat le kell szállítani a buszról, és személyenkénti személyazonosítás mellett visszaengedni őket. Ilyenkor lehetőség van esetleg szűrőpróbaszerűen kábítószerek kereső kutatóval leellenőrizni a buszt, ha már a személyeket úgymint leszállítottuk.

Hasonló a probléma a vasúti átkelőhelyeken az állásidőben, vagy menetközben végrehajtott ellenőrzéseknél. Az útlevélkezelők sok esetben itt szintén kiszolgáltatott helyzetben vannak a szükséges fény mennyiség hiánya miatt. Azokon az átkelőhelyeken, ahol a Határőrség nem tulajdonos gyakran előfordul, hogy a kiegészítő izzók, neonok cseréje is csak küzdelmes egyeztetések, megbeszélések árán valósulnak meg, s a szakmaiság az anyagi lehetőségek mögé kerül.

A fénykép minősége, készítése óta eltelt idő: mivel az útlevelek érvényessége akár 10 év is lehet, ezért néha elég jelentős változások következnek be a személyen a fénykép készítése óta eltelt időben. Azonban a megfelelő gyakorlat és szaktudás mellett, ez csak megnehezíti az ellenőrzést, de nem akadályozza a helyes döntés meghozatalát. Azoknál az útleveleknél amelyeknél a fényképet nem biztosítja fólia, és úgynevezett „farzsebes” útlevelek, a gyakori használat miatt előfordulhat, hogy a fénykép emulziós rétege erősen megkopik. Ilyenkor, ha a személy nem rendelkezik más úti okmánnyal, amelyből kétséget kizáróan meg lehet állapítani a személyazonosságát, akkor belépő irányban vissza kell irányítani. A visszairányítás ilyenkor jogszerű, hiszen a jogszabály megfogalmazása szerint *„érvénytelen az úti okmány, ha a személyazonosság megállapítására alkalmatlan, betelt, megrongálódott, vagy meghamisították”*²

A személyazonosítást befolyásoló tényezők elemzését követően megállapíthatjuk, hogy egy igen összetett és felelősségteljes tevékenységről van szó. Ha ehhez még hozzávesszük azt a körülményt, hogy napjainkban szinte az egész világon számolni kell a szélsőséges-, terrorista szervezetek merényleteivel-, öngyilkos támadásaival, akkor arra a végkövetkeztetésre jutunk, hogy a **határőrök által végrehajtott személyazonosítás a biztonság garanciája.**

² 1998. évi XXII. A külföldre utazásról 20. §. a, pontja

**„Zrínyis” határőr zászlósok bűnügyi szakmai tapasztalatai
a Nyírbátori Határőr Igazgatóság bűnügyi szerveinél**

A XXI. századra a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelem kérdése mindennapjaink szerves részévé vált mind a híradásokat figyelve, mind pedig a rendvédelmi szervek napi munkáját tekintve hazai és nemzetközi szinten egyaránt. A nyugat-európai országokban már az 1960-as évektől kezdődően jelek mutatkoztak a bűnözés jelentős növekedésére, ekkortájt jelent meg a szervezett bűnözés fogalma is, egymás után alakultak az ilyen tevékenységgel foglalkozó szervezetek, amire a világ - így Európa országai - még nem igazán voltak felkészülve. A szervezett bűnözői tevékenységgel foglalkozó szervezetek egyre szaporodtak, időnként változtak, szerepet cseréltek, újabb és újabb módszereket vezettek be. A szovjet birodalom lebomlása is jelentős fellendülést hozott köreikben. Az Európai Unió, és így hazánk sem, de tulajdonképpen semelyik más jogállam sem engedheti meg magának, hogy létét ilyen szervezetek háborítatlanul veszélyeztethessék, zavarhassák.

A Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveit tartalmazó Országgyűlési határozatban átfogó keretek között került értelmezésre a biztonság fogalomköre. A meghatározás alapján a biztonság a hagyományos politikai és katonai tényezőkön túl magában foglalja a gazdasági, pénzügyi, emberi jogi és nemzetközi jogi kiterjedéseket is. A megváltozott külső környezeti tényezőkhöz igazodó, kiterjesztett keretekbe illesztett biztonság vonatkozásában megnövekedett kockázati tényezőként kell tekinteni többek között az eltérő társadalmi fejlődésből fakadó országok és csoportok közötti átmeneti vagy tartós ellentéteket, a pénzügyi és társadalmi válságokat, az etnikai és vallási feszültségeket, a terrorizmust, a szervezett bűnözést, az illegális kábítószer-, és fegyverkereskedelmet, valamint a tömeges migrációt.

A felsorolt veszélyforrásokat és a különböző állami szervezetek feladatrendszerét összevetve egyértelműen kijelenthető, hogy a rendészeti szervek – köztük a Határőrség – meghatározó szerepet töltenek be az ország biztonsági rendszerében. Ha az előzőekben említett kockázati tényezőket, veszélyforrásokat összevetjük a Határőrség tevékenységrendszerével, akkor láthatjuk, hogy a biztonságos környezet, azon belül a közbiztonság garantálása terén jelentős szerep hárul a szervezetre. A határellenőrzésnek és ezzel együtt a Határőrség teljes feladatrendszerének már napjainkban is meg kell felelnie a schengeni elvárásoknak, amely a fokozott biztonság követelményét állítja a tagállamokkal és a csatlakozni kívánó országokkal szemben. A schengeni követelmények teljesítése érdekében végzett határrendészeti tevékenység – és annak idegenrendészeti, bűnüldözési, menekültügyi és szabálysértési vetületei – nemcsak a Magyar Köztársaság államhatárának a rendjét sértő, hanem az Európai Unió többi tagállamának közrendjét, közbiztonságát veszélyeztető cselekményeknek a külső határon, a határterületen, továbbá az ország mélységében történő megelőzésére, felderítésére és megszakítására is irányul.

A Határőrség bűnüldöző tevékenysége kapcsán szükséges néhány gondolatot megemlíteni a hatáskörbe utalt jogsértéseknek a lakosság objektív és szubjektív biztonságérzetét érintő összefüggéseit illetően. A lakosság egy része az objektív veszélyességükhöz képest jóval kisebb jelentőséget tulajdonít e deliktumoknak. Más részük viszont potenciális sértettnek tekintve magát, a nemzetközi szervezett bűnözés létét is az objektív közbiztonságot, illetve a szubjektív közbiztonság érzetét rontó tényezőként éli meg.

A szervezet előtt álló új kihívásoknak való eredményes megfelelés érdekében fontos, hogy megismerjük azokat a tényezőket, amelyek a hatáskörbe utalt, valamint azokkal párhuzamosan, sokszor halmazatban megjelenő más jogellenes cselekmények elkövetése során jelen vannak, azokra ösztönzőleg hatnak. A különböző feladatok forrását képező tényezők feltárásához szükséges a bűncselekmények elkövetési módszereinek folyamatos elemzése. A konkrét bűncselekményekből származó információk hasznosításával a jogsértések megelőzhetőek, a bűnelkövetési alkalmak korlátozhatóak, az állampolgárok jogkövető magatartása és biztonságérzete erősíthető. Az említett tényezők feltárására irányuló elemző-értékelő munka elsajátítása, begyakorlása sajátos feladat elé állítja a különböző tanintézeti képzésekben résztvevő oktatói állományt.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar Határőr Tanszékén folyó határőr tisztképzés egyik sarkalatos szakmai tantárgycsoportja a Határőrség bűnügyi és felderítő szolgálati ága tevékenységrendszeréhez kapcsolódik. A bűnügyi tantárgyak teljes óraszámja a Határrendészeti- és védelmi vezető szakos főiskolai hallgatók esetében mintegy 390 óra. Az említett tantárgycsoporton belül a gyakorlati képzés az idő előrehaladtával egyre jelentősebb arányt képvisel. A gyakorlati képzés egyik legintenzívebb időszaka, amikor a IV. évfolyamos hallgatók a tantervben szereplő Külső bűnügyi gyakorlat (fakultáció) tantárgy keretében, az elmúlt évek alatt bevált módon valamely határőr igazgatóságon tesznek látogatást.

A gyakorlat alapvető rendeltetése a végzős hallgatók megismertetése a Határőrség területi nyomozó szervei általános és bűnügyi helyzetével, az osztály és a szolgálat munkarendjével, nyomozati-, vizsgálati- és operatív tevékenységével. A 2006/2007-es tanév telén levezetett gyakorlat helyszínének kijelölése során - többéves pozitív Kiskunhalasi tapasztalatok után - a Nyírbátori Határőr Igazgatóság bűnügyi szerveire, koncentráltan a Záhonyi Bűnügyi és Felderítő Szolgálatra esett a választás. A döntés okai között előkelő helyen szerepelt, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye területén működő szervezett bűnözői csoportok fő tevékenysége, a régió földrajzi helyzetéből adódóan, az ukrán és román államhatárhoz kapcsolódik.

A térség bűnügyi helyzetének elemzése során különös figyelemmel kell lennünk arra, hogy az Európai Unió alapelvei közé tartozik a belső határokon a személyek, áruk és szolgáltatások szabad áramlása. Ennek megfelelően a belső határokon a személyek bárhol, ellenőrzés nélkül átléphetnek. Ezzel párhuzamosan a tagállamok harmadik országgal érintkező határszakaszán egy szigorúbb ellenőrzési rendszer kerül megvalósításra, így biztosítva a schengeni térségben a szabad mozgást, ezzel egyidőben a belépő, nem EU tagország állampolgárainak szigorúbb, a közösség államainak biztonságát garantáló ellenőrzését. Amennyiben a jogsértő cselekményeket elkövetők a külső határon, a szigorított ellenőrzésen mégis átjutnak, gyakorlatilag szabadon mozoghatnak schengeni területen, ezzel minden Európai Unió tagország biztonságára veszélyt jelentenek.

A szakmai csapatgyakorlat alapvető célja, hogy a hallgatók tanulmányozzák a Határőrség bűnügyi és felderítő szerveinek szakirányító, felügyeleti, ellenőrző tevékenységet, valamint a konkrét felderítő és bűnüldöző munka megszervezésének és vezetésének folyamatát, tartalmát, a végrehajtás rendjét, a konspirációs és biztonsági rendszabályokat, a titokvédelmi és ügyviteli tevékenységet. Ismerjék meg a helyi szervnél a szolgálat-szervezés rendjét, az alkalmazott munkarend általános szabályait. Kísérjék figyelemmel a tevékenységek dokumentálását, valamint az együttműködés gyakorlati megvalósulásának formáit.

A Határőrségnél folyó nyílt nyomozási tevékenység elemzése-értékelése során az utóbbi két év szakterületi folyamatai lettek alapul véve, míg a konkrét ügyforgalmi adatok tekintetében 2004. és 2005. év adatai kerültek összevetésre a korábbi időszakok értékeléseivel, figyelemmel arra, hogy a változások, tendenciák ez alapján biztonságosan megítélhetők. A végzős hallgatók kutató, elemző-értékelő tevékenysége a fent említetteknek megfelelően, rendkívül széleskörű volt. Külön kiemelés érdemel azonban az elmúlt évtizedből, a Határőrség nyomozóhatósági jogkörébe utalt bűncselekmények közül, büntetőjogi értelemben a társadalomra legveszélyesebb deliktumnak az elemzése.

A végzős hallgatók embercsempészésre vonatkozó következtetései összegzése

A keleti blokk és a Szovjetunió felbomlása által, a kétpólusú (USA - SZU) világ megszűnésével, új veszély jelent meg a nemzetközi biztonság számára. Az ökológiai és a népesedési problémák mellett a szervezett bűnözés vált a legjelentősebb problémaokozóvá. A népesség szabad vándorlása, a pénz, a tőke szabad áramlása magával hozta a szervezett bűnözői csoportok gyors terjeszkedését. A rendszerváltást követő időszakban hiányos volt a jogi szabályozás, felgyorsult a bűnözés tempója, a korrupció, az infláció és az elszegényedés. A szervezett bűnözői csoportoknak táptalajává vált ez a helyzet; a rendvédelem új feladat előtt találta magát. Az államhatárral kapcsolatos jogellenes cselekmények száma az 1990-es évek elejétől folyamatosan nőtt, különösen a kelet-nyugat irányú gazdasági és politikai menekülthullámhoz kapcsolódó deliktumok száma mutat ugrásszerű emelkedést. A folyamatban rejlő anyagi lehetőségekre felfigyeltek a szervezett bűnözői csoportok is, melyek gyakran e jelenség köré szerveződve alakultak ki. A különféle csempésztevékenységek mára nemzetközi szinten szervezett „üzletággá” váltak, melynek Magyarország geopolitikai helyzetéből adódóan kiemelt jelentőségű területe.

Hazánk immáron nem annyira tranzit, mint inkább cél ország lett. A zöldhatáros átkísérésről a hangsúly az okirat hamisításra tevődött át. Az elkövetőkre főként a szláv ajkú (orosz, ukrán nyelvű) szervezett bűnözői csoportok jellemzőek, az általuk elkövetett cselekmények szervezettebbek, gyakran „fajsúlyosabbak”. Széleskörű nemzetközi kapcsolataik vannak, és eleve a gazdasági beépülés szándékával kezdték meg tevékenységüket. Tisztán magyar szervezetet találni igen nehéz, a nemzetközi jelleg miatt. Általános tapasztalatként elmondható, hogy hazánk észak-keleti részén a szervezett bűnözés a csempész tevékenység köré koncentrálódik. Az e bűncselekménytípusra szakosodott elkövetők által tudatosan, vagy néha spontán módon megszervezett csoportok igen jól felkészültek, az észak-keleti határtérség pontos terep és helyszínismeretével rendelkeznek. Ma a szervezett bűnözés, ezen belül, pedig a csempészetre koncentráló szervezett bűnözés országos szintű problémát jelent, hiszen az

országhatárunk valamennyi pontján próbálkoznak az elkövetők, újabbnál újabb módszerekkel és számuk is folyamatosan nő.

Az esetek értékeléséből megállapítható, hogy az embercsempészséssel foglalkozó bűnszervezetek jellemzően nem tiszta profilúak. Az embercsempészés mellett más bűncselekményt is szervezeten követnek el, pl. közokirat-hamisítást, árucsempészetet, vámorgazdaságot, valamint lopott gépjárművek illegális külföldre juttatását. Egy-egy csempész tevékenységre specializálódott bűnelkövetői kör hathatósan és következetesen törekszik a rendvédelmi és határőrizeti szervek állományában kapcsolatokat kiépíteni, illetve, a már meglévő kapcsolatokat, a lehető leghatékonyabban kihasználni. E tevékenységük jelentősen megnehezíti az adott térségben folytatott eredményes felderítő munkánkat, melyet csak mélyen konspirálva a titkos információgyűjtés erőinek és eszközeinek kombinált alkalmazásával lehet elvégezni.

Az elkövetők igyekeznek megismerni a felderítés módszereit és eszközeit is, melyet jól példáz a mobiltelefonok használatához kötődő, egyre fokozódó konspiráltság és elővigyázatosság. Az elkövetéshez használt mobil telefonok leggyakrabban lopott, más nevére vásárolt, feltölthető kártyás rendszerű telefonok. Megfigyelhető, hogy a telefonokat folyamatosan cserélik, a már többször használt kártyákat megsemmisítik. A szervezet középszintű vezetői gyakran a végrehajtókat maguk látják el kártyákkal, illetve telefonokkal, melyeket néha a végrehajtás előtt közvetlenül osztanak ki és utána, be is gyűjtenek. Hangpostás üzeneteket használnak a kommunikációhoz, ezzel megnehezítve a híváslisták értékelésekor a kapcsolatok felfedését.

A büntető eljárások eredményes befejezéséhez a tárgyi bizonyítékok mellett szükséges a személyi bizonyítékok megteremtésére is. Meglehetősen nehézkes a képzeletbeli piramis magasabb lépcsőfokán elhelyezkedő elkövetők bűnösségének bizonyítása. Az alsóbb szinten lévők szinte sohasem „nyitnak” felfelé, legfeljebb a saját szintjükön, társaik irányába. Leggyakrabban a félelem jelenti a legmotiválóbbr visszatartó erőt, de előfordul az is, hogy ígéretet kapnak arra, hogy szabadulásuk után biztosítják majd anyagi boldogulásukat. A vezetők ügyvédek fogadva „gondoskodnak” jogi képviselükről és persze felügyelik viselkedésüket az eljárás alatt, a legenyhébb büntetés kiharcolását ígérve.

A bűnözői szervezetek kemény magja köré olyan végrehajtókat (szállító-pihentető, biztosító stb.) szerveznek, akik nincsenek közvetlen kapcsolatban a szervezőkkel, az utasításokat telefonon, „virágnyelven” kapják, gyakran a munka megkezdése előtt közvetlenül, vagy annak folyamatában. A csoportok létszáma változó, a felmérések alapján 3 és 20-25 fős közötti csoportokról beszélhetünk. A bűnszervezeteket segítik még olyan személyek, akik például a feladat végrehajtásának visszaigazolását végzik, a pénzáttalalásokról, kifizetésekről gondoskodnak, esetleg élettársi, vagy üzlettársi kapcsolatban vannak a magyarországi tartózkodás legalizálására.

Egyes felderítési adatok azt támasztják alá, hogy az illegális migrációhoz kapcsolódó bűnözés szervezettsége tovább növekedett, az államhatárt nem jogszerűen átlépő személyek döntő többsége e bűnözői csoportok segítségével kíván eljutni a neki megfelelő célországba. Több embercsempészes ügyben merült fel annak gyanúja, hogy külföldi titkosszolgálati múlttal vagy tapasztalattal rendelkező külföldi személy vesz részt aktívan a bűncselekmények elkövetésének szervezésében. Az embercsempész szervezetek anyagilag megerősödtek. Rendelkeznek vízi átkeléshez modern átkelési eszközökkel, a terep felderítéshez éjjellátó eszközökkel, mobil telefonokkal, amelyeket gyakran cserélnek, olyan rádiótechnikai eszközökkel, amelyekkel képesek a Rendőrség, Határőrség-rádióforgalmát lehallgatni.

Az embercsempészes – mely az illegális migrációhoz kapcsolódva vált nemzetközi bűnszervezetek működési területévé - kialakulása általánosságban az alábbi okokra vezethető vissza:

- A kibocsátó országokban (Afganisztán, Banglades, India, Kína, Koszovó, Moldávia, Románia, Törökország, stb.) kialakuló politikai, gazdasági helyzet. Az említett országokban jelentős megélhetési gondok gerjesztik az elvándorlási szándék kialakulását, melyhez hozzájárul, hogy a felsorolt országokból a korábbi években sikeresen telepedtek le Nyugat-Európa valamelyik gazdaságilag fejlett országában olyan személyek, akik fenntartják a kapcsolatot az otthon maradtakkal.
- Etnikai, vallási és más eredetű konfliktusok, helyi háborúk, (Pl. a koszovói válság idejében a jugoszláv állampolgárságú albán nemzetiségű személyek tömegével indultak Nyugat-Európa felé, döntően illegális úton.)
- Útvonal során érintett ország vízum-, valamint idegenrendészeti és menekültügyi politikája, (A magyar idegenrendészeti és bevándorlási politika szigorítását megelőző helyzetre vezethető vissza, hogy Magyarország is kezdett cél országgá válni.)
- Az útvonalon érintett államok rendvédelmi szervei tevékenységének hatékonysága, (pl. az ukrán és a jugoszláv határőrizet nem jelent komolyabb akadályt a Magyarországra irányuló migrációval szemben.)
- Az útvonalon élő lakosság általános életkörülményei, viszonya a törvényes rendhez, (a keleti, déli országrészek lakosságának életszínvonala, az átlagosnál jóval nagyobb munkanélküliség táptalaj a bűnszervezetek perifériájának megszervezésére.)
- A migránsok fizetőképessége. (közismert, hogy a migránsok, hazájukat véglegesen akarják elhagyni, ezért mindenüket pénzé teszik, hogy az esetenként több ezer eurót vagy dollárt ki tudják fizetni. Az hogy az embercsempész szervezeteknek milyen „szolgáltatását” tudják igénybe venni attól a vagyontól függ, amelyet odahaza felszámoltak.) Ez alól kivételt képeznek azok akik „megrendelésre” indulnak el, és az utazást részben vagy egészben a megrendelők finanszírozzák.
- A schengeni egyezmény részes államai az Európai országokhoz viszonyítva is szigorúbb bevándorlási politikát és ellenőrzési rendszert működtetnek. Az EU területre irányuló migrációs beáramlás 30%-a illegális, míg a Közép-Európa területére történő beáramlás 50%-a illegális. Feltételezhető, hogy a magyarországi letelepedési szándék egy része mögött hosszabbtávú elképzelés is van arra az időszakra, amikor Magyarország is teljes jogú schengeni tagállam lesz.

Az említett térségre igen jellemzővé vált az embercsempészs is. A Határőrség nyomozóhatósági jogkörébe utalt bűncselekményt megvalósító, ukrán-román-magyar elkövetőket magába foglaló csoportok a szervezett bűnözés iskolapéldáját jelentették. A 2002-es évet követően, a jogszabályi háttér változásának, és a felderítő szervek hatékony munkájának köszönhetően egyre kevesebben vállalkoztak e bűncselekmény elkövetésére. 2003-tól az embercsempészs a térségben szinte teljesen megszűnt, az ukrán oldalon még mindig aktív kishalmazú csoport csak a magyar határig vezette el a migránsokat, ahol is sorsukra hagyták őket, továbbszállításuk és pihentetésük hazánk területén már nem került megszervezésre. A nemzetközi embercsempész szervezetek működésük fő irányát Szlovákia és Lengyelország felé tették át. Természetes volt hát, hogy egy ennyire eredményes, sok tapasztalattal rendelkező és a bűnözői oldalról is tisztelt (fél)t állománytól akarjunk tanulni. A záhonyi bűnügyi állomány szakmai tapasztalatai, elméleti felkészültsége, munkájának színvonala biztos alapot jelentett a végzős „zrínyis” hallgatók Záróvizsgára, illetve első tiszti beosztásba való felkészüléshez.

Az EU tagállamok közös rendvédelmi tevékenységének összehangolási lehetőségei a „CheckNet” végrehajtásában korszerű információtechnológia alkalmazásával

Bevezetés

Az EU –ban a belső határok megszűnésével keletkezik egy úgynevezett „biztonsági deficit”, amely abból adódik, hogy a bűnözők, illegális migránsok számára is az EU Schengeni tagállamainak államhatárai szabadon átjárhatóvá válnak.

Ezen a téren (az egyéb biztonsági fenyegetések mellett) kiemelkedő az illegális migráció, az ember-, fegyver-, hasadó anyag és drog kereskedelem, valamint a terrorizmus általi fenyegetettség az EU tagállamok számára.

A több országot átfogó szervezett bűnözés, az illegális migráció fenomenológiáját vizsgálva, egy olyan folyamatról van szó, amely jól szervezett, mélyen konspirált, de jól kimutathatók a folyamat szerveződései és célpontjai, a folyamat zajlása közben a lebonyolítás útvonalai, áthaladási csomópontjai, különböző objektumai. Minden folyamatnak, legyen az akár milyen mélyen konspirált, vannak áruló jelei. Ezek az áruló jelek önmagukban nem jelentenek közvetlenül használható információt, de ha egy közös informatikai rendszerben kerülnek gyűjtésre és feldolgozásra, akkor a mozaikinformációkból lehet a rejtett, jogsértő folyamatokra következtetni.

Jelenleg az EU –nak nincsen egy olyan jól szervezett, teljes nemzetközi együttműködésen alapuló vezetői információ rendszere, amely hatékonyan fel tudná venni a harcot a nemzetközi szervezett bűnözéssel. A jelenleg működtetett rendszerek (Europol, SIS, NEBEK, CIREFI, FRONTEX stb.) nem valósítják meg a szervezetileg, területileg és időben elkülönülten keletkező adatok és információk közös kezelését, integrációját, az ezeken alapuló eredményes elemző és értékelő munkát, egy adott esemény nemzetközileg összehangolt, koordinált kezelését.

A különböző ellenőrzési pontokon végrehajtott rendőri, határőrségi, vámőrségi igazoltatások során folytatott eredményes személyazonosítás többnyire csak az igazoltatást végrehajtó személyes tapasztalatán múlik, a járőr a technikai biometrikus azonosításhoz kevés támogatást kap. A Határőrség ugyan egyre több számban alkalmazza a mobil okmányleolvasókat és ujjnyom ellenőrző berendezéseket, de ezek külön berendezések a mobil szolgáltatók kommunikációjára alapozva. Történtek ugyan lépések az egy eszközbe integrált berendezések létrehozására és a TETRA kommunikáció alkalmazására, de ezek még nem elterjedt módszerek. A személy-, jármű- és tárgykövetés követése is nehézkes, mivel a kevés mobil ellenőrzési lehetőségtől eltekintve a járőrnek rádióon be kell diktálni az ügyeletnek az igazoltatottak adatait, az ügyelet végzi el a priorálást a különböző adatbázisokban, majd közli az eredményt a járőrrel. Ebben a rendszerben arra halvány remény sincs, hogy az igazoltatást végrehajtó járőr arról tudomást szerezzen, hogy például a most megállított járművet pár órával előbb, egy másik járőr már ellenőrizte más körülmények között.

A rendőrségi és határőrségi bevetés irányítási és mobil ellenőrzési rendszerek külön platformra épülnek, nem valósítják meg az adatintegrációt. Minden szerv a saját rendszerében csak az általa vezényelt járőröket tudja nyomon követni, a keletkező adatokat szintén saját maga dolgozza fel, ezáltal az elemző és értékelő tevékenység elveszíti a közös adatkezelésből származó előnyöket. Az együttes tevékenység során szintén nehéz a feladatok koordinálása, az események operatív irányítása. Az EDR (TETRA) csak a szóbeli kommunikáció egyesítését valósítja meg, az adatátvitelhez további fejlesztések szükségesek.

A problémahelyzetet elemezvén, jól látható, hogy a nemzetközi szervezett bűnözéssel szemben, csak eredményes nemzetközi együttműködéssel lehet hatékonyan fellépni. Az eredményes nemzetközi együttműködéshez a jogszabályi háttér, a közös együttműködési utasítások mellett az információs társadalomban elengedhetetlen egy olyan nemzetközi információrendszer kialakítása, amely biztosítja, hogy az együttműködő országoként, rendvédelmi szervenként térben és időben elkülönülten keletkező információk egységes rendszerben legyenek kezelve. Az információk egységes rendszerben történő kezelése magában foglalja a stratégiai és operatív elemzéshez szükséges releváns információk elérhetőségét az egyes szervek adatbázisaiból, a térinformációs szolgáltatásokon és a műholdas nyomkövetésen alapuló virtuális nemzetközi vezetési központ létrehozását, az operatív elemek (járőrök, akciókat, nyomozásokat végrehajtók stb.) on-line (közvetlen kapcsolatú) információellátását, illetve az operatív elemek működése közben keletkező információk real-time (valós időben történő, azonnali) bekerülését az egységes információrendszerbe.

1. Projekt – mint megoldás

1.1. Célkitűzések

A fenti következtetés alapján, a probléma kezelésére célszerű egy projektet indítani, amelynek célkitűzései az alábbiak lehetnek.

*A projekt általános - stratégiai célkitűzése a **szolidaritás, a lehetőségek és az együttműködés** alapján az EU biztonságának fokozása a szervezett bűnözés - beleértve az embercsempészetet és emberkereskedelmet - elleni harc eredményességének növelésével korszerű és hathatós informatikai támogatáson keresztül. A közös kutatási és fejlesztési tevékenység során a magyar és az EU rendvédelmi szervek együttműködésének elősegítése, ezen keresztül a schengeni vívmányok gyakorlati alkalmazásának kiterjesztése.*

Regionális célkitűzés, a rendvédelmi szervek irányító és ellenőrző tevékenységének korszerűsítése az Információs Társadalom fejlődési eredményeinek felhasználásával, a korszerű információtechnológia és informatikai végberendezések alkalmazásával, az informatikai biztonság növelése, a mobilitás fokozása és a többfunkciós informatikai végberendezések alkalmazásának segítségével.

A regionális célkitűzés elemei:

- az egységes nemzetközi információrendszer létrehozása jogi, informatikai biztonsági, információtechnológiai, infrastrukturális kérdéseinek kutatása, kialakítása;
- a nemzetközi stratégiai és operatív elemzés informatikai hátterének megteremtése, ennek alapján az illegális folyamatok lezajlási útvonalainak, áthaladási- és aktivitási csomópontjainak meghatározása, ezen útvonalak és csomópontok ellenőrzésében résztvevő erők és eszközök egységes alkalmazásának összehangolása a térinformációs és a műholdas nyomkövetési rendszeren keresztül (nemzetközi CheckNet kialakítása);
- az események kezelésére, a nemzetközi akciók lebonyolításához nemzetközi virtuális vezetési központ kialakítása az internetes vezetői portál alkalmazásával térinformációs és műholdas nyomkövetés szolgáltatással.

A projekt helyi, operatív célkitűzései:

- a helyszíni beavatkozó erők (járőrök, bűnügyi helyszínelők, rendkívüli események kezelői) tevékenységének segítése a helyszínen és annak körzetében tartózkodó személyek, járművek kilétének, jogos ott tartózkodásának gyors és biztonságos megállapítása céljából egy mobil eszközbe épített okmány- és ujjnyom leolvasó készülék alkalmazásával a TETRA kommunikáció alapján;
- a járőrök adminisztrációs tevékenységének csökkentése, az elemző és értékelő munka összhangjának, a hasznos információk gyors kinyerhetőségének, a helyszíni döntések segítésének megteremtése az igazoltatási adatlapok (RK lapok) automatikus felvitelével a NEO zsaru programba;
- helyi információk kinyerése a virtuális internetes vezetői portál, a térinformációs rendszer, valamint a műholdas nyomkövetésen alapuló nemzetközi elemző és értékelő és vezetői rendszerből;
- a bevetés irányítási rendszer korszerűsítése a nemzetközi adatintegráció megteremtésével, a virtuális internetes vezetői portál felhasználásával;
- a 112-es nemzetközi segélyhívó rendszeren beérkezett segélyhívásokra, bejelentésekre történő azonnali intézkedések, gyors, operatív beavatkozás elősegítése, az események kezelésében résztvevő rendvédelmi és más állami szervek tevékenységének összehangolása.

1.2. Feladatok, mérföldkövek

1. A releváns tagállamok és az EU által alkalmazott információrendszerek, adatbázisok tanulmányozása a nemzetközi adatintegráció számára szükséges adatok feltárása, alkalmazhatósága megállapítása céljából. A tanulmány kiterjed a jogi lehetőségekre, korlátokra, a technikai kérdésekre és az informatikai biztonságot megteremtésére.

Mérföldkő: tanulmány elkészítése, amely tartalmazza az EU szintű stratégiai- és ügyelemzés, a nemzetközi akció vezetés, valamint az operatív erők on-line és real-time információ ellátási folyamatának adatigényeit, a különböző adatbázisokból kinyerendő adatokat, az adatintegráció jogi alapjait, az adatkinyerés technológiáját és az informatikai biztonság követelményeit.

2. A nemzetközi információrendszer architektúrájának kidolgozása, amely kiterjed a kliens – felhasználói felületre, az üzleti logikára és a virtuális nemzetközi adatbázisra.

Mérföldkő:

2.1. architektúra- és technológia terv (három rétegű architektúra és a vékony/okos/gazdag kliens technológia alkalmazhatósága, architektúra elemek komponensei, a komponensek funkcionalitásai – az internetes keresőmotor számára releváns adatok létrehozása, elemzés folyamata, szolgálat-ellátási pontok meghatározása, operatív erők on-line és real-time információ ellátása).

2.2. funkcionális terv kidolgozása:

- meglévő adatbázisokból történő automatikus adatkinyerés;
- elektronikus dokumentumokból való automatikus adatkinyerés;
- kézi adatfelvitel;
- konkrét ügyben keresés kvázi Google alapon név, rendszám, telefonszám stb. alapján – térinformációs megjelenítéssel;
- folyamat feltárás adott attribútum (név, rendszám, telefonszám stb.) alapján – térinformációs megjelenítéssel;
- globális folyamat feltárás szoros és laza kapcsoló mezőkkel – térinformációs megjelenítéssel;
- célszerű szolgálat-ellátási helyek kijelzése a digitális térképen attribútum adat megjelenítéssel;
- operatív erők alkalmazási helyszíneinek kijelzése a digitális térképen;
- automatikus terep-felügyeleti eszközök képességeinek megjelenítése a digitális térképen, azok információinak integrálása a vezetési rendszerbe;
- térinformációs elemzés;
- statisztika, trend készítés digitális térképi megjelenítéssel, tematikus digitális térképekkel;
- terepi pontokhoz információ kötés – gazdag kliens alkalmazással;
- operatív erők információ ellátása vékony és okos kliens alkalmazással;
- az operatív erők által képzett információk integrálása a nemzetközi információrendszerbe;
- operatív erők döntésének támogatása (adott személy korábbi igazoltatásainak ténye, körülménye, tudásbázis elérése, helyfüggő szolgáltatás, mobil internet, terepi helyszín közvetítés stb.);
- tudásbázis;
- szakértői rendszer;
- video konferencia;

- nemzetközi akció lebonyolítása internetes vezetési portállal, virtuális vezetési központ működtetése;
- nemzetközi akció támogatása térinformációs és műholdas nyomkövető rendszerrel gazdag kliens módon.

3. Az egyes adatbázisokból és egyéb elektronikus dokumentumokból, valamint más forrásokból történő releváns adatkinyerés folyamatának meghatározása a stratégiai- és ügyelemzés követelményeinek megfelelően, a virtuális adatbázis létrehozása, az adatfeldolgozás követelményeinek rögzítése, az operatív erők által szolgáltatott információk beintegrálása az információrendszerbe, illetve az operatív erők on-line és real-time információ ellátási folyamatának kimunkálása.

Mérföldkő: logikai rendszerterv.

4. A nemzetközi információrendszer és a virtuális adatbázis, adatfeldolgozó algoritmusok megvalósíthatóságának kidolgozása.

Mérföldkő: fizikai rendszerterv (konkrét eszközök, szoftverek, technológiák).

5. Az internet, a mobil kommunikáció, a VPN technológia, a titkosítás, az elektronikus aláírás, a Windows biztonsági technológiák kutatása.

Mérföldkő: informatikai biztonsági terv.

6. Az architektúra elemek komponensei funkcionalitásainak fizikai megvalósítása.

Mérföldkő: implementációs terv.

7. Az operatív erők on-line és real-time információ ellátási folyamatának megvalósítása egyrészt egy eszközbe integrált alkalmazásokkal (mobil okmány- és ujjnyom leolvasó berendezéssel - műholdas nyomkövetéssel - TETRA kommunikációval), valamint helyszíni adatközzvetítéssel, helyfüggő- és tudásbázis szolgáltatással.

Mérföldkő: eszközfejlesztési terv.

8. A nemzetközi internetes elemzési és virtuális vezetési központ létrehozása a magyar rendvédelmi szervek adatbázisaira építve.

Mérföldkő: prototípus.

9. Az EGT és a norvég rendvédelmi szervek információinak bekapcsolása a rendszerbe.

Mérföldkő: pilot rendszer kiépítése a magyar – EGT – norvég rendvédelmi szervek tekintetében.

1.3. A projekt megvalósíthatóságának alapjai, kockázati tényezők

1.3.1. A projekt tárgya

A Nemzeti Fejlesztési Hivatal, mint a Magyar Köztársaság Nemzeti Kapcsolattartója az EGT Finanszírozási Mechanizmus és a Norvég Finanszírozási Mechanizmus tekintetében 2006. január 25-én pályázati felhívást tett közzé önálló projektekre és pályázati alapokra. (<http://www.nfh.hu/.index.nfh>)

Norvégia 113 millió euró (összesen 567 millió euró) hozzájárulást biztosít az EU 10 új tagállama számára a Norvég Finanszírozási Mechanizmuson keresztül, melyből kb. 13%, azaz 15 millió euró Magyarország részesedése évente. Összességében tehát 1,17 milliárd euró áll rendelkezésre a kiemelt területeken a 10 új tagállam számára a 2004-2009 közötti időszakban.

A fentiek értelmében Magyarország 5 éven keresztül évi 27 millió euró (kb. 6 milliárd forint) támogatást kap. 2004-2009 közötti időszakban Magyarország számára, a menedzsment költségeket is beleértve összesen 135 millió euró áll rendelkezésre. A jelen kiírás keretében körülbelül 103 843 452 euró a rendelkezésre álló teljes összeg. Bár két támogatási alapról van szó, eljárásrendjükben egységesnek tekinthetők, egységes szabály-rendszer vonatkozik rájuk, és egységes intézményrendszer kezeli őket. **(Frissített pályázati útmutató (2006. 04. 01. - 2006. 09. 30.))**

A pályázati felhívás alapján, az önálló projektek tekintetében, a 8. és 9. kiemelt terület jöhet számításba egy pályázati anyag kidolgozásához, az EU rendvédelmi tevékenységrendszerében való eredményes és korszerű részvétel, a Magyar Köztársaság biztonságának erősítése, a Rendőrség és a Határőrség szakmai tevékenysége, a ZMNE eddigi pályázati tapasztalatai, humán erőforrás felkészültsége alapján.

8. kiemelt terület: Bel- és igazságügyi együttműködés

Célterületek:

- A szervezett bűnözés - beleértve az embercsempészetet és emberkereskedelmet - elleni harc támogatása
- A magyar és norvég rendőri szervek együttműködésének elősegítése
- A schengeni vívmányok gyakorlati alkalmazása

(Ezt a kiemelt területet csak a Norvég Finanszírozási Mechanizmus támogatja.)

9. kiemelt terület: Tudományos kutatás

Célterületek:

- K+F – közös kutatási tevékenység
- Az előző kiemelt területekhez kapcsolódó kutatás

(Ezt a kiemelt területet mindkét Finanszírozási Mechanizmus támogatja.)

A ZMNE Határőr tanszéke koordinálásával 2006 januárjában került lezárásra egy bevetés irányítási projekt hetven millió forintos költséggel. A projekt eredményeképpen létre lett hozva egy bevetés irányítási oktató és gyakorló központ, mobil kommunikációs, műholdas helymeghatározási, térinformációs és internetes vezetői portál támogatással.

A Rendőrség több kapitányságon és főkapitányságon alkalmaz térinformációs bevetés irányítási rendszert, a rendőrségi járőr-rádió rendszerre alapozva a kommunikációt. Több helyen kísérleteztek mobil okmányellenőrző berendezésekkel.

A Határőrség a HTTR (Határrendészeti Tevékenységet Támogató Rendszer) projekt keretében kiépített Orosházán és az országos parancsnokságon egy térinformációs bevetés irányítási rendszert, szintén a határőrségi rádiórendszerre (EDR – TETRA) alapozva a kommunikációt. Ezen pilot rendszer teszteredményeire építve országos rendszer lesz létrehozva. A Határőrség is alkalmaz stacionális és mobil okmányleolvasó, valamint biometrikus azonosító eszközöket.

A rendészeti szervek EDR (TETRA) rendszerének kialakítása lehetőséget ad az egységes mobil kommunikáció megvalósítására.

A projekt tárgyának célszerű a **9. kiemelt terület - Tudományos kutatás** témakört választani, a 8. kiemelt terület, Bel- és igazságügyi együttműködéshez kapcsolódó K+F – közös kutatási tevékenység végzésére az EGT tagállamokkal együtt.

A 9. kiemelt területet mindkét finanszírozási mechanizmus támogatja, ezáltal ebben az esetben a legkisebb az önköltség, 15%. Három millió Euro támogatás esetén (Kb nyolcszázötvenmillió Ft) az önrész négyszázötven ezer Euro (százhuszonegy millió ötszáz ezer Ft), egy millió Euro támogatás esetén (Kb kettőszázhetven millió Ft) az önrész százötven ezer Euro (negyvenmillió ötszáz ezer Ft). A 8. kiemelt terület önrésze 40%.

A projekt két nagy területre oszlana, az EGT – magyar – norvég közös kutatásra és a pilotrendszer kiépítésére.

Az EGT – magyar – norvég közös kutatás folyamán felmérésre kerülne, hogy melyik ország, melyik rendvédelmi szerve milyen adatbázisokat használ, ezen adatbázisokból hogyan nyerhetők ki a stratégiai és operatív elemzéshez szükséges releváns információk a szoros és laza kapcsolómezők segítségével. *[Ezt követően is minden ország, minden rendvédelmi szerve saját maga kezeli az adatbázisait a megfelelő védelmi és biztonsági rendszabályai közepette, mindössze csak annyi történik, hogy az összefüggések feltárása érdekében szükséges adatokat (név, telefonszám, rendszám, biometrikus adat, esemény jellege, cím, időpont, esemény lezajlásának körülményei stb.) egy adatszolgáltató kód kíséretében a nemzetközi elemző rendszer számára átadja. Ezt a nemzetközi elemző rendszert minden szerv saját maga tudja alkalmazni. Egy egyszerű példán keresztül szemléltetve a rendszer működését. Az egyik tagállam valamely operatív szerve gyanúsít egy személyt terrorcselekményekben való részvétellel. Ezt a nevet csak Ő ismeri. Ha egy másik ország rendőrsége közüti ellenőrzéskor igazoltatja ezt a terrorista gyanús személyt, aki az adott helyzetben nem követ el semmi jogellenes cselekményt, a rendőrség tovább engedi, a másik ország operatív szerve erről az igazoltatásról nem szerez tudomást, holott az, hogy ez a terrorista gyanús személy merre jár, az a részére fontos információ lenne. De, ha működik a nemzetközi információrendszer, akkor a megfelelő számítógépi algoritmussal az operatív szerv vezetője névre való kereséssel be tud nézni a másik ország igazoltatási adatbázisának a nemzetközi elemzéshez szabaddá tett szegmensébe, és megtalálja, hogy az általa nyilvántartott személy mikor, hol járt. Természetes, a jogosultságokat szigorúan meg kell határozni, például, egy rendőrség elemzője nem férhet hozzá olyan adatokhoz, mint egy operatív szerv elemzője.]*

Minden szerv egy szerverre kiteszi az elemzéshez szükséges adatokat a saját adatbázisból. Az elemző, hasonlóan az internetes kereső programokhoz, névre, rendszámra, telefonszámra végrehajthat kereséseket. Ezen keresések, például a laza kapcsolómezők alapján automatikussá is tehetők, például elkövetési módszer vagy elkövetési eszköz alapján tematikus elemzések készülhetnek a sorozat bűncselekmények felfedésére, az illegális migránsok haladási útvonalainak felderítésére.]

A közös kutatás másik területe, az internetre épülő, biztonságos magánhálózat kiépíthetősége (VPN), az internetes vezetői portál és a térinformációs web publikálás megteremthetősége lenne.

A pilotrendszer keretében létrehozásra kerülne, egy a működést valóságos helyzetben megvalósító teszt rendszer Magyarország, Norvégia és az EGT és egyes EU tagállamok között.

1.3.2. Technikai, jogi megvalósíthatósági tézisek

A nemzetközi elemző és értékelő tevékenység megvalósíthatóságát lehetővé teszi, hogy a nemzetközi szervezett bűnözés jogsértő folyamatai több országon keresztül zajlanak, ezáltal minden érintett ország rendelkezik bizonyos adatokkal az adott folyamat egyes mozzanatait illetően. A SIS és az Europol adatbázisai több ország együttes adatait tartalmazzák.

Az internet technológiában kiforrnt szolgáltatás a különböző keresőgépekkel történő információ kutatás (Google, Yahoo, AltaVista stb.). Ez a technológia jól alkalmazható a rendvédelmi információkeresés során is. A vállalatirányításban elterjedt módszer a vállalati stratégia, marketingtevékenység kialakítása során az elemzéshez, értékeléshez alkalmazott adatlefűrés, adatbányászat, OLAP kocka készítés.

A VPN –ek (Virtuális Magánhálózatok) létrehozása megfelelővé teszi az internetes alkalmazások biztonságát.

A .NET programozási platform biztosítja a hatékony többrétegű, biztonságos webes alkalmazások elkészítését.

A bűnüldöző szervek együttműködésére vonatkozóan több jogszabály született. A NEBEK már jelentős információáramlási tevékenységet folytat, a SIS eredményesen működik a schengeni tagállamok vonatkozásában. Az 1990. június 19 –én aláírt Schengeni Végrehajtási Egyezmény III. Címe határozza meg azokat az együttműködési feladatokat, amelyek a nemzeti határokon átnyúló szervezett bűnözés korlátozására, visszaszorítására irányulnak. A Schengen Katalógus 2003 –ban került kiadásra, amely részletesen kifejti és értelmezi az együttműködési formákat, összefoglalja mindazon javaslatokat, amelyek minden tagállam számára követendőnek tartanak. A kiegészítő információk cseréjét a SIRENE Kézikönyv szabályozza. Magyarországon a SIRENE hatóság jogkörét az ORFK NEBEK gyakorolja. Minden kéressel a NEBEK SIRENE ügyeletéhez kell fordulni.

Az EU vonatkozásában a FRONTEX megvalósította az elemzési rendszer jogi, technikai alapjait.

Az előzőekben említett rendőrségi és határőrségi rendszerek alkalmazása már jelentős tapasztalatokat generált, ezen tapasztalatok megadják az alapját az egységes nemzetközi elemző, irányító és végrehajtást segítő információrendszer kiépítésének. A Rendőrségnél és a Határőrségnél alkalmazott térinformációs, mobil ellenőrzési eszközök a kiépítendő pilotrendszer működési tapasztalatokkal rendelkező elemei lehetnek. A Rendőrség és a Határőrség helyi alkalmazásai a megfelelő interfészek kialakításával egymással összeköthetők, bekapcsolhatók a nemzetközileg egységes információrendszerbe, annak egy-egy, speciális elemét alkotják. Ezen berendezések és technológiák alkalmazási tapasztalatai jól hasznosíthatók a kiépítendő rendszer során.

1.3.3. Humán erőforrások

A ZMNE már több sikeres pályázatot és projektet folytatott le, amelynek eredményeképpen létre lett hozva egy számítástechnikai oktató kabinet és egy bevetés irányítási központ. A ZMNE oktatói komoly eredményeket értek el a korszerű információtechnológia, az e-technológiák és a térinformatika rendvédelmi alkalmazhatósága, a migrációs ellenőrző háló informatikai támogathatósága kutatása terén. A ZMNE egy másik tanszéke jelentős lépéseket tett a térinformációs adatgyűjtési, elemzési és tevékenységvezetési rendszer kiépítése, gyakorlati alkalmazása terén.

Az eddigi projektek végrehajtása során a ZMNE jó kapcsolatokat és gyümölcsöző együttműködést alakított ki a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel, a PSoft térinformatikai Kft –vel, a HM Elektronikai Igazgatósággal, a T Com –al és számos más informatikai céggel.

A Rendőrség és a Határőrség informatikai, rendészeti vezetői, szakemberei, jelentős gyakorlattal rendelkeznek a térinformációs és a mobil ellenőrzési rendszerek kiépítése, üzemeltetése terén.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem nagy tapasztalatokra tett szert a .Net –es, AJAX –os és SharePoint alkalmazások fejlesztése terén, a velük való együttműködés biztosítja az internetes vezetői portál kifejlesztését. Egy korábbi projektben már sikeresen együttműködtünk a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel a .NET –es alkalmazások fejlesztése terén.

A PSoft térinformatikai Kft –vel szintén egy projekt keretében kifejlesztettünk egy térinformációs elemző és értékelő rendszert.

A T Com –al és a HM Elektronikai Igazgatósággal most zajlik egy projekt a mobil okmányleolvasó berendezés kommunikációs rendszerének kifejlesztésére a rendvédelmi szervek EDR (TETRA) –jén keresztül.

1.3.4. Kapcsolódás más projektekhez

A SIS (Schengeni Információs Rendszer) fejlesztése – amely be tudja fogadni a 10 új tagállamot) SIS II néven ismeretes. A SIS II rendszer egy európai szintű adatkommunikációs infrastruktúrát és rendvédelmi adatbázist épít ki. Jelen projekt épülhet a SIS II adatkommunikációjára, együtt tud működni az alfa-numerikus és biometrikus adattartalmaival, elemző rendszerének hathatós segítséget nyújthat.

Az EU elindította az INSPIRE (Infrastructure for Spatial Information in Europe) projektet, az európai téradat infrastruktúra létrehozására. A projektben Magyarország egy nyolc fős munkacsoporttal vesz részt. A projekt célja, az interoperábilis adatokhoz való hozzájutás biztosítása az EU tagállamai számára³. A helyhez köthető attribútum adatok (egyéb leíró adatok) jelentős részét teszik ki a rendvédelmi vonatkozású adatok, amelyeknek alakulásában a terep jellemzői, az egyéb gazdasági, műszaki, szociális jellegű attribútum adatok is szerepet játszanak.

A rendvédelmi attribútum adatok is interoperábilis adatok, amelyek a nemzetközi szervezett jogsértő folyamatok térbeni és időbeni lezajlását jól reprezentálják. Az EU biztonságának fenntartása érdekében elengedhetetlen, hogy az európai általános téradat infrastruktúra ne tartalmazza a rendvédelmi attribútum adatokat.

Az INSPIRE projekt keretében létrehozandó GeoPortal – internetes honlap – alapja lehet az általunk indítandó projekt nemzetközi kommunikációs rendszerének.

A saját projektünk, az INSPIRE projekttel szoros együttműködésben valósulhatna meg, annak fontos kiegészítő része lehetne.

A projekt célkitűzései jól illeszkednek a FRONTEX- és az EU kockázatelemzési elképzeléseikhez, valamint egyeztethető a Borderpol, az Europol, az Interpol, az ICMPD és az IOM törekvéseivel.

1.3.5. Kockázati tényezők

Egyik legfontosabb kockázati tényező, az internet biztonsága. Kockázatelemzést a hálózati betörés detektálása és megakadályozása, a rendelkezésre állás, az integritás biztosítása terén kell elvégezni.

További kockázati tényező lehet a nemzetközi információátadás számítógépesítésének jogi szabályozása, a személyes szabadságot védők ellenlépései, az adatvédelmi biztosok aggályai.

Technikai szempontból a nagyszámú adat kezelése, az integrált információképzés vethet fel problémákat.

³ XVI. Országos Térinformatikai Konferencia, Szolnok, 2006. november 9-10. Dr. Forgács Zoltán előadása.

1.4. A projekt várható haszna, eredményei

Az innováció megnyilvánul egyrészt technikai fejlesztésben, mivel egy olyan univerzális, a járőrök által alkalmazandó terepi személyazonosító berendezés létrehozatalára irányul, amely lehetővé teszi a gyors, biztonságos és kultúrált személyazonosítást, jármű ellenőrzést, másrészt pedig technológiai téren, a térinformációs, internetes portál és integrált adatfeldolgozáson alapuló nemzetközi elemző és művelet irányító rendszerben.

A projekt sikeres végrehajtása négy korszerű rendszer kifejlesztését eredményezi:

- 1) Adatintegrációs rendszer – az egyes nemzeti adatbázisok (magyar vonatkozásban az OZIRIS, Robotzsaru), az EU kezelésű adatbázisok (SIS, FRONTEX, EUROPOL) releváns adatait egyesíti az egyéb dokumentumokban (jegyzőkönyv, feljegyzés, járőr által tapasztaltak stb.) elfekvő információkkal és az automatikus okmányellenőrző berendezések által rögzített adatokkal. Ezeket az adatokat migrálni tudja az Analyst's Notebook elemző rendszerbe.
Megvalósítja: OZIRIS, Robotzsaru, PSoft Kft, FRONTEX, SIS, EUROPOL, HM EI, Rendőrség, Határőrség, BME szakember gárdája.
- 2) Térinformációs elemző rendszer kezeli a megtörtént események helyszíneit, a latens események valószínűsíthető területeit, a jogsértő folyamatok térbeli kialakulását a szoros és a laza kapcsolómezők alapján, a lineáris és az algoritmikus elemzéssel, az egyes rendvédelmi szervek általi szolgálati helyek kiválasztását, azok nemzetközi összehangolását.
Megvalósítja: PSoft Kft.
- 3) A virtuális vezetési központ az internetes vezetői portállal, a tudásbázissal, a videokonferenciás szakértői rendszerrel, a műholdas nyomkövetéssel (GPS), a helyfüggő szolgáltatással és a helyszíni közvetítéssel (robotrepülő, körpanoráma fényképezőgép, léggömb) megteremti az egységes, nemzetközi vezetési rendszert a különböző akciók, műveletek levezérléséhez.
Megvalósítja: BME, Microsoft Magyarország Kft, PSoft Kft, ZMNE Informatikai Tanszék, ZMNE Informatikai Igazgatóság, Szendrő Tűzoltóság.
- 4) A vezetékes és a mobil adatkommunikációs rendszer, alapozva a SIS kommunikációs rendszerére, az internetre, az EDR (TETRA) kommunikációra, az internetes publikálásra, biztosítja a nemzetközi rendvédelmi erők együttműködését.
Megvalósítja: BME, Microsoft Magyarország Kft, T Com.

A projekt generális eredménye első sorban a szolidaritás, a lehetőségek és az együttműködés tekintetében nyilvánul meg, erősíti a nemzetközi kapcsolatokat a hazai és a Schengeni rendvédelmi szervek között, másod részben az innováció felerősödésében jelentkezik a rendvédelmi információtechnológia tekintetében.

A projekt célkitűzései olyan új, korszerű rendszer létrehozására irányulnak, amelyek jelentősen hozzájárulnak az EU biztonságának növeléséhez, a schengeni eredmények gyakorlati elterjesztéséhez, a nemzetközi CheckNet működtetéséhez, bizonyítva a magyar szolidaritást, együttműködési készséget az EU célkitűzései teljesítése terén.

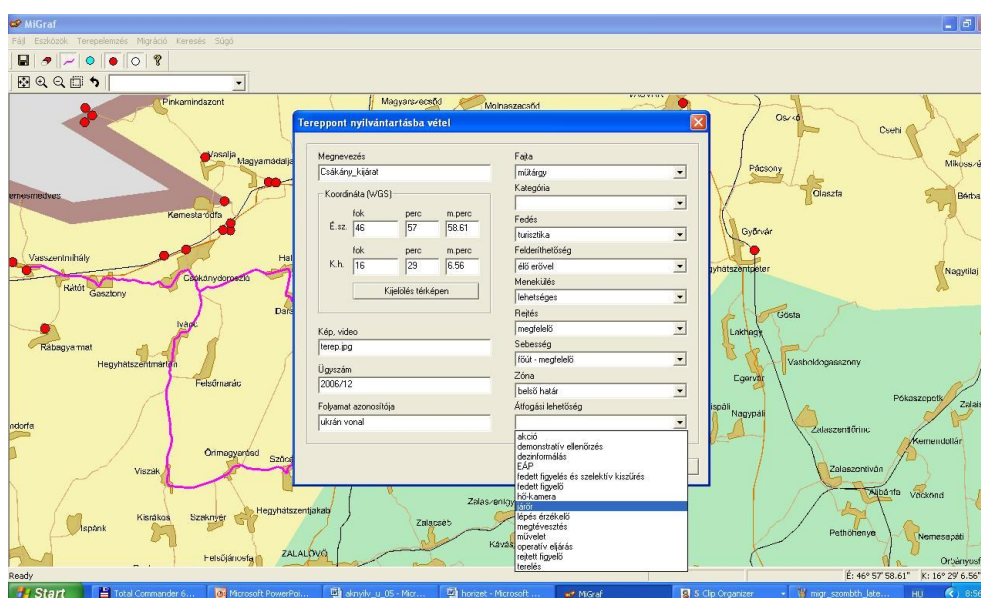
A térinformatika, az internetes vezetői portál alkalmazása a magyar innovációs törekvések kifejeződéséül jelentősen megnöveli az elemzés, a jogsértő folyamatok feltárhatóságának a hatékonyságát, a közös tevékenységek operativitásának, eredményességének a színvonalát.

2. Tartalmi megvalósítási lehetőségek

2.1. EU követelményeknek megfelelő CheckNet – (Ellenőrzési Háló - Migrációs Háló ellenőrzési – rendszer) kialakítása

Az EU követelményeknek megfelelő CheckNet rendszer kialakítása azt a célt szolgálja, hogy az adott ország mélységében meghatározásra kerüljenek azok az ellenőrzési pontok, ahol eredményesen lehet fellépni az utazó bűnözők, sorozatbűncselekményt elkövetők, az illegális migránsok, a csempészek, a terrorista gyanús személyek, a veszélyesen gyorskocsik ellen. Ebben a feladatban a Rendőrség mellett részt vesz a Határőrség, a Vám és Pénzügyőrség és az Országos munkafelügyelet.

A CheckNet kialakításának első lépése a szolgálat-ellátási pontok meghatározása. Első sorban az elemző értékelő munka során lehet választ kapni arra, hogy hova és mely időpontokban kell a járőröket vezényelni, hol kell razziákat, akciókat szervezni. Az elemző és értékelő munka alapvetően a megtörtént események statisztikai adataiból és az egyéb úton megszerzett információkból táplálkozik, amelyből következtetéseket lehet levonni a jogsértő cselekményt elkövetők haladási útvonalaira, áthaladási csomópontjaira, feltételezhető bűnelkövetési helyszíneire, módszereire, időpontjaira. Az elméletileg meghatározott ellenőrzési pontok a terep bejárása során kerülnek pontosításra. A megtörtént események adataiból a digitális térképen kirajzolható a migráció, a sorozatbűncselekmények, az utazó bűnözők mozgásának gráfja.

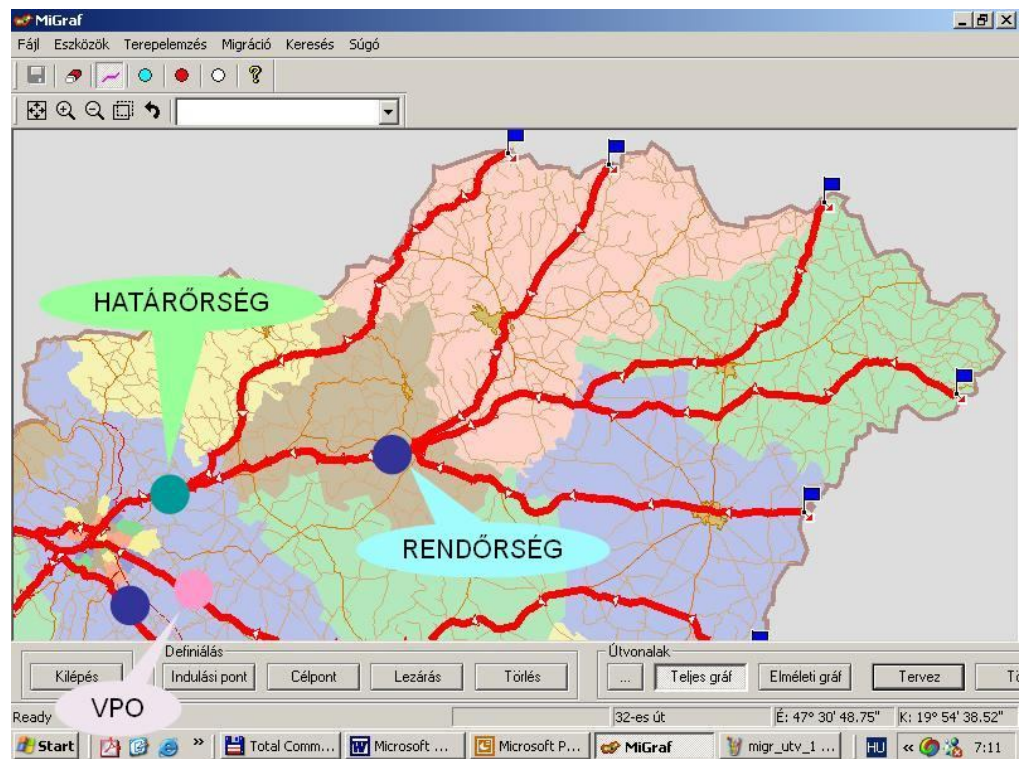

Szolgalat-ellatasi pontok meghatározása

A CheckNet kialakításának második lépése az ellenőrzésben részt vevő szervezetek szolgálatainak megszervezése és összehangolása.

Az elemző értékelő munka és a szolgálatellátás összehangolása az ellenőrzésben résztvevők között csak úgy lehetséges, ha valamennyien egy közös információrendszert használnak a jogosultságok alapján. Minden szerv elvégzi a saját elemző és értékelő munkáját, amelynek eredményét egy webes szolgáltatást nyújtó térinformációs rendszerben jeleníti meg. Ebben a térinformációs rendszerben hangolhatók össze az egyes szervek által lefogandó ellenőrzési pontok. Ezekhez a pontokhoz mozgó és állóképek kapcsolhatók. Minden pontnak rögzíthetők a jellemzői, mint például a fajtája, kategóriája, fedése stb., amelyek a térinformációs program legördülő menüjéből választhatók ki.

Ez azt jelenti, (például magyar vonatkozásban) hogy a Rendőrség meghatározza a saját következtetése alapján a szolgálat ellátási pontjait, körzeteit és megjeleníti azokat a digitális térképen. A Határőrség, a Vám és Pénzügyőrség is elvégzi ezen tevékenységet, amelynek eredményeit közlésezi a webes térinformatikai rendszeren. Ezáltal mindhárom szervezet látja a valószínű bűnelkövetési helyszíneket, a jogsértést elkövető személyek haladási útvonalait, áthaladási csomópontjait. A kialakult bünygyi-operatív helyzet komplex áttekinthetősége alapján minden szerv ki tudja választani a számára legkedvezőbb ellenőrzési pontokat, elkerülve a redundanciát, illetve utalásokat kap arra vonatkozóan, hogy a saját szolgálat ellátási pontján a társszervek hatáskörébe tartozó bűncselekmények közül melyek fordulhatnak elő.

Szolgálat összehangolása az elemzés alapján

A mobil okmányolvasó berendezés a helyszínről on-line módon a gyors, kultúrált, biztonságos személy- és járműazonosítást biztosítja. A mobil ellenőrzési eszközökkel végzett igazoltatások adatai a KH –ban történő ellenőrzéssel egy időben bekerülnek a NEO zsarú adatbázisába, ezáltal az ellenőrzés ténye másodpercek alatt az arra jogosultak számára ismertté válik. Ily módon nyomon követhető egyes gyanúsított személyek mozgása, behatárolható, hogy egy esemény körzetében kik tűntek fel. Ezzel megvalósítható, hogy minden szerv, legyen az határőr, rendőr, VÁM és pénzügyőr, az igazoltatási adatai egységesen kerülnek kezelésre, amely az alapja a stratégiai és ügyelemzésnek.

A műholdas nyomkövető rendszer biztosítja, hogy a digitális térképen állandóan láthatók legyenek az adott időpontban szolgálatot ellátó erők. Ennek a jelentősége akkor nő meg, ha történik egy esemény és intézkedni kell a beavatkozó erők gyors helyszínre küldésére.

A CheckNet működtetése során az ellenőrzések eredményei számítógépi rögzítésre és számítógépi feldolgozásra kerülnek. Ennél fogva megállapítható az elemző és értékelő munka hatásossága, azaz, az események ott következtek-e ba, ahol azok feltételezésre kerültek. Továbbá ezen adatok a további elemző munka alapját gazdagítják.

Az interneten való webes térképszolgáltatás biztosítja a szolgálat-ellátási pontok nemzetközi összehangolását.

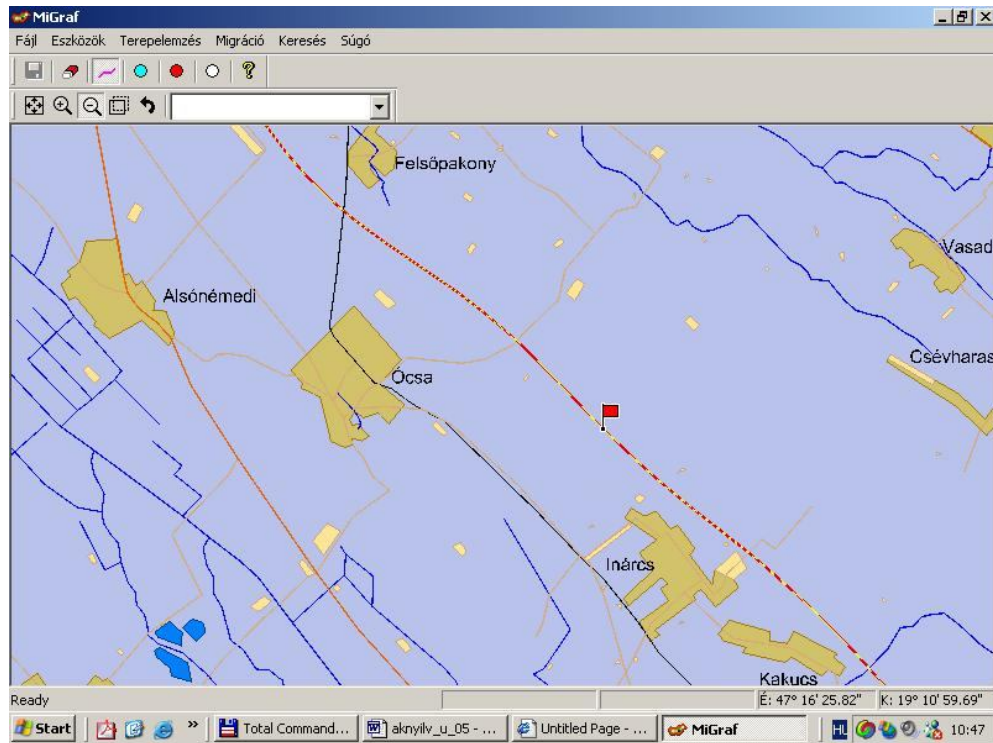
2.2. Nemzetközi bevetés irányítási rendszer korszerűsítése

A bevetés irányítási rendszerek alapvető követelményei az esemény és annak helyszínére vonatkozó adatok gyors, pontos begyűjtése, az esemény kezelésébe azonnal bevonható erők és eszközök helyzetének felmérése, azoknak a helyszínre irányítása, az esemény jellegétől függően a helyszín körzetében lévő mentendő és védendő objektumok megállapítása, a korlátozó, mentő intézkedések, jelentések, tájékoztatások megtétele, az események irányítása, az adatok folyamatos gyűjtése, nyilvántartása.

A bevetés irányítási rendszer alapja a térinformációs rendszer - a digitális térképpel, a műholdas nyomkövetéssel, és a helyfüggő szolgáltatással -, a helyszíni adatgyűjtő rendszer, a mobil kommunikáció, a tudásbázis és az adatfeldolgozó rendszer.

A gyakorlat alapján a bevetés irányításra akkor van szükség, amikor történik egy esemény (baleset, betörés, gyanús, idegen személyek megjelenése stb.) és rövid időn belül a helyszínre kell küldeni a katasztrófa elhárítókat, a járőröket. A kapitányság, a kirendeltség ügyeletes általában polgári személytől kap bejelentést, például egy balesetről vagy más ehhez hasonló katasztrófa jellegű eseményről. Ekkor az ügyeletes első feladata az esemény helyszínének pontos behatárolása, majd a helyszínre küldhető rendvédelmi erők megtalálása.

A **térinformációs szolgáltatás** biztosítja a helyszín gyors meghatározását, a helyszín közelében tartózkodó járőrök megállapítását, az esemény körzetében lévő személyek, objektumok esetleges védelmének, mentésének behatárolását. Az esemény bejelentésekor első és gyors teendő az esemény helyszínének megtalálása. A térinformációs szolgáltatásokkal az út és település kereső funkciókkal másodpercek alatt a digitális térképen látható a helyszín.

Az útszám és km adatokkal a helyszín gyorsan megtalálható

Második lépésként ki kell választani a helyszínre küldhető járőröket. A GPS rendszer (műholdas nyomkövetés) biztosítja a szolgálatban lévő járőrök jelenlegi tartózkodási helyének megjelenítését a digitális térképen.

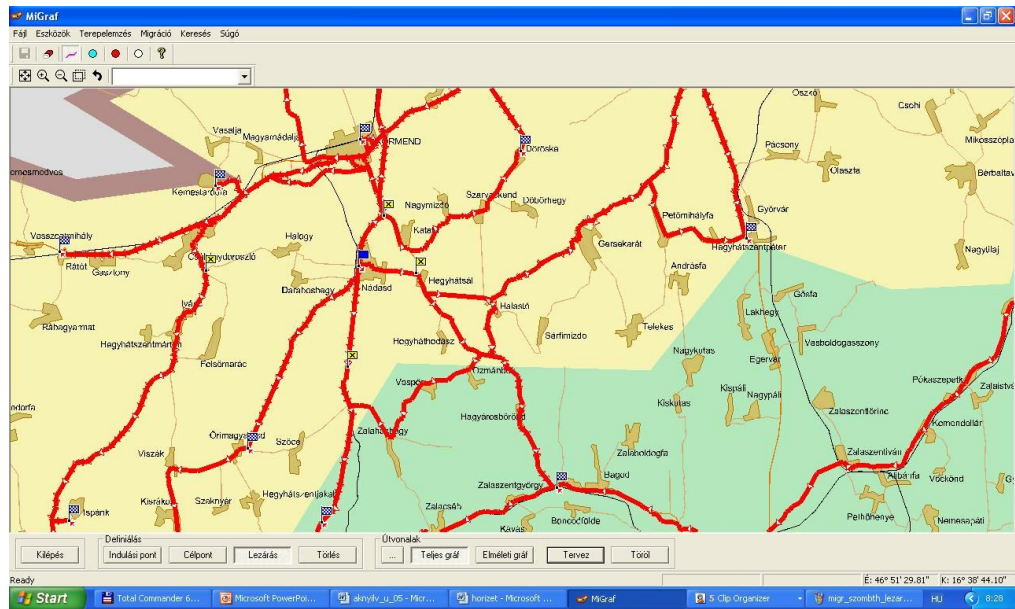
A járórok pozícióinak megjelenítése

A helyfüggő szolgáltatásra akkor van szükség, ha olyan súlyos esemény történik, amikor a helyszín közeléből embereket, vagyontárgyakat kell kimenteni, vagy megvédeni a káros hatásoktól, illetve gyorsan meg kell állapítani a mentésbe bevonható eszközöket (vízcsapok, telefonfülkék, rendelő intézetek stb.).

Egyes esetekben (vegyszeres baleset, veszélyes anyagot szállító jármű balesete, vízszennyezés stb.) szükségessé válhat a veszély terjedési irányának és körzetének lemodellezésével a veszélyeztetett körzetek és azon objektumok kijelzése, amelyeket meg kell védeni, illetve amelyek bevonhatók a védelembe.

A térinformációs szolgáltatás jelentősége abban van, hogy vizuálisan áttekinthető a kialakult helyzet, térben lehet szemlélni az esemény környezetét. Látni lehet a digitális térképen az esemény helyszínét, a saját erőink elhelyezkedését, a releváns terepi objektumokat, az egyéb befolyásoló tényezők helyzetét. Vizualitás alapján könnyebb a döntés meghozatala, hisz a távolságok, az objektumok egymáshoz való viszonya, a mobilizálási lehetőség közvetlenül érzékelhető, nem kell azt elképzelni.

Bonyolultabb esetben szükséges lehet távolságok meghatározása, láthatóság megállapítása, tűz- és szennyező anyag terjedésének behatárolása, menetidők mérése stb., ezekben az esetekben alkalmazzuk a térinformációs elemző rendszert. Terepelemzésre hatékony módszer az egyes utak lezárásával kialakult helyzet modellezése, kerülő útvonalak kijelölése.

Útlezárások generálása

A térinformációs rendszert a PSoft Kft SmartCenter mobil, Notebook –ra telepített térinformációs vezérlőprogramjával és digitális térképével, valamint a GPS szolgáltatást nyújtó Benefon mobiltelefonokkal építettük ki.

A térinformációs alkalmazói program a Notebook -on fut, kezeli a digitális térképet, végzi a mobil kommunikációt a központ és a terepen lévő GPS készülékek között. A terepen tevékenykedő felhasználók GPS pozícióit megjeleníti a központ digitális térképén. A központ digitális térképén megtervezhetők a bevetési tevékenységek, különböző terepszakaszok jelölhetők ki és küldhetők ki a felhasználók digitális térképére, nyomon követhetők a GPS-el ellátott járóőrök. A központból térképvázlat, menetvonal vázlat és egyéb utasítás küldhető ki a GPS készülékekre. A központi szoftver teljes körű naplózást végez, a digitális térképen megjelenített kialakult helyzet grafikusán bármikor elmenthető, ezáltal az események zajlása, a központ és a terepen lévők közötti kommunikáció, pozícióadat archiválásra kerül. A központi szoftver futtatja a geokódoló programot, amely a különböző terepi objektumokat kapcsolja a földrajzi koordinátákhoz.

A digitális térkép a korábbi papírtérképek számítógépi kezelésre átkonvertált, digitalizált formája. A digitális térkép jellemzője, hogy szabadon lehet rajzolni rá (vázlatok, szimbólumok), mivel minden ilyen egyes rajz is egy különálló réteget képez és ez a réteg is bármikor ki- és bekapcsolható, illetve alkalmas a háromdimenziós megjelenítésre. A digitális térképeken könnyű az információk visszakeresése, helyiségnevek, töredéknevek, tereppontok, útvonal pontok megadásával vagy az adott koordináta beírásával gyorsan megjeleníthető a szükséges tereppont, terepszakasz, amely a menetvonal tervezés alapját képezi. A digitális térkép további előnye a térbeli elemzés elvégezhetősége, a térbeli objektumokhoz attribútum adatok kapcsolása és egyéb információk megjelenítése, mint például a terepről továbbított videofilm, meteorológiai jellemzők, GPS koordináták, valamint az adatok gyors megkereshetősége. A digitális térképek széleskörű szolgáltatásokat nyújtanak a felhasználó számára. Ilyenek a tájékozódás megkönnyítése a terepen, a környezet természetes és mesterséges tereptárgyainak, terepjellemzőinek megjelenítése, az álláspont meghatározása, a releváns objektumok helyzetének meghatározása (célobjektum, saját erők és eszközök,

telefonfülkék, vízcsapok, hidak, raktárak stb. – helyfüggő szolgáltatások). A szolgáltatások fontos csoportját képezik a menetvonal tervezési, a valós idejű eseménykezelési (bevetés- és műveletirányítás stb.), terepi tevékenység megtervezési, az elemzési és vázlatkészítési funkciók. Az eseménykezelés során a döntések meghozatalát nagyban elősegíti a kialakult helyzet vizuális bemutatása (tájékoztatás, elemző és értékelő munka), a műholdas helymeghatározás és nyomkövetés (GPS), az attribútum és mozgókép adatok kapcsolása az adott tereppontokhoz. Sokszor fontos szempont a láthatóság meghatározása egy adott álláspontból (hő-kamera alkalmazhatósága), távolságmérés, tereptárgyak képességeinek (talaj járhatóság, híd teherbíró képesség stb.) megállapítása. A láthatóság meghatározására alkalmazható távadatgyűjtési eljárás, kör digitális (panoráma) felvevő kamerával készíthető kép, amely mobil kommunikációs eszközökkel továbbítható a számítógép digitális térképére.

Előfordulhatnak olyan súlyos események, amikor az esemény kezelése elhúzódik, a döntéshozó nem tud személyesen a helyszínen intézkedni, de a döntésekhez szükséges a kialakult események átlátása, követése. Ezekben az esetekben a **helyszíni adatgyűjtő rendszer** a terepről küld információkat a központba, amely lehet videofelvétel, videokonferencia, hő-kamerás felvétel, robotrepülő által közvetített mozgókép, illetve a terep körpanoráma képe.

A **mobil kommunikáció** biztosítja a terepen lévők és a központ közötti összeköttetést. A GPRS és a 3G technológia, valamint rendkívüli esetben a műholdas összeköttetés első sorban a képi adatátvitelre szolgál, a számítógépi adat és a beszédátvitelre, a kiépített EDR technológia használható.

A **tudásbázis** a döntésekhez ad támogatást. Olyan kérdésekre ad választ, hogy: Mit lehet tenni? Volt-e már ehhez hasonló eset? Jogszabályok mit írnak elő? A lehető legrosszabb helyzetet kell alapul venni? Mi legyen a döntési kritérium? Melyek a bizonytalansági/kockázati tényezők?⁴

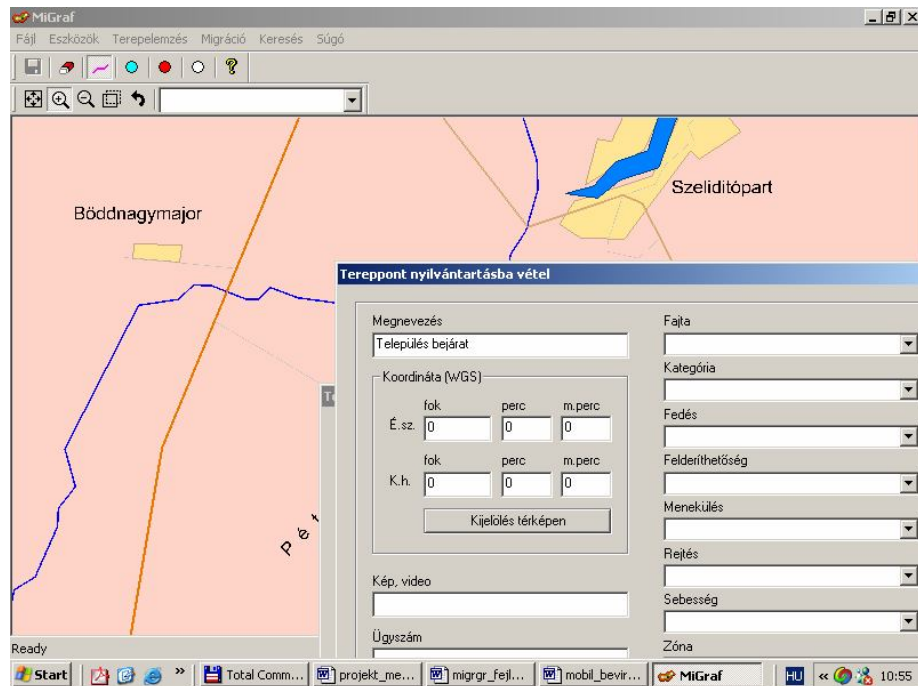
Az **adatfeldolgozó rendszer** rögzíti az eseménnyel kapcsolatos összes intézkedést, jelentést, amely biztosítja az utólagos feldolgozást, értékelést, a csatolt álló és mozgóképekkel együtt.

Az adatfeldolgozó rendszer egy Internetes vezetői portálon alapul, amely virtuális vezetői központot szimulál. Az Internetes vezetői portál lényege, hogy követve a digitális vezetélmélet szellemiségét, vezetékes és mobil Internet kapcsolatokon keresztül lehetővé teszi, egy bekövetkezett esemény kezelése során, az esemény kezelésében résztvevő összes személy közös információellátását, az eseménnyel kapcsolatban keletkező összes adat egységes, dinamikus webszolgáltatás alatti tárolását, felhasználását.

Ha bekövetkezik egy esemény, akkor az esemény kezelésébe elsőként bekapcsolódó személy, amely általában a rendőrség valamelyik ügyeletes, fellép az Internetes portálra és a portálon egy esemény azonosító beírásával rögzíti a bejelentő által elmondottakat. Az előzőekben leírtak alapján a térinformációs rendszer segítségével behatárolja az esemény helyszínét. Az ügyeletes, a bejelentő személy elmondása alapján a digitális térképen rámutat a helyszínre, ezzel az adatbázisban koordináta szerint rögződik a helyszín. Az ábrán láthatóan, a helyszínek nevet is lehet adni „Település bejárt”.

⁴ Három tűzoltó meghalt a BME pincetűzben, lőtér gumi burkolata égett, mérges gázok keletkeztek – 2006. augusztus 8.

Az esemény helyszínének rögzítése a digitális térképen. A digitális térképen rá kell mutatni az esemény helyszínére, ezek a pozícióadatok beíródnak az adatbázisba.

Az esemény helyszínének rögzítése

Az ügyeletes által kiadott összes intézkedés a portálon keresztül történik. Ha az ügyeletesnek át kell adnia az esemény kezelését magasabb szintre, mert az meghaladja a jogkörét, akkor nem kell telefonon, illetve írásban beszámolni a történekről, a tett intézkedésekről, hanem az esemény kezelését átvevő személy is fellép a portálra és ott minden szükséges adathoz hozzájut. Az ügyeletes hasonló módon jár el az esemény előljárónak való jelentése során is.

Ha a beavatkozó erők rendelkeznek mobil Internet kapcsolattal, akkor ők is a vezetői portálon keresztül kapnak utasítást a központból, illetve ezen keresztül teszik meg a jelentésüket.

Abban az esetben, ha más szervezetnek is be kell kapcsolódniuk az esemény kezelésébe, akkor ők is a tájékoztatást az eddig történekről a portálon keresztül kapják meg, a portálon keresztül teszik meg intézkedéseiket.

A virtuális vezetői központot megvalósító vezetői portál a BME Automatizálási és Alkalmazott informatika Tanszéke által került kidolgozásra. A vezetői portál biztosítja az adatintegritációt, az információk egységes rendszerbe való kezelését. A vezetési központ adatbázisába kerül minden információ, kezdődően az esemény bejelentésétől, az esemény kezelésén keresztül az esemény lezárásáig. Az esemény kezelésében résztvevő összes személy az interneten tud kapcsolódni a portálra, így egységes rendszerben történik az esemény során keletkező összes információ gyűjtése, feldolgozása, tárolása.

A portálhoz tudásbázis és szakértői rendszer is kapcsolódik.

Az internetes vezetői portál a valós helyzetekben már most is működőképes, a <http://hataror.zmne.hu/Katasztrofaportal/> címen elérhető, a regisztráció és a jogosultságok megkapásával alkalmazható.

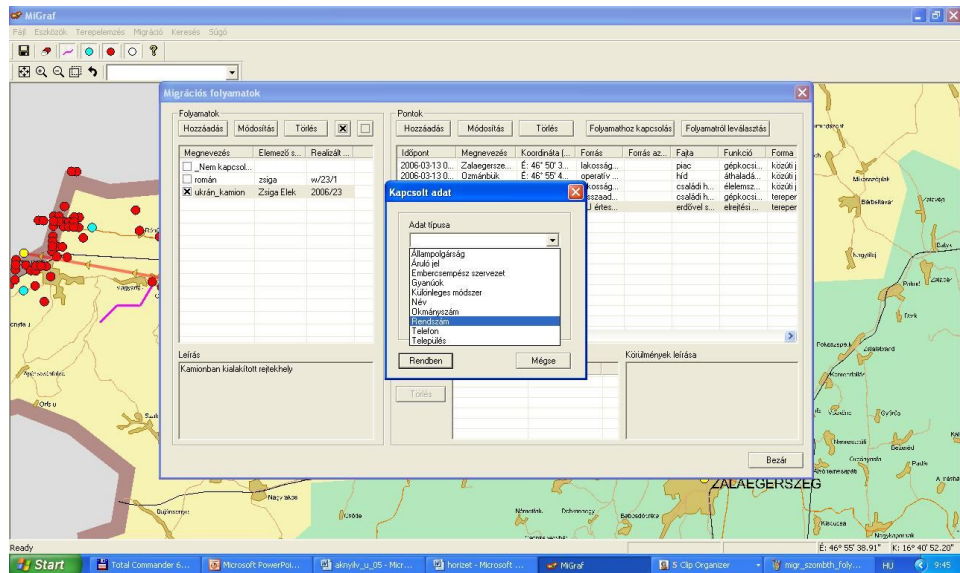
Tevékenységek irányítása, döntéshozatal. Előfordulhatnak nem „rutin események”, – mint például egy fegyveres rablás, cserbenhagyásos baleset, üldözés –, amikor elhúzódik a tevékenység kezelése, bonyolult helyzet alakul ki és több alkalommal kell komoly döntést hozni, sokszor információszegény környezetben. Ezekben a helyzetekben kerül előtérbe a térinformációs elemzés, a térinformációs tervezés, a tudásbázis, a virtuális vezetői rendszer – internetes vezetői portál, videokonferencia.

2.3. Stratégiai elemzés térinformációs rendszere

A stratégiai elemzés során arra keresik a választ, hogy az egyes bűncselekmények a térben és időben hogyan zajlanak le, mi a közös jellemzőjük, mi a kiindulási pontjuk, mely útvonalakat, áthaladási csomópontokat érintenek, hol történnek meg, mi az életciklusuk.

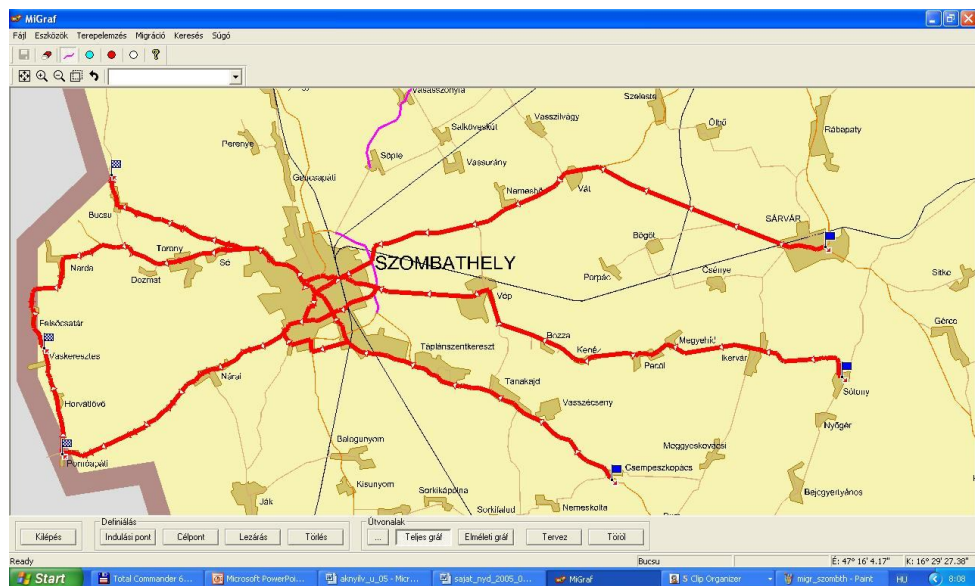
A stratégiai elemzés eredménye az egyes események kapcsolatának feltárásából, illetve az azonos jellegű események szintéziséből bontakozik ki. Az egyes események közötti kapcsolatok feltárása szoros kapcsolómezőkkel (név, telefonszám, rendszám, okmányszám) és laza kapcsolómezőkkel (állampolgárság, elkövetési módszer, eszköz) történik.

A kapcsolatok feltárását a folyamat jelleget kimutató számítógépi programok és adatbányászati eljárások biztosítják, a megjelenítést a térinformációs rendszer végzi a megtörtént események helyszíneinek, illetve az egyéb információk helyszíneinek térképi szemléltetésével.

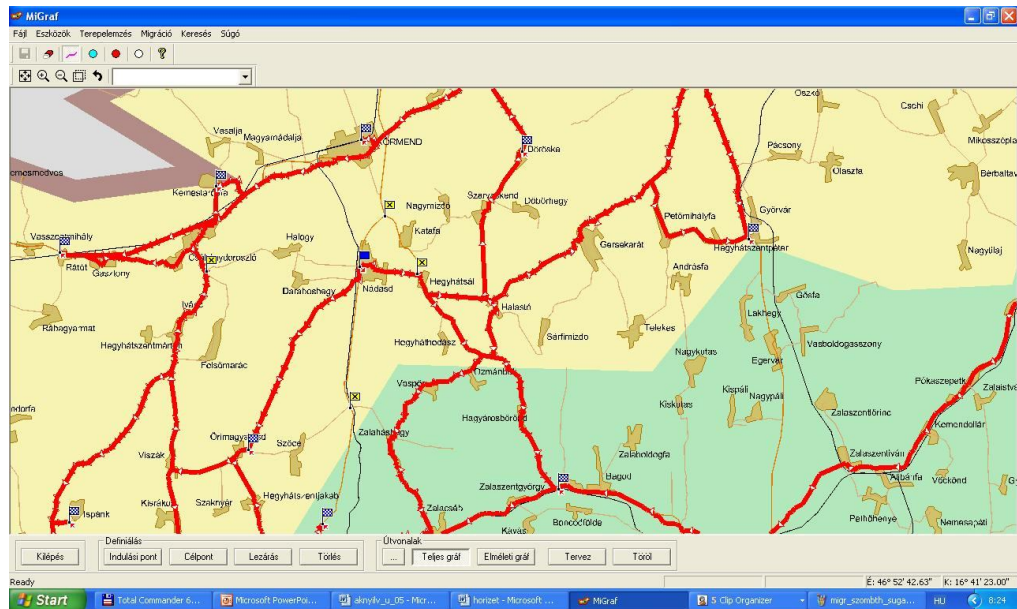
Folyamat jelleg feltárása

Az események térbeni szemléltetésére a kapcsolatok alapján a gráfok szolgálnak, a bizonyos jellemzőik szintetizálásának eredményei az összefüggések folytán a tematikus térképek. Ezzel a módszerrel jeleníthetők meg a sorozat bűncselekmények, az utazó bűnözők mozgásai is.

Migráció gráfja

A térinformációs szolgáltatások terepelemzésre is alkalmasak. Például egy cserbenhagyásos balesetnél kirajzolhatóak a menekülési útvonalak, egy adott útvonal lezárásakor a kerülő utak.

Lezárt útvonalak esetén a kerülő útvonalak

2.4. A 112 –es nemzetközi segélyhívó rendszer támogatása

A 112-es nemzetközi segélyhívó rendszeren beérkezett segélyhívásokra, bejelentésekre történő azonnali intézkedéseket, a gyors, operatív beavatkozást nagymértékben elősegíti az ismertett térinformációs rendszer. Az ilyen jellegű bejelentéseknél gyakori a külföldi személy, mivel a 112 –es szám nemzetközileg használt, ezért ezen esetekben sokszor szükséges tolmács igénybevétele. A rendszerhez tartozó tudásbázis tartalmazhatja a bevonható tolmácsok elérési lehetőségeit, illetve a külföldit ért baleset, támadás stb. esetén teendő más, speciális intézkedéseket is.

A gyakorlatban sokszor adódik olyan eset is, amikor a külföldi nem azért hívja a 112 –öt mert baleset, támadás érte, hanem azért, mert más módon nem tud felvilágosítást, útbaigazítást kérni. Eltévedt, nem talál vissza a szállodájába, elveszett a csoportjától stb. Ezekben az esetekben is a térinformációs szolgáltatás és a tudásbázis alkalmazása tud hathatós segítséget nyújtani a bajbajutottaknak.

A térinformációs rendszer biztosítja a helyszín gyors behatárolását, a legrövidebb idő alatti intézkedések megtételét, a beavatkozó erők gyors helyszínre küldését. A tudásbázis szolgáltatás elősegíti az intézkedések törvényességét, hatékonyságát és szakszerűségét. A tudásbázisba beépíthetők olyan, több nyelven hangzó általános mondatok, mint például: „foglalkozunk a problémájával, maradjon a helyszínen a rendőrség megérkezéséig”, „olvassa le az utca névtábláról a tartózkodási helyét, hogy megtaláljuk”, „lengesse a zsebkendőjét, hogy tudjuk, hogy kit keresünk”.

Előfordulhat olyan bejelentés is, amikor a helyzet súlyosságánál fogva az események kezelésében több rendvédelmi és más állami szerv vesz részt. Ezen különálló minisztériumi vezetés alatt álló szervezetek tevékenységének összehangolásra is kiválóan alkalmas a térinformációs rendszer és az internetes vezetői portál. Többek között a Mentőszolgálat, a Katasztrófavédelem, a MOL, a Vízügy, az Elektromos Művek és mások is rendelkeznek digitális térképekkel, internet kapcsolattal. Gyakori az olyan eset, amikor a Rendőrség mellett mentőkre és a tűzoltókra is szükség van.

Ezen esetekben a rendőrséghez befutó 112 –es hívásra végrehajtott rendvédelmi intézkedések, az esemény leírása az internetes vezetői portálon és a térinformációs rendszerrel gyorsan, pontosan átadhatók az érintett szerveknek. A rendőrség ügyelete, az esemény jellegétől függően a tudásbázisból utalást kap a más riasztandó szervekre, azok elérési lehetőségeivel együtt. Az internetes portálon átadott események és intézkedések gyorsan eljutnak az érintetthez, nem történik meg a telefonon való közlés során előforduló információ csorbulás, késedelem a nehezen érthető szavak betűzéséből stb. fakadóan. Az esemény helyszínéről a térinformációs rendszeren keresztül félreérthetetlen és gyors tájékoztatás adható. Összességében az információ közvetlenül, gyorsan, torzulás nélkül oda irányítható, ahol azt fel kell használni.

Ha az eseményeket más minisztériumi irányítás alá tartozó vezetőkől álló team kezeli, nem kell őket összevonni egy közös helyiségbe, mindenki a saját munkahelyén végezheti a feladatait – amely a munka- és információ-hozzájutás feltételeit nagymértékben növeli – az internetes vezetői portálon keresztül, a személyes kapcsolatok a videokonferencia rendszerrel erősíthetők.

Események irányítása

The screenshot shows a web browser window with the following content:

- Browser title: Untitled Page - Microsoft Internet Explorer
- Address bar: http://hataror.zmne.hu/KatasztrofaPortal/Members/ProcessHome.aspx
- Page title: **EGYEB JELENTÉSEK DOKUMENTÁLÁSA**
- Section 1: **Ebben a kategóriában még nincs kitöltött űrlap!** with a link [Új űrlap kitöltése](#)
- Section 2: **JELENTÉS FELETESNEK** with a link [Új űrlap kitöltése](#)
- Section 3: **KITÖLTÖTT TUDÁSBÁZIS ÉS TÉRINFORMÁCIÓS ŰRLAPOK**
- Dropdown menu: Témakör: **Baleset**
- Table with 4 columns: **Részletez**, **Témakör**, **Utolsó módosítás ideje**, **Űrlapazonosító**
- Table row: **Baleset**, **2/21/2006 8:40:40 AM**, **B1**
- Link: [Új űrlap kitöltése](#)

Vezetői portál

Az események utólagos feldolgozásához, értékeléséhez, esettanulmány készítéséhez, de szélsőséges esetben egy ügyészi vizsgálathoz, bírósági ügyhöz az internetes vezetői portálon a tér és idő függvényében korrektil nyilvántartott esemény életciklus hasznos, döntő erejű lehet.

2.5. Beavatkozó erők segítése

A katasztrófák következményeit elhárító erők sokszor kerülnek olyan helyzetbe, hogy az irányító törzs közvetlenül nem látja őket, ismeretlen területen tevékenykednek, megsérülhetnek, életük veszélybe kerülhet. Kutatásaink eredményeképpen kidolgoztunk egy olyan térinformációs rendszert, amely hordozható számítógépre telepítve kivihető akár a terepre is, ahonnan az irányító törzs a digitális térképen nyomon tudja követni a kialakult helyzetet, a mentésben résztvevők mozgását. A rendszerhez tartoznak olyan mobil telefonok, amelyek műholdas nyomkövetővel és veszélyhelyzeti adóval vannak ellátva. A műholdas nyomkövető rendszer lehetővé teszi az irányító törzs számára, hogy a műholdas mobiltelefonnal felszerelt beavatkozó erők helyzetét folyamatosan nyomon kövesse a digitális térképen. A készüléken keresztül az irányítók a beavatkozókkal szóbeli kommunikációt is tudnak folytatni. A mobiltelefonba beépítésre került egy vészhelyzeti adó, amely akkor lép működésbe és jelez az irányító törzsnek, ha a készülék vízszintes helyzetbe került (a katasztrófa elhárítást végző megsérült és fekvő helyzetbe került), vagy átlépett egy előre meghatározott területrészt – tiltott helyre került.

A rendszer előnye, hogy hordozható, terepi körülmények között is alkalmazható, nincs irodához kötve. A műholdas mobiltelefon egy eszközben egyesíti a beszéd alapú kommunikációt, a műholdas nyomkövetést és a vészhelyzeti riasztást.

A járőrszolgálat során a biztonságos személy és gépjármű azonosítás fontos követelmény, amelynek hagyományos módon való végrehajtása – okmányadatok járőr rádióon keresztül történő közlése az ügyelettel, az ügyelet elvégzi a priorálást, majd közli az eredményt – több problémát is felvet. Az idegen hangzású nevek rádióon keresztül való közlése félrehallást okozhat, rossz látási viszonyok között, esőben nehéz az okmányok olvasása, amíg a járőr az okmányadatok beolvasásával foglalkozik, nem tud kellően figyelni az igazoltatottakra, aránylag hosszú idő eltelik az eredmény visszaérkezéséig, illetve személyes adatokat nyíltan, mindenféle informatikai védelem nélkül kell az éterben közvetíteni. Történtek próbálkozások hordozható informatikai eszközök alkalmazására, amelyeken a járőr magával viszi a körözési adatbázist és a helyszínen priorál. Azonban ennek is van számos hátránya, mint például az informatikai biztonság csorbulása, nem aktuálisak az adatok – a közben elrendelt körözésekről nem szerez tudomást a járőr, csak korlátozott adatbázisokban történik meg az ellenőrzés, a SIS II nem engedi meg ezt a módszert, illetve a SIS II adatbázis olyan nagy, hogy nem is férne el egy ilyen mobil eszköz adattárolóján.

A járőrök egyik, szolgálatban és szolgálat utáni nem kedvelt tevékenysége az igazoltatási adatlapok kitöltése, majd rögzítése a NEO zsaru programba. Az adatlapok kézzel való kitöltése, majd ezen kézírásos szöveg begépelése a számítógépi programba, hosszú időt vesz igénybe, valamint nagyon sok a tévesztési lehetőség is.

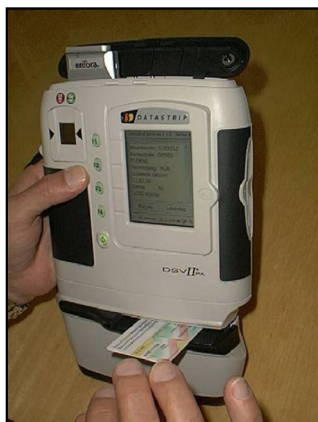
A bűnügyi helyszínelőknek, a rendkívüli események kezelésében résztvevő rendvédelmi erőknek is szükségessé válhat a terepről személy- és járműadatok gyors, biztonságos lekérése.

A járőrtevékenység, a bűnügyi helyszínelők, a rendkívüli események kezelői munkája korszerűsítésének egyik eszköze lehet, a mobil, automatikus okmányleolvasó- és ujjnyom-azonosító berendezés alkalmazása.

A **DSVII-PA mobil okmányolvasó- és ujjnyom-azonosító berendezés** könnyű, csuklóra erősíthető, mozgó járművön (vonat, autóbusz), álló helyzetben is jól kezelhető, úgy a gépi olvasásra (automatikus MRZ leolvasás) felkészített személyi és gépjármű okmányok adatainak rögzítésére, mint a hagyományos okmányok adatainak konzolról történő begépelésére alkalmas mobil berendezés, amely képes az ujjnyomok rögzítésére is.

A személyek és járművek gyors, megbízható ellenőrzése közvetlenül a KH adatbázisaiban hajtható végre, amelynek gazdaságos, megfelelő biztonságot nyújtó technológiája az EDR kommunikáció. Ez a technológia megfelel a kor – több rétegű architektúra, mobilitás, vékony kliens technológia – és az informatikai biztonság követelményeinek, ennél fogva alkalmas lesz a SIS II –vel való együttműködésre is.

A DSVII-PA eszköz a leolvasott okmányadatokat és ujjnyom jellemzőket a terepről a KH – Központi Hivatal (volt BM KH – Adatfeldolgozó és Választási Hivatal) adatbázisába küldi priorálásra az EDR rádiókészülékkel, majd fogadja az onnan visszaérkező ellenőrzés eredményét. A berendezés az EDR rádiókészülékkel a kapcsolatot vagy a Bluetooth technológiával vagy kábelen tartja, az adatátvitelt tömörített, titkosított adatsomagok küldésével valósítja meg. A KH –ba beküldött adatok egyúttal alkalmasak az igazoltatási adatlapok kézzel történő kitöltésének kiváltására is a Robotzsaru (értsd NEO zsaru, netzsaru) programmal való integráció megvalósításával. Mindazon okmányadat szerepel a priorálásra felküldött adatsomagban, amelyet rögzíteni kell a Robotzsaruba. A GPS pozíciók alapján az igazoltatás helyszíne is pontosan meghatározható, amely a Robotzsaru térinformációs rendszerébe kerül be. Az eszköz alkalmas az EDR megfelelő sávzélessége mellette a személy fényképének és aláírásának megjelenítésére is.

A DSVII-PA mobil okmány- és ujjnyom azonosító berendezés.

A DSVII-PA eszköz úgy a gyalogosan, mint a gépjárművel szolgálatot ellátó rendőr- és határőr járőrök részéről jól használható terepi körülmények között. A gyalogos járőrnél kis helyen elfér, nem jelent számára jelentős súlytöbbletet. A gépkocsizó járőrök az ellenőrzés során nincsenek a gépkocsinhoz kötve, mivel az eszköz áramellátása és kommunikációja független a gépkocsitól, így az épületekből, a gépkocsival nem megközelíthető helyekről is végrehajtható a gyors, biztonságos ellenőrzés. Az Autópálya Rendőrség járőrei is előnyösen alkalmazhatják a berendezést, mivel az gyors mozgásukat, manőverezésüket nem akadályozza. A bűnügyi, közlekedési, közbiztonsági ellenőrzések, akciók, razziák, terület lezárás esetén az EAP –on, tömeg- és sportrendezvényeken az esetleges rendbontás esetén a mobil okmányleolvasó berendezés a gyors, biztonságos személy- és járműazonosítást, a rendvédelemre veszélyes személyek kiszűrését biztosítja. A határőrségi alkalmazásában a berendezés a menet közbeni határforgalom ellenőrzésére (nemzetközi forgalomban résztvevő autóbuszok és vonatok), valamint az ideiglenesen megnyitott határátkelőhelyek személy- és járműforgalmának ellenőrzésére is jól használható.

A DSVII-PA mobil okmányolvasó eszköz az EU vonatkozásában az úgynevezett „CheckNet” - nemzetközi illegális migrációt ellenőrző háló követelményeinek megvalósításához is hasznos segítséget nyújt. A CheckNet – szoros fordításban ellenőrzési háló nemcsak az illegális migránsok kiszűrését jelenti, hanem az összes rendvédelmi szerv területileg és szervezetenkénti feladat összehangolásával minden, jogsértést elkövető személy felfedését is magában foglalja. A CheckNet működtetésében a Rendőrségnek és a Határőrségnek jelentős szerepe van, hisz az ország mélységében a meghatározott szolgálat-ellátási pontokon az egyéb ellenőrzési feladatok ellátása mellett ki kell szűrnie az illegális migránsokat, az utazó bűnözőket, a terrorista gyanús személyeket, a csempészeket. A fentiek ellátásához a helyszínről automatikusan elvégezhető a gyors és biztonságos személyazonosítás, priorálás.

A DSVII-PA mobil berendezés alkalmazása személyhez kötött, amely jól szolgálja az informatikai biztonság fenntartását, a korrupció elleni küzdelmet. Az eszköz személyes jelszóval, illetve a felhasználó ujjnyomának azonosításával aktiválható. Jelenleg a járőrök a terepről a priorálást az URH rádión keresztül szóban folytatják, amely során személyes és minősített adatok nyíltan kerülnek továbbításra. A mobil okmányolvasó berendezés használata ezt a problémát is megoldja a TETRA kommunikációval.

A berendezés az igazoltatások, személyazonosítások biztonságának, gyorsaságának növelése mellett, a járőrszolgálat utáni adminisztrációs munkát is kiváltja az igazoltatási adatlapok (RK lapok) elektronikus feldolgozási lehetőségének biztosításával.

Az EDR helymeghatározó szolgáltatása is előnyösen kihasználható, amely során az ügyeletes digitális térképén a berendezés, ennél fogva a járőr mozgása, tartózkodási helye folyamatosan nyomon követhető, így nem szükséges külön GPS készülékekkel ellátni a járőröket a nyomkövetéshez.

A berendezés alkalmazhatóságának vizsgálatára létrehoztunk egy teszrendszer, amely állt egy szimulált KH adatbázisból és ujjnyomat adatbázisból, helyi ellenőrző szerverből, Internet és GPRS kommunikációs alrendszerből.

A tesztelést labor körülmények és terepi viszonyok között (Nógrád Megyei Rendőr Főkapitányság, mozgó személygépkocsi) végeztük, amely megfelelő eredményre vezetett. Az okmányadatok beolvasása gyors volt, a válasz a kvázi központi adatbázisból a megfelelő időközönként alatt visszaérkezett, a mobil és a vezetékös kommunikáció megbízható volt.

A rendvédelmi szerveknél történt felmérés szerint a DSVII-PA mobil okmányolvasó berendezésre nagy szükség lenne, mivel első sorban megoldaná a menet közbeni és a terepről végrehajtott ellenőrzés jelenlegi problémáit, kiválna a járőrszolgálat utáni fáradtságos, nem kedvelt igazoltatási adatlapok NEO zsaru programba történő kézi rögzítését a rendőr- és határőr járőr által, továbbá biztosítaná a bevetés irányításhoz a járőrök digitális térképi nyomkövetését.

A berendezés ujjnyom-azonosító képessége a megfelelő fejlesztés után kiválthatná a jelenlegi, félig manuális ujjnyom rögzítési folyamatot.

Az eszköz alkalmazástechnikája megfelel a SIS II rendszer biztonsági elvárásainak, annak módosítás nélküli, azonnal használható alrendszere lehet.

Befejezés

A projekt tárgyából és célkitűzéseiből jól érzékelhető, hogy egy olyan komplex vezetés irányító rendszer építhető ki, amely megvalósítja a nemzetközi együttműködést, a sikeres bűnüldözési tevékenységhez szükséges adatintegrációt. Egy közös, a megfelelő jogosultságokkal használható információrendszert alkalmazhat az összes EU tagállam arra jogosult rendvédelmi szerve, amely nemcsak az információkat kezeli egységes rendszerben, hanem az előre tervezett rutin rendvédelmi feladatokat és az eseményekkel kapcsolatos beavatkozási tevékenységeket is. Ezáltal a jogsértő cselekmények felfedhetősége jelentősen megnő, a szervezett rendvédelmi ellenőrzés hatékonysága nagymértékben fokozható, az eseményre való reagálás szervezettebbé, eredményesebbé tehető.

A projekt sikeres végrehajtása bizonyítja a magyar rendvédelmi kutatási és fejlesztési tevékenység magas színvonalát, eredményességét. Magyar kezdeményezésre az EU biztonságának fokozására hathatós információrendszer fejleszthető ki, amely az eddigi rendszerekkel (SIS, NEBEK, Europol stb.) kompatibilis, azokkal eredményesen együtt tud működni.

A kiépítendő rendszer a legfejlettebb infokommunikációs technológiákat alkalmazza, ezáltal széles teret engedve az innovációs folyamatoknak.

A projekt hazai jelentős eredménye lehet, a Rendőrség és a Határőrség által önállóan fejlesztett rendszerek egységesítése, a közös együttműködési platform megteremtéséből fakadó előnyök kinyerése, azok tapasztalatainak felhasználása.

Természetes, számolni kell számos kockázati tényezővel is. Ezek közül a legjelentősebb a személyi szabadságot korlátozni látszó infokommunikációs technológiák bevezethetősége (nyomkövetés, adatintegráció), azonban látni kell, hogy a biztonság egy szükséges szintjének elérhetősége együtt jár a személyes szabadság bizonyos fokú, ellenőrizhető és szavatolható korlátozásával.

A projekttámogatás eléréséhez jelentős önrészre is szükség van, de a pályázaton elnyerhető összeg olyan nagy, hogy abból a magyar rendvédelem technológiai színvonala jelentősen növelhető, amelyre egyébként nem állna rendelkezésre kellő forrás. Olyan új rendvédelmi technológiai háttér építhető ki, amely EU szinten is élenjáró, a magyar gyakorlat példaképpen szolgálhat az EU többi tagállama számára is.

A projekt kidolgozása norvég és EGT közös tevékenységgel valósulna meg, amely jelentősen növelné a külföldi együttműködési lehetőségeinket.

A projekt végrehajtásába számos informatikai céget be kell vonni, ezáltal ez hozzájárul a magyar vállalkozók nemzetközi szereplésének erősítéséhez, munkalehetőség teremtéshez.

A projekt – a megfelelő feltételek mellett – kiterjeszthető valamelyik, az EU -hoz most csatlakozott országra is.